

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Bohdanečsko 2021–2027

MAS **Bohdanečsko**

Analytická část

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah

Analytická část	6
A. Socioekonomická analýza regionu MAS Bohdanečsko	7
A.1 <i>Obyvatelstvo v regionu</i>	7
A.1.1 Demografická situace	7
A.1.2 Bydlení.....	14
A.1.3 Sociální situace v regionu	16
A.1.4 Bezpečnost v regionu	16
A.2 <i>Hospodářství regionu a trh práce.....</i>	19
A.2.1 Ekonomické subjekty.....	19
A.2.2 Trh práce a nezaměstnanost	24
A.3 <i>Infrastruktura v regionu</i>	24
A.3.1 Dopravní infrastruktura.....	24
A.3.2 Technická infrastruktura	30
A.4 <i>Školství a vzdělávání</i>	31
A.5 <i>Zdravotní a sociální péče.....</i>	38
A.5.1 Zdravotnictví	38
A.5.2 Sociální služby	38
A.6 <i>Přírodní a kulturní bohatství</i>	40
A.6.1 Ochrana přírody a krajiny	40
A.6.2 Naučné stezky, turistické trasy a cyklotrasy	41
A.6.3 Nemovité kulturní památky	44
A.6.4 Cestovní ruch.....	46
A.7 <i>Životní prostředí</i>	49
A.7.1 Stav životního prostředí	49
A.7.2 Horninové prostředí a geologie.....	50
A.7.3 Vodní režim	50
A.7.4 Půdní fond	51
A.7.5 Stav zemědělské půdy	53
A.7.6 Lesnatost a stav lesů	56
A.7.7 Biodiverzita.....	59
A.7.8 Ekologická stabilita	59
A.7.9 Ekologické zátěže	60
A.8 <i>Veřejná správa</i>	66
A.9 <i>Shrnutí socioekonomické analýzy.....</i>	68
B. Vyhodnocení dotazníkového šetření v regionu	71
B.1 <i>Dotazníkové šetření mezi obyvateli regionu</i>	71
B.2 <i>Dotazníkové šetření mezi neziskovými organizacemi</i>	73
B.3 <i>Dotazníkové šetření mezi podnikatelskými subjekty.....</i>	74
B.4 <i>Dotazníkové šetření mezi vzdělávacími zařízeními</i>	75
C. Analýza problémů a potřeb území působnosti MAS.....	77

Seznam obrázků

Obrázek 1 Index stáří v jednotlivých obcích na území MAS Bohdanečsko v roce 2019	12
Obrázek 2 Hustota zalidnění na území MAS Bohdanečsko (2019)	13
Obrázek 3 Nezaměstnanost v obcích MAS Bohdanečsko	24
Obrázek 4 Výsledky sčítání dopravy na nejvytíženějších silnicích v regionu (2016)	28
Obrázek 5 Lokalizace MŠ v území MAS Bohdanečsko (2019)	32
Obrázek 6 Lokalizace ZŠ v území MAS Bohdanečsko (2019)	34
Obrázek 7 Turistické trasy v území MAS Bohdanečsko (2021)	43
Obrázek 8 Významné rekreační oblasti v regionu (2019)	49
Obrázek 9 Lesnatost v obcích MAS Bohdanečsko (2019)	57
Obrázek 10 Mapa Koefficientu ekologické stability v obcích MAS Bohdanečsko (2019)	60
Obrázek 11 Správní působnost obcí v území MAS Bohdanečsko (2019)	67

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatelstva a zastoupení dle jednotlivých věkových kategorií v letech 2014-2019	9
Tabulka 2 Zastoupení věkových kategorií na celkovém počtu obyvatelstva (2014 a 2019)	10
Tabulka 3 Vývoj indexu stáří v obcích na území MAS Bohdanečsko (2014-2019)	10
Tabulka 4 Počet nových bytů postavených v regionu MAS Bohdanečsko (2014-2019)	14
Tabulka 5 Správní obvody vyskytující se na území MAS Bohdanečsko (2019)	17
Tabulka 6 Index kriminality (2014-2019)	Chyba! Záložka není definována.
Tabulka 7 Saldo ekonomických subjektů v regionu (2014-2019)	19
Tabulka 8 Počet ekonomických subjektů (2014-2019)	21
Tabulka 9 Dálnice a silnice I., II. a III. třídy na území MAS Bohdanečsko (2019)	25
Tabulka 10 Místní komunikace v území MAS Bohdanečsko (2019)	25
Tabulka 11 Intenzita dopravy v regionu MAS Bohdanečsko na nejvíce vytižených úsecích (2016)	27
Tabulka 12 Cyklostezky v území MAS Bohdanečsko (2019)	28
Tabulka 13 Linky veřejné autobusové dopravy obsluhující území MAS Bohdanečsko (2019)	29
Tabulka 14 MŠ v území MAS Bohdanečsko (2020)	32
Tabulka 15 Vývoj obsazenosti mateřských škol v regionu MAS Bohdanečsko 2014-2019	33
Tabulka 16 Základní školy v území MAS Bohdanečsko (2019)	34
Tabulka 17 Vývoj počtu žáků ZŠ v období 2014-2019	35
Tabulka 18 Porovnání kapacity a obsazenosti ZŠ v letech 2014 a 2019	35
Tabulka 19 Střední školy v území MAS Bohdanečsko (2019)	36
Tabulka 20 Vývoj počtu žáků SŠ v období 2014-2020	36
Tabulka 21 Porovnání kapacity a obsazenosti SŠ v roce 2014 a 2019	36
Tabulka 22 Pobočky ZUŠ v území MAS Bohdanečsko	37
Tabulka 23 Ochrana přírody a krajiny podle aktuální legislativy	40
Tabulka 24 Chráněná území v MAS Bohdanečsko (2021)	41
Tabulka 25 Turistické trasy v území MAS Bohdanečsko (2021)	43
Tabulka 26 Cykloturistické trasy v území MAS Bohdanečsko	43
Tabulka 27 Nemovitě kulturní památky v území MAS Bohdanečsko (2021)	45
Tabulka 28 Změny v zastoupení orné půdy a zastavěné plochy v území (2014-2019)	52
Tabulka 29 Struktura pozemků v regionálním kontextu (rok 2019)	53
Tabulka 30 Dlouhodobý průměrný smyv půdy (2019)	53
Tabulka 31 Potencionální ohroženost větrnou erozí (2019)	54
Tabulka 32 Zranitelnost půdy acidifikací (2019)	55
Tabulka 33 Podíl lesních pozemků v území (2014-2019)	57
Tabulka 34 Seznam lokalit s ekologickou zátěží na území MAS Bohdanečsko (2019)	62
Tabulka 35 Seznam brownfields na území MAS Bohdanečsko (2019)	64
Tabulka 36 Správní členění území MAS Bohdanečsko (2019)	66
Tabulka 37 Analýza rozvojových potřeb	77

Seznam grafů

<i>Graf 1 Počet obyvatel v regionu</i>	<i>8</i>
<i>Graf 2 Podíl pohlaví na struktuře obyvatelstva (2014-2019)</i>	<i>8</i>
<i>Graf 3 Vývoj celkového přírůstku počtu obyvatel.....</i>	<i>9</i>
<i>Graf 4 Vývoj indexu stáří (2014-2019)</i>	<i>10</i>
<i>Graf 5 Vzdělanostní struktura obyvatelstva (2011)</i>	<i>14</i>
<i>Graf 6 Celkový počet nově vystavených bytů v regionu (2014-2019).....</i>	<i>16</i>
<i>Graf 7 Saldo ekonomických subjektů v regionu (2014-2019).....</i>	<i>20</i>
<i>Graf 8 Vývoj struktury ekonomických subjektů v regionu MAS Bohdanečsko (2014-2019).....</i>	<i>21</i>
<i>Graf 9 Skupiny půdních typů zemědělské půdy v regionu MAS Bohdanečsko.....</i>	<i>51</i>

Seznam zkratek

AGD	agrodružstvo
EET	elektronická evidence tržeb
BTEX	souhrn jednotlivých značišťujících látek: benzen, toluen, etylbenzen, xylen, styren, naftalen, formaldehyd a acetaldehyd
CR	cestovní ruch
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
KES	koeficient ekologické stability
k.ú.	katastrální území
IROP	Integrovaný regionální operační program 2014–2020
IT	informační technologie
ITI	Integrované územní investice
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
LB	Lázně Bohdaneč
LDN Rybitví	Léčebna dlouhodobě nemocných Rybitví
MAP	Místní akční plány rozvoje vzdělávání
MAS	místní akční skupina
MAS Bohdanečsko	MAS Bohdanečsko, z. s.
MHD	městská hromadná doprava
MIC	Městsko-lázeňské informační centrum Lázně Bohdaneč, o.p.s.
MP	městská policie
MPLB	Městská policie Lázně Bohdaneč
MŠ	mateřská škola
NEL	Nepolární extrahovatelné látky
NS	naučná stezka
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ORP	obec s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PAU	Polyaromatické uhlovodíky
Pk	Pardubický kraj
PNO	podíl nezaměstnaných osob
POÚ	pověřený obecní úřad
RSOB	Regionální svazek obcí Bohdanečsko
SCLLD	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SCLLD MAS Bohdanečsko	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Bohdanečsko 2021-2027
SPŠ	Střední průmyslová škola stavební
SŠ	střední škola
SVL	sociálně vyloučená lokalita
SVP	speciální vzdělávací potřeby
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
VAK	Vodovody a kanalizace

ZD	zemědělské družstvo
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část SCLLD MAS Bohdanečsko na základě kvantitativních i kvalitativních charakteristik popisuje a vyhodnocuje území a je výchozím podkladem pro strategickou a implementační část SCLLD MAS Bohdanečsko.

Socioekonomická analýza popisuje území v jednotlivých aspektech včetně trendů rozvoje, vytyčení problémů, jejich příčin a potenciálů a potřeb. Je postavena na vyhodnocení statistických dat, dat z vlastních šetření a informací od aktérů v území.

Na socioekonomickou analýzu navazuje analýza problémů a potřeb, která je syntézou dat a názorů aktérů území MAS Bohdanečsko a veřejnosti. Analýza problémů a potřeb vychází ze strukturovaných rozhovorů s představiteli obcí, dotazníkových šetření (obyvatelé obcí, podniky, neziskové organizace, zástupci škol), tematických pracovních skupin a souboru projektových záměrů. Analýza problémů a potřeb je dále členěna na část problémy obcí (analýza problémů) a oblasti rozvoje obcí (analýza potřeb). Vydefinované problémy a potřeby území byly spojeny do tzv. problémových a rozvojových celků.

A. SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA REGIONU MAS BOHDANEČSKO

Socioekonomická analýza popisuje území v jednotlivých aspektech včetně trendů rozvoje, vytyčení problémů, jejich příčin a potenciálů a potřeb. Je postavena na vyhodnocení níže specifikovaných dat, která se vzájemně prolínají a doplňují v jednotlivých tematických oblastech:

- vyhodnocení statistických dat¹,
- vyhodnocení dat získaných z veřejně dostupných databází,
- vyhodnocení dat získaných vlastním šetřením v území MAS Bohdanečsko,
- vyhodnocení dat získaných od aktérů v území MAS Bohdanečsko² formou dotazníkových šetření (občanů, představitelů obcí, neziskového sektoru, škol, podnikatelského sektoru a zemědělských subjektů), strukturovaných rozhovorů s představiteli obcí, jednání pracovních skupin (horizontální pracovní skupiny a tematických pracovních skupin) a zásobníku projektových záměrů.

Socioekonomická analýza území MAS Bohdanečsko je členěna do osmi kapitol, každá kapitola je dále rozdělena do několika dílčích podkapitol. Podkapitoly jsou v některých případech ještě podrobněji členěny, vyžaduje-li to rozsah uváděné problematiky.

Socioekonomická analýza je zpracována k datu 31. 12. 2019.³

A.1 OBYVATELSTVO V REGIONU

A.1.1 Demografická situace

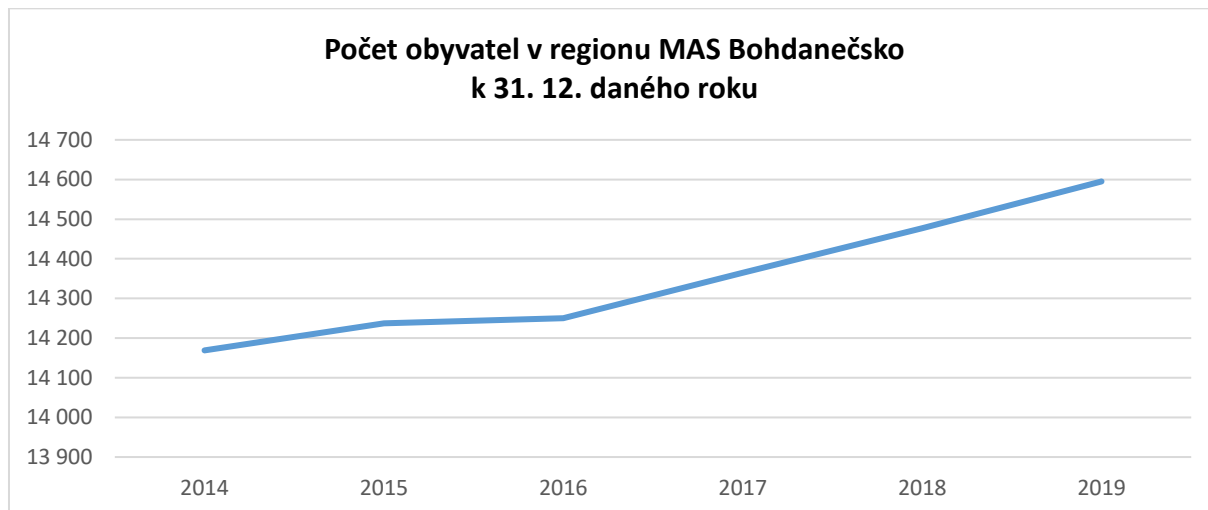
Počet obyvatelstva v regionu MAS Bohdanečsko mírně stoupá, viz Graf 1. V roce 2014 bylo evidováno 14 169 obyvatel. K 31. 12. 2019 je evidováno 14 595 obyvatel s trvalým pobytem. Jedná se tedy o 3,0% nárůst během šesti let, v absolutním vyjádření to činí nárůst o 426 obyvatel. Nárůst počtu obyvatel je způsoben zejména vyšším počtem přistěhovaných obyvatel. To bylo zapříčiněno zejména dokončením výstavby nových bytů, nižším počtem vystěhovalých a zároveň vyšším počtem narozených dětí.

¹ Statistická data z území MAS Bohdanečsko jsou porovnávána s daty za Pardubický kraj a za Českou republiku, je-li takovéto srovnání vhodné.

² Způsobu zapojení komunity do zpracování SCLLD MAS Bohdanečsko se podrobněji věnuje dokument Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Bohdanečsko 2021-2027 – Koncepční část na str. 9-10, kap. 1.3.2 Popis zapojení komunity a relevantních aktérů místního rozvoje do tvorby SCLLD.

³ Výjimku tvoří data získaná ze Sčítání lidu, domu a bytů, které bylo uskutečněno v roce 2011, podklady získané od představitelů obcí v roce 2019 a výstupy práce s komunitou, která pokračovala i v roce 2020-2021 (setkání tematických pracovních skupin a doplňková dotazníková šetření).

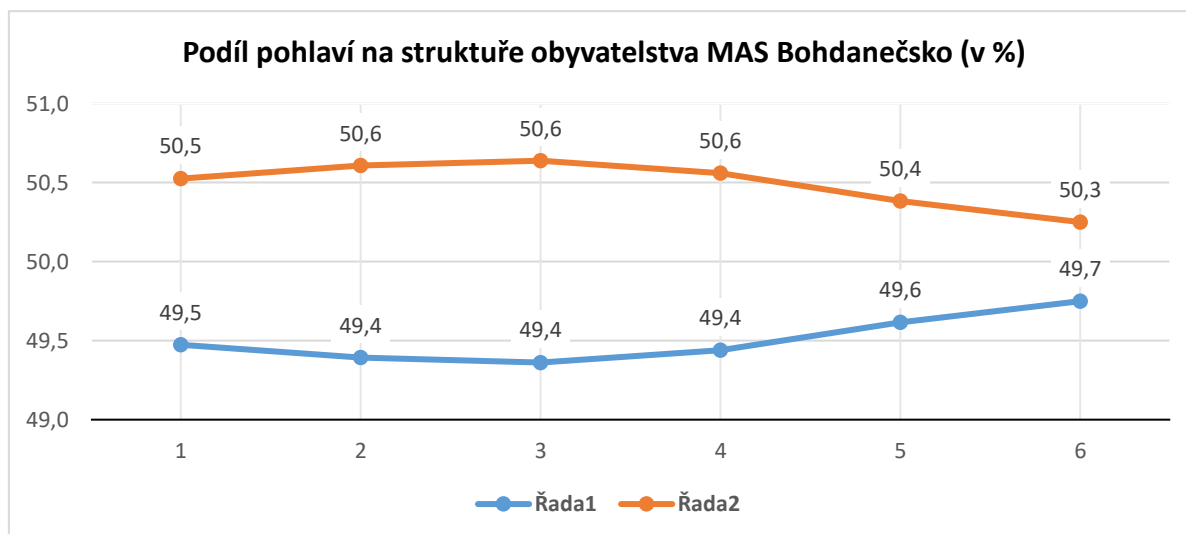
Graf 1 Počet obyvatel v regionu

Zdroj: ČSÚ

Společně s růstem počtu obyvatelstva se lehce změnil podíl pohlaví na struktuře obyvatelstva (viz Graf 2), podíl žen se lehce snížil, podíl mužů vzrostl a jejich hodnoty se na obou stranách přiblížili k 50% hranici. Nejlidnatější obcí s počtem obyvatel 3 504 je obec Lázně Bohdaneč, nejmenší počet obyvatel je v obcích Plch a Přepychy, kde žije méně jak 100 obyvatel.

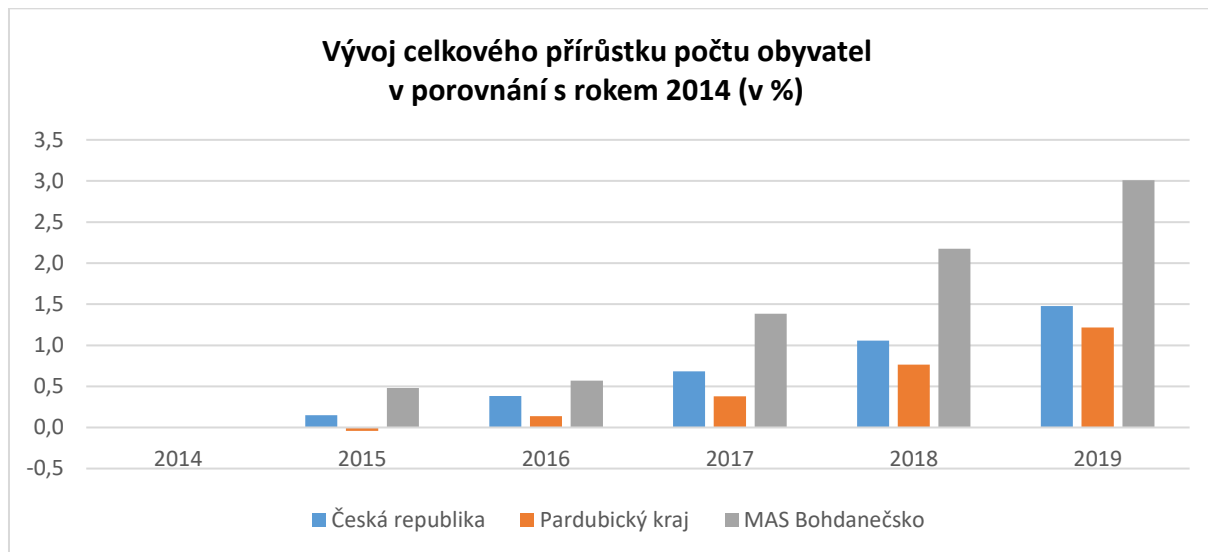
Graf 2 Podíl pohlaví na struktuře obyvatelstva (2014-2019)

Zdroj: ČSÚ

V případě porovnání údajů počtu obyvatel regionu MAS Bohdanečsko s většími územními celky se jedná o největší celkový nárůst počtu obyvatel za sledované období. Pardubický kraj zaznamenal z období 2014 – 2019 nárůst o 1,2 % a ČR zaznamenala růst o 1,5 % obyvatel, viz následující Graf 3. Co se týká dalšího vývoje počtu obyvatelstva za roky 2020 a 2021, tento bude částečně ovlivněn celosvětovou epidemií a vyšší počtem úmrtí napříč celou republikou. Dá se předpokládat stagnace či případně pokles počtu obyvatel v územních celcích.

Graf 3 Vývoj celkového přírůstku počtu obyvatel

Zdroj: ČSÚ

Co se týká věkových kategorií, co do počtu obyvatel je nejvíce zastoupena kategorie produktivní části obyvatelstva, která je však věkově neobsáhlejší, viz Tabulka 1. Kategorie obyvatel ve věku 15 – 64 let v období 2014-2019 poklesla téměř o 3 % (tj. o 254 obyvatel). Postproduktivní složka obyvatelstva dlouhodobě převyšuje předproduktivní kategorii obyvatel. Pozitivní však je, že předproduktivní i postproduktivní skupina obyvatel rostou podobným tempem. Tato skutečnost je způsobena přistěhováním mladých rodin s dětmi do obcí s novou výstavbou, zejména do obce Černá u Bohdanče, kde došlo k rozsáhlé výstavbě. Tento pozitivní trend se odráží i na vývoji Indexu stáří (Graf 4).

Tabulka 1 Vývoj počtu obyvatelstva a zastoupení dle jednotlivých věkových kategorií v letech 2014-2019

Rok	Počet obyvatel celkem k 31.12.	Počet obyvatel dle pohlaví		Počet obyvatel dle věku			Průměrný věk	Zastoupení věkové kategorie na celkovém počtu obyvatelstva v daném roce v %		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
2014	14 169	7 010	7 159	2 116	9 579	2 474	41,8	15	68	17
2015	14 237	7 032	7 205	2 157	9 536	2 544	41,9	15	67	18
2016	14 250	7 034	7 216	2 230	9 404	2 616	42,1	16	66	18
2017	14 365	7 102	7 263	2 283	9 362	2 720	42,2	16	65	19
2018	14 477	7 183	7 294	2 360	9 351	2 766	42,3	16	65	19
2019	14 595	7 261	7 334	2 428	9 325	2 842	42,3	17	64	19

Zdroj: ČSÚ, vlastní výběr a propočty

Při nahlédnutí k datům pětiletých věkových skupin je možné konstatovat, že nejlidnatějšími věkovými pětiletými skupinami na území MAS Bohdanečsko jsou skupiny 35-39; 40-44; 45-49, které lze lidově označit za skupinu „Husákových dětí“. Lze očekávat, že při budoucím přirozeném postupu těchto věkových skupin do důchodového věku výrazněji vzroste postproduktivní podíl obyvatelstva. Po menším přirozeném přírůstku živě narozených obyvatel na přelomu tisíciletí nastoupily populačně silnější ročníky, které se ale stále početně nemohou rovnat 80. letům 20. století. Populačně rychlý pokles obyvatel po dosažení věku 75+ odpovídá průměrné délce dožití na území ČR.

Z hlediska zastoupení věkových kategorií se území MAS Bohdanečsko výrazně neliší od stávající situace v Pardubickém kraji a v České republice, viz Tabulka 2. Avšak co se týká Indexu stáří, v území MAS

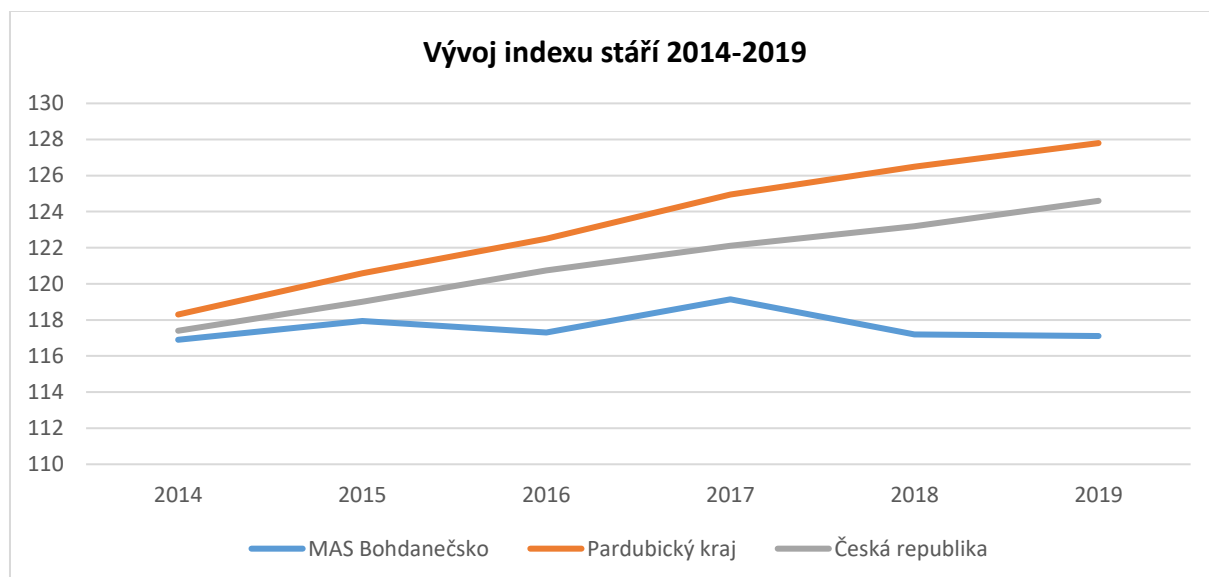
Bohdanečsko dochází za sledované období 2014 – 2019 ke stagnaci indexu na rozdíl od větších územních celků, kde dochází k jeho růstu. Tento trend znázorňuje Graf 4. Index stáří v procentuálním vyjádření říká, kolik obyvatel ve věku nad 65 let připadá na 100 obyvatel do 14 let věku.

Tabulka 2 Zastoupení věkových kategorií na celkovém počtu obyvatelstva (2014 a 2019)

Území	Zastoupení věkové kategorie na celkovém počtu obyvatelstva v roce 2014 (%)			Index stáří 2014	Zastoupení věkové kategorie na celkovém počtu obyvatelstva v roce 2019 (%)			Index stáří 2019
	0-14	15-64	65 a více		0-14	15-64	65 a více	
Mas Bohdanečsko	15	68	17	116,9	17	64	19	117,1
Pardubický kraj	15	67	18	118,3	16	64	20	127,8
Česká republika	15	67	18	117,4	16	64	20	124,6

Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 4 Vývoj indexu stáří (2014-2019)

Zdroj: ČSÚ

Stagnace vývoje Indexu stáří, jak již bylo zmíněno výše, je způsobena rozvojem některých obcí, kdy ve sledovaném období došlo k významnější výstavbě. Jedná se zejména o obec Černá u Bohdanče, kde došlo k poklesu Indexu stáří z hodnoty 77 v roce 2014 na hodnotu 45 v roce 2019. Za toto období bylo vystavěno 45 bytů a v obci došlo k nárůstu počtu obyvatel z hodnoty 425 v roce 2014 na 616. Průměrný věk v této obci se též snížil z hodnoty 38,3 na 36,1 let. V obci Pravy byl náhlý skokový pokles Indexu stáří způsoben jednak vysokým číslem počtu narozených dětí a zároveň vysokým číslem nově přistěhovaných obyvatel, ač k výrazné výstavbě v obci nedošlo. Naopak výrazný nárůst Indexu stáří v obci Neratov byl ve sledovaném období 2014-2019 způsoben vyšším počtem vystěhovaných obyvatel.

Tabulka 3 Vývoj indexu stáří v obcích na území MAS Bohdanečsko (2014-2019)

Zkoumaný celek	Index stáří v daném roce					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Břehy	139	151	141	130	128	132
Bukovka	98	98	108	111	109	112

Zkoumaný celek	Index stáří v daném roce					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Černá u Bohdanče	77	73	72	61	54	45
Dolany	76	83	81	86	95	103
Chýšť	100	96	108	115	136	124
Kasalice	103	100	100	129	122	119
Křičeň	158	159	137	149	146	156
Lázně Bohdaneč	111	113	115	116	117	117
Malé Výkleky	233	169	132	126	130	114
Neratov	75	79	93	93	112	150
Plich	84	90	122	124	110	95
Pravy	75	107	100	100	94	61
Přelovice	124	105	109	135	143	158
Přepychy	125	119	112	124	122	120
Rohovládova Bělá	107	115	103	102	97	113
Rohoznice	176	161	171	162	158	155
Rybitví	145	136	133	143	140	138
Řečany nad Labem	122	131	132	142	136	142
Semín	148	160	151	137	129	127
Sopřeč	105	107	116	102	93	82
Strašov	102	112	104	102	108	112
Újezd u Přelouče	81	76	87	113	112	91
Vápno	111	117	95	124	100	100
Vlčí Habřina	167	158	149	144	131	120
Voleč	121	133	158	139	134	139
Vyšehněvice	171	116	111	84	87	96
Žaravice	243	227	233	257	300	285
Živanice	90	89	86	96	93	98

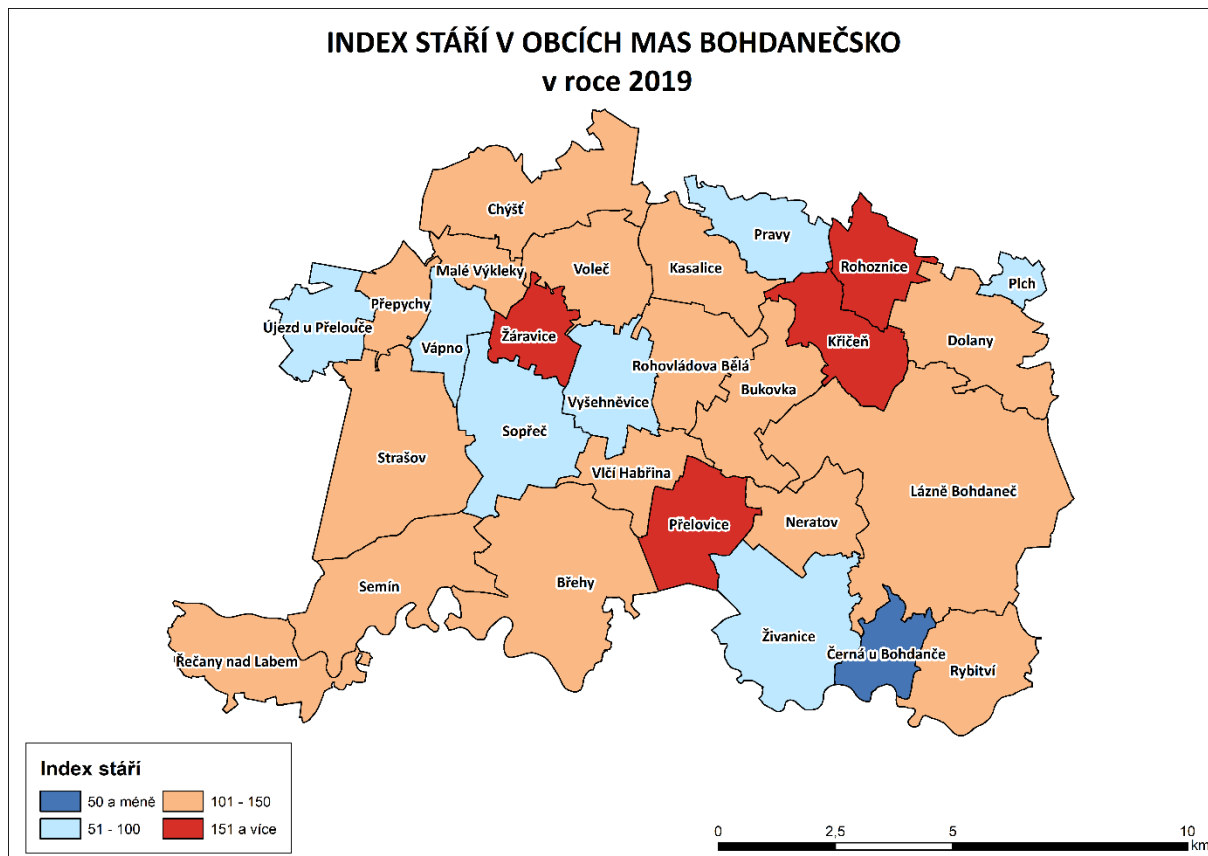
Zdroj: ČSÚ

Poznámka: Zeleně jsou vyznačeny hodnoty rovné či nižší než 100.

Pro lepší přehlednost vývoje v jednotlivých obcích je přiložen Obrázek 1, který kartograficky znázorňuje index stáří v jednotlivých obcích na území MAS Bohdanečsko v roce 2019. Z celkového počtu 28 obcí, pouze v osmi obcích dětská složka obyvatel převyšuje složku postproduktivní. Ačkoliv graf napovídá, že celek MAS udržuje index stáří na stálé hodnotě, z mapy lze jednoznačně konstatovat, že rozdíly u jednotlivých obcí jsou výrazné.

Skutečnost, že populace v rámci celého regionu mírně stárne, dokazuje zvyšování hodnoty průměrného věku obyvatel. V roce 2014 byl průměrný věk obyvatelstva 41,8 let. V roce 2019 byla tato hodnota již 42,3 let. Tyto hodnoty jsou v porovnání s většími územními celky nižší, avšak trend je podobný. V Pardubickém kraji došlo ke zvýšení průměrného věku obyvatelstva z hodnoty 41,7 let v roce 2014 na hodnotu 42,6 let v roce 2019. V rámci České republiky došlo k navýšení z hodnoty 41,7 let v roce 2014 na hodnotu 42,5 let v roce 2019.

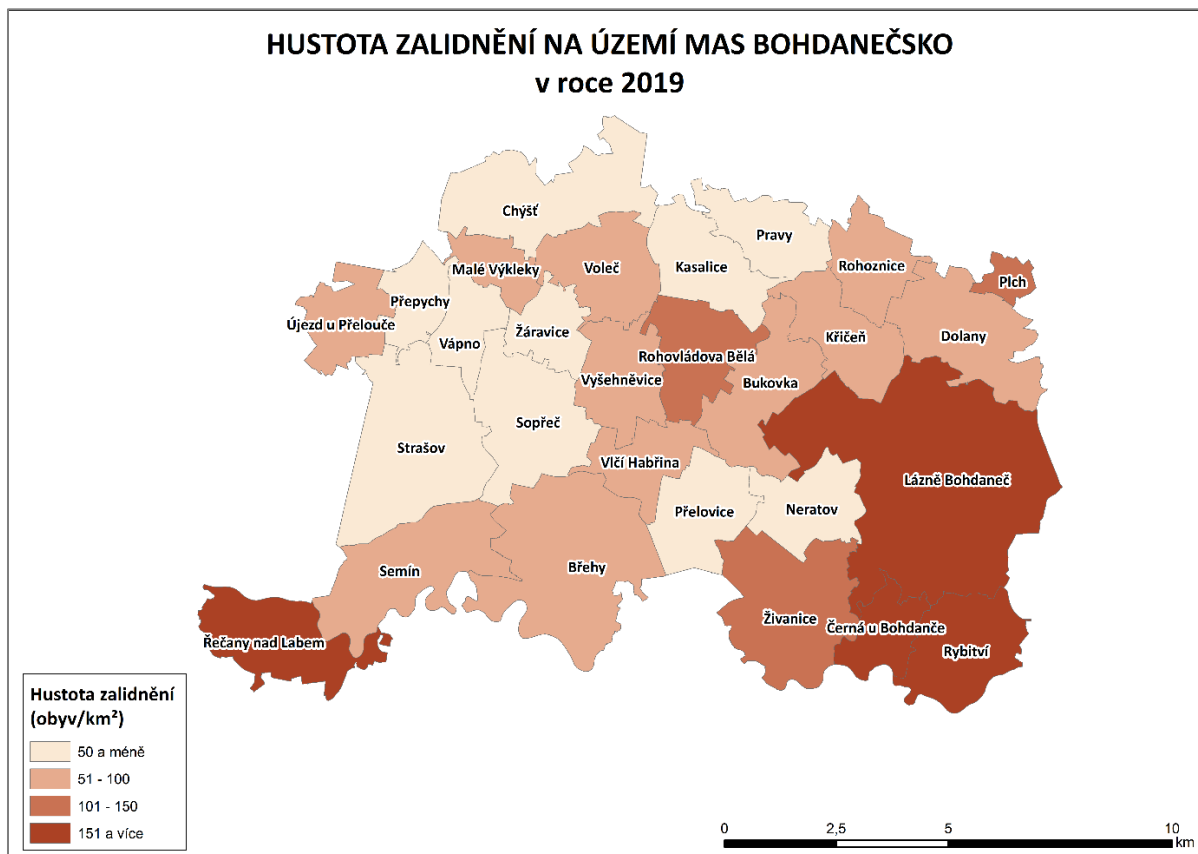
Obrázek 1 Index stáří v jednotlivých obcích na území MAS Bohdanečsko v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Na níže uvedené mapě Obrázek 2 můžeme pozorovat hustotu zalidnění na území obcí MAS Bohdanečsko. Hustota zalidnění v jednotlivých obcích se značně liší. Nejmenší hodnoty jsou na území obcí Chýšť, Pravy a Strašov. Nejvyšší hodnoty jsou poté u obcí Černá u Bohdanče, Řečany nad Labem a Rybitví, které se nachází na jihovýchodním a jihozápadním okraji území MAS. Tyto obce se také blíží téměř dvojnásobku průměrné hustoty zalidnění ČR, která činí 134 obyvatel na 1 km². Průměrná hustota zalidnění za území MAS Bohdanečsko je však oproti ČR znatelně nižší, činí pouze 87 obyvatel na 1 km². Hustota zalidnění v Pardubickém kraji činí 116 obyvatel/km².

Obrázek 2 Hustota zalidnění na území MAS Bohdanečsko (2019)

Zdroj: ČSÚ

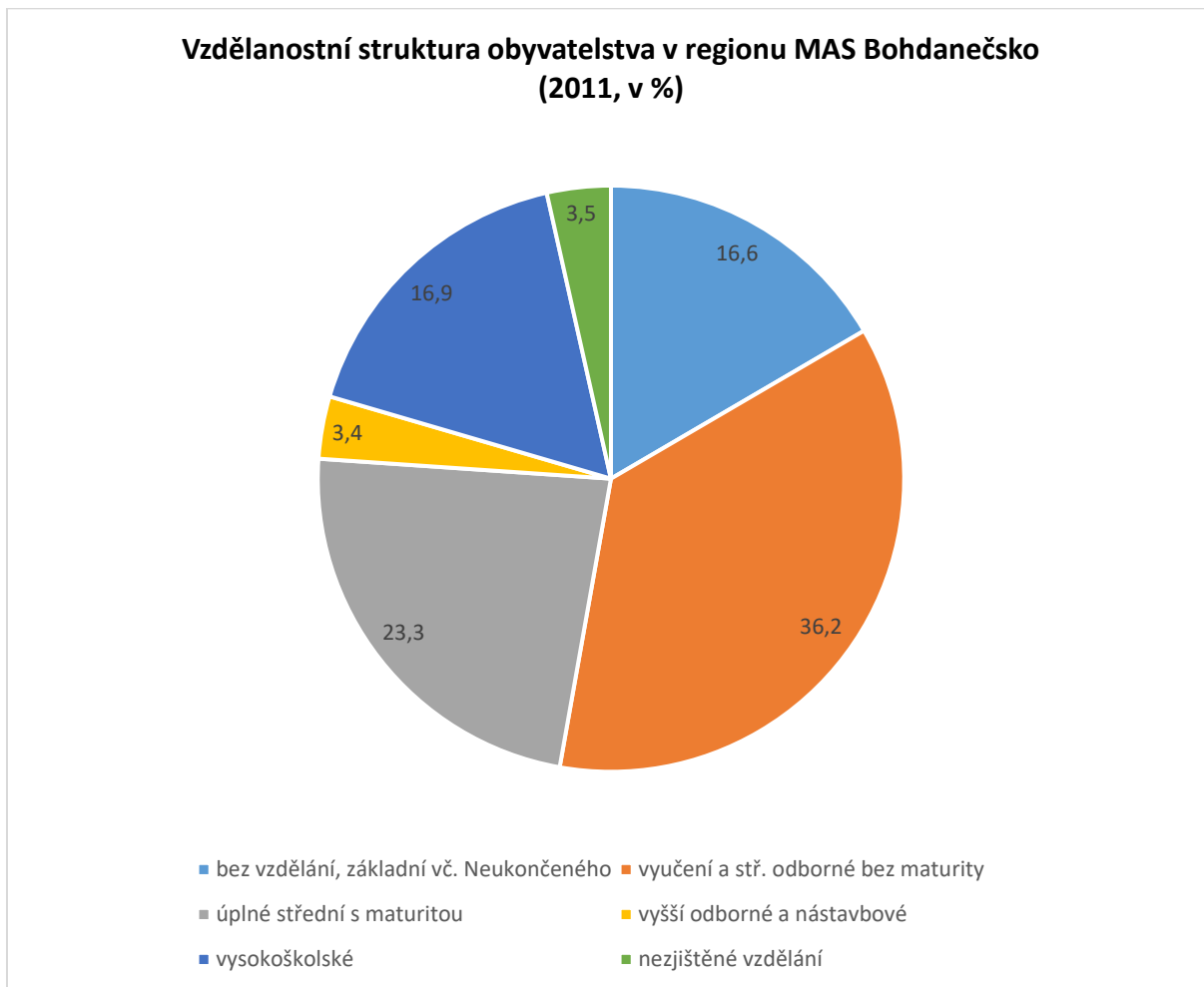
Vzdělanostní struktura obyvatel se lehce obměňuje. Při porovnání údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011, které jsou k dispozici, vyplývá, že se významně navýšila hodnota vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Bohužel novější data k dispozici nejsou. V roce 2021 proběhlo sčítání nové. V době psaní socioekonomické analýzy nebyly známy výstupy z tohoto sčítání.

V roce 2001 žilo v regionu 617 vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. V roce 2011 to bylo již 1076 obyvatel. Za 10 let tak došlo k 74% nárůstu. Za stejné období došlo také k nárůstu počtu obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou (o 27 %) a k nárůstu počtu obyvatel s vyšším odborným a nástavbovým vzděláním (o 49 %). Naopak o 5 % se snížil podíl obyvatel s vyučením a se středoškolským vzděláním bez maturity a o 19 % se snížil počet obyvatel bez vzdělání a se základním vzděláním vč. neukončeného. Je nutné však zmínit, že o 3 % narostl počet nezjištěného vzdělání. Tento nárůst bude mít pravděpodobně podíl i na poklesu poměru zastoupení obyvatel s nejnižšími stupni vzdělání.

Největší zastoupení kategorie vzdělání je skupina „vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity“, která byla v roce 2011 zastoupena více jak 39 % obyvatelstva nad 15 let věku. Další nejpočetnější skupinou jsou občané s úplným středním vzděláním s maturitou, kteří jsou zastoupeni 25,5 % populace nad 15 let.

Vzdělanostní struktura se nijak výrazně nevymyká od hodnot Pardubického kraje a České republiky. V porovnání s Pardubickým krajem jsou hodnoty téměř identické. V porovnání s průměrem v rámci celé České republiky je pak v regionu MAS Bohdanečsko o více než 6% vyšší zastoupení ve skupině Vyučení a střední odborné bez maturity a naopak o 3,2 % nižší zastoupení ve skupině vysokoškolsky vzdělaných obyvatel.

Graf 5 Vzdělanostní struktura obyvatelstva (2011)

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, ČSÚ

A.1.2 Bydlení

Bydlení představuje domovské zázemí obyvatel žijících na určitém území. Posuzovány jsou počet dokončených bytů v čase, který signalizuje úroveň a dynamiku územního rozvoje, a kvalita bydlení, ukazující na ekonomickou a sociální úroveň obyvatelstva.

Region Bohdanečsko je žádaným místem pro život, dokazuje to neustálý pozvolný růst počtu obyvatel i počtu nově postavených bytů. Region se nachází v atraktivní oblasti v dojezdové vzdálenosti za prací a službami (Hradec Králové, Pardubice, Přelouč). Vzhledem k blízkosti a dobré dostupnosti dálnice D11 se zejména severní část regionu jeví jako vhodná pro pravidelné dojíždění za prací do Prahy.

Tabulka 4 Počet nových bytů postavených v regionu MAS Bohdanečsko (2014-2019)

Území MAS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem 2014-19	Počet nových bytů na 100 obyvatel
Břehy	6	3	5	3	1	5	23	2,21
Bukovka	-	-	-	4	3	2	9	2,29
Černá u Bohdanče	2	3	1	11	38	6	61	9,90
Dolany	-	-	-	1	2	-	3	0,75
Chýšť	-	-	-	-	-	1	1	0,47
Kříčeň	1	-	1	1	-	1	4	1,96

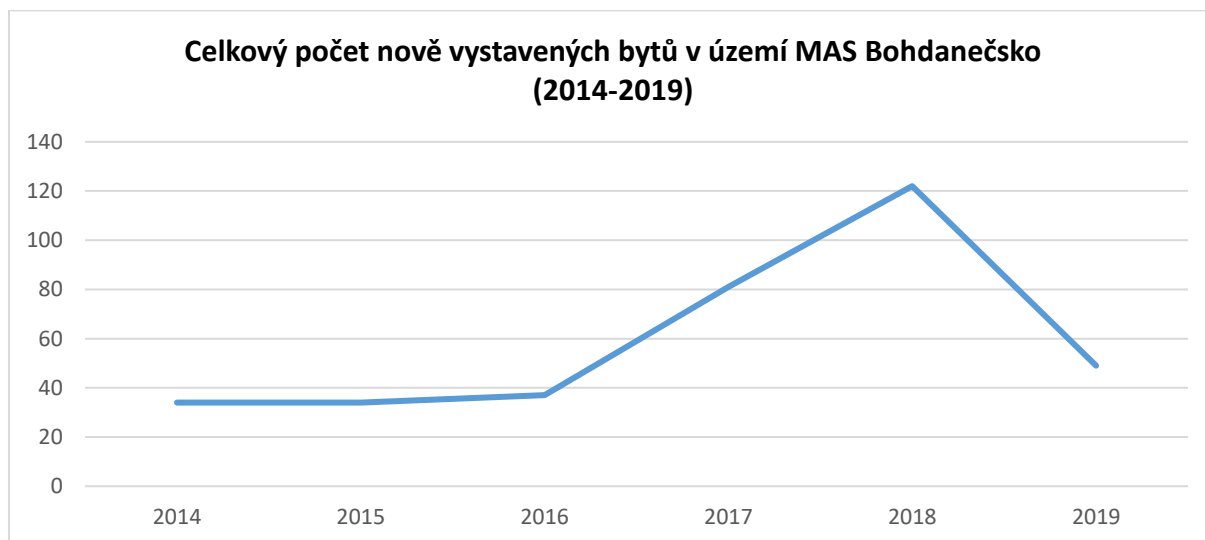
Území MAS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem 2014-19	Počet nových bytů na 100 obyvatel
Kasalice	-	-	-	-	1	-	1	0,40
Lázně Bohdaneč	7	8	7	29	44	3	98	2,77
Malé Výkleky	1	-	-	-	2	1	4	3,13
Neratov	2	1	1	-	-	-	4	2,48
Plch	-	-	-	1	-	-	1	1,02
Pravy	-	1	-	-	2	1	4	3,48
Přelovice	-	-	1	-	1	-	2	0,92
Přepychy	-	-	-	-	-	-	0	0,00
Rohovládova Bělá	2	3	2	6	5	4	22	3,65
Rohoznice	2	1	2	2	1	1	9	3,44
Rybitví	-	-	-	-	-	-	0	0,00
Řečany nad Labem	5	2	1	15	8	8	39	2,88
Semín	-	-	4	1	1	2	8	1,36
Sopřeč	1	-	-	-	1	-	2	0,76
Strašov	-	1	1	-	1	1	4	1,23
Újezd u Přelouče	-	-	1	-	-	7	8	3,67
Vápno	-	2	2	-	1	1	6	4,58
Vlčí Habřina	-	-	-	2	-	-	2	0,63
Voleč	2	3	2	3	4	-	14	3,79
Vyšehněvice	2	5	2	-	-	4	13	4,96
Žáravice	-	-	-	-	-	-	0	0,00
Živanice	1	1	4	2	6	1	15	1,52
Celkem MAS Bohdanečsko	34	34	37	81	122	49	357	2,45

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Celkem za sledované období bylo vystavěno v regionu MAS Bohdanečsko na 357 nových bytů. Počet obyvatel za sledované období narostl o 426. Poměrově tedy připadá nárůst o 1,19 obyvatele na jeden nový postavený byt, což je o něco více než celorepublikový průměr i více než průměr Pardubického kraje.

Na úrovni jednotlivých obcí bylo v období 2014 – 2019 dokončeno nejvíce bytů ve městě Lázně Bohdaneč (98 bytů), dále v Černé u Bohdanče (61 bytů) a v Řečanech nad Labem (39 bytů). V přepočtu na 100 obyvatel došlo k největší výstavbě v obci Černá u Bohdanče (9,9 bytů na 100 obyvatel). Naopak žádná výstavba nových bytů neprobíhala v obcích Přepychy a Žáravice. Nejvíce bytů bylo v regionu vystavěno v letech 2017 – 2018.

Graf 6 Celkový počet nově vystavených bytů v regionu (2014-2019)

Zdroj: ČSÚ

A.1.3 Sociální situace v regionu

Na území MAS Bohdanečsko se nenacházejí sociálně vyloučené lokality (dále „SVL“). Neexistenci SVL v území MAS Bohdanečsko potvrdilo jak vlastní šetření a výsledky strukturovaných rozhovorů s představiteli obcí, tak i Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015.

Při strukturovaných rozhovorech se starosty obcí byly identifikovány níže uvedené problematické oblasti občanského soužití v území MAS Bohdanečsko:

- Černá u Bohdanče – příliv nových občanů do obce (nutnost jejich integrace mezi starousedlíky),
- Pravy – chybějící generace v obci (důsledek řízeného zániku obce v 70. a 80. letech),
- Rybitví – skupina obtížně začlenitelných občanů do fungování obce,
- Žaravice – výrazný odliv mladých lidí.

V souvislosti s plánovanou velkou výstavbou rodinných domů v některých obcích (Sopřeč, Rybitví, Živanice, Strašov) lze očekávat potřebu integrace nově přistěhovaných mezi starousedlíky i v těchto obcích.

V území MAS Bohdanečsko není identifikována ani vyšší míra nezaměstnanosti (blíže viz kapitola A.2.2).

A.1.4 Bezpečnost v regionu

Bezpečnost v regionu v oblasti ochrany obyvatel zajišťuje Policie ČR, zdravotnická záchraná služba, Hasiči Pardubického kraje a Jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDH), které jsou součástí efektivně fungujícího Integrovaného záchraného systému Pardubického kraje. Každodenní bezpečnost a ochranu obyvatel zajišťuje Městská policie Lázně Bohdaneč, Přelouč a Chvaletice, které působí na území MAS Bohdanečsko. Městské policie se podílí na prevenci kriminality ve městech a blízkém okolí, kdy např. v Lázních Bohdanči mezi strážníky působí i preventista.

Pro účely varování obyvatel města a obcí před hrozícím nebezpečím jsou obce vybaveny obecním rozhlasem a sirénou. Město Lázně Bohdaneč, obec Rybitví a Černá u Bohdanče se nachází v těsné blízkosti SEMTINZONE, kde se vyrábí výbušniny a manipuluje se s chemickými látkami, a hrozí tak nebezpečí úniku jedovatých látek, výbuchu, požáru atd. Stejně tak se ve městě Lázně Bohdaneč nachází několik podniků, kde se manipuluje s nebezpečnými látkami. Město Lázně Bohdaneč má zřízen krizový štáb. Občané jsou o rizicích a o případných postupech v případě havárie informováni prostřednictvím

webových stránek a informačního letáku, který byl distribuován v rámci zpravodaje. V případě bezprostředního nebezpečí jsou občané informováni prostřednictvím místního rozhlasu.

Kriminalita v regionu

Do území MAS Bohdanečsko zasahují tři správní obvody – Lázně Bohdaneč, Chvaletice a Přelouč, viz Tabulka 5. Území regionu MAS Bohdanečsko je bezpečným regionem. Počet trestných činů a Index kriminality⁴ dosahují v regionu nízkých hodnot.

Tabulka 5 Správní obvody vyskytující se na území MAS Bohdanečsko (2019)

Správní obvody na území MAS Bohdanečsko	Správní obvod Chvaletice	Správní obvod Přelouč	Správní obvod Lázně Bohdaneč
Obce z MAS Bohdanečsko	Újezd u Přelouče, Řečany nad Labem, Přepychy, Vápno	Žáravice, Vyšehněvice, Sopřeč, Strašov, Semín, Břehy, Přelovice	Bukovka, Černá u Bohdanče, Dolany, Chýšť, Kasalice, Kříčeň, Lázně Bohdaneč, Malé Výkleky, Neratov, Pravy, Plch, Rohovládova Bělá, Rohoznice, Rybitví, Vlčí Habřina, Voleč, Živanice
Počet obyvatel ve správním obvodu	7829	16803	15 878
Rozloha správního obvodu (km ²)	90	167	154
Počet trestných činů	83	248	144
Index kriminality	106,0	147,6	90,7

Zdroj: www.mapakriminality.cz

Míra kriminality ve všech správních obvodech každým rokem klesá a zejména ve správním obvodu Lázně Bohdaneč je na velmi nízké úrovni. Zatímco v roce 2014 se ve správním obvodu města Lázně Bohdaneč stalo 226 trestných činů, v roce 2019 to bylo pouze 148, což je pokles o 35 %. Ve správním obvodu Chvaletice míra kriminality poklesla o 30% a ve správním obvodu Přelouč o 29 %. V rámci celé České republiky je trend podobný. Za posledních 6 let došlo ke snížení počtu trestných činů v České republice o více než 30 %, v rámci Pardubického kraje došlo ke snížení také o více než 30 %. V souvislosti s poklesem míry kriminality klesá i index kriminality, který v roce 2019 dosáhl ve správním obvodu Lázně Bohdaneč hodnoty 90,7, ve správním obvodu Přelouč dosáhl hodnoty 147,6 a ve správním obvodu Chvaletice 106,0.

	Index kriminality					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obvodní oddělení Chvaletice	149,4	111,1	126,4	100,9	94,5	106
Obvodní oddělení Přelouč	207,1	168,4	119,6	154,7	102,2	147,6
Obvodní oddělení Lázně Bohdaneč	142,3	124,7	98,2	105,2	77,5	90,7
Pardubický kraj	162,4	132	115	112,5	107,7	108,7
Česká republika	275,3	236,2	207,8	192,9	183,5	189,6

Zdroj: www.mapakriminality.cz

⁴ Index kriminality vyjadřuje počet registrovaných trestných činů v přepočtu na 10 000 obyvatel.

Index kriminality ve všech správních obvodech vykazuje oproti indexu kriminality České republiky velmi nízké hodnoty. Zatímco index kriminality v celé České republice byl k 31. 12. 2019 189,6, za celý Pardubický kraj činil pouhých 108,7 a ve správních obchodech Lázně Bohdaneč a Chvaletice byl ještě nižší. Blíže viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**

Bezpečnostní situace v Lázních Bohdančí a blízkém okolí

Dle informací z rozhovoru s MPLB jsou z celkového počtu zjištěných ovlivnění alkoholem nebo jinými návykovými látkami až dvě třetiny řidičů pod vlivem návykových látek, zejména Met/Amf (pervitin) a THC (konopí). V posledních letech stoupá kriminalita spojená s užíváním návykových látek, zejména s užíváním alkoholu a drog. Tento druh kriminality se začíná objevovat i u nezletilých a mladistvých. Na základě poznatků strážníků MBLP se město nachází na drogové trase a často na území města dochází k předávání drog. Nicméně drogy se do města dostávají i z okolních obcí a měst (Živanice, Dědek, Dolany, Pardubice). MPLB každoročně odhalí na území města několik pěstíren konopí. Pokud má policie podezření na varnu omamných a psychotropních látek spolupracuje MPLB s příslušnými orgány.

Jako problémové lokality v okolí města Lázně Bohdaneč jsou vedena místa, kde se schází mladiství (starý břidlicový lom, okolí hřbitova, okolí Kuttnerovy kapličky a Tillerova sedátka, některá místa v lázeňském parku, autobusové nádraží, hřiště u ZŠ Na Lužci, výměník v ulici Za Školkou, posezení u rybníka Na Baště, stezka do Dolan). Ročně je strážníky MPLB sebráno kolem 10 použitých jehel po narkomanech. Dalšími problémovými místy jsou bistro na Masarykově náměstí, ubytovny a místa, kde se vyskytují cizinci, kteří jezdí do oblasti za prací.

Prevence kriminality

Prevenci ve formě přednášek vykonává k tomu určený proškolený strážník MPLB. Přednášky probíhají v Klubu důchodců, v mateřských školách, základních školách, střední škole a na zájmových kroužcích. K prevenci kriminality určitě přispívá samotné postavení městské policie v daných městech, které jsou dnes nedílnou součástí bezpečnostního aparátu České republiky. Toho městské policie dosahují maximálním působením hlídek v terénu. MP kladou důraz na vhodnou komunikaci s občany a získání jejich důvěry.

Rizika živelních pohrom

Z živelních pohrom je na území regionu největším rizikem vznik požárů. V jižní části regionu, na k.ú. obcí Rybitví, Černá u Bohdanče, Živanice, Břehy, Semín a Řečany nad Labem jsou určeny záplavové zóny v případě povodní a rozlití řeky Labe do okolní krajiny. Některé obce jsou pak ohroženy lokálními záplavami při příválových deštích.

A.2 HOSPODÁŘSTVÍ REGIONU A TRH PRÁCE

Pardubicko, na jehož západním okraji se území MAS Bohdanečsko nachází, je nejvýznamnějším centrem Pardubického kraje a má celorepublikový hospodářský význam. Nejdůležitější je z tohoto pohledu pardubická aglomerace. Základním pilířem ekonomiky je zde tradičně zpracovatelský průmysl. Průmyslová základna je relativně silná a hospodářský rozvoj je ovlivněn především stabilitou podnikatelského prostředí. Hustota dopravní sítě je, s výjimkou jihovýchodní části, dostatečná. V různé míře jsou zastoupena všechna odvětví. Značný význam mají závody zpracovatelského průmyslu chemického, elektrotechnického, automobilového a potravinářského. Hospodářské podmínky Pardubicka jsou významně ovlivněny blízkostí Hradce Králové.

Hospodářské podmínky území MAS Bohdanečsko byly posuzovány z několika hledisek a podle různých kritérií. Vždy v územním i regionálním kontextu a (pokud to bylo možné) v trendech vývoje.

A.2.1 Ekonomické subjekty

V roce 2019 bylo na území MAS Bohdanečsko registrováno celkem 3410 ekonomických subjektů. Z tohoto počtu více jak 80 % připadalo na podnikatelské subjekty fyzických osob. Žebříček obcí podle počtu ekonomických subjektů do značné míry odpovídá žebříčku obcí podle počtu obyvatel. Na prvních místech se tak objevují Lázně Bohdaneč, Břehy, Rybitví a Živanice. Velikost obcí hraje pochopitelně roli i u ekonomických subjektů právnických osob. Podnikatelské subjekty právnických osob jen v obcích Lázně Bohdaneč, Řečany nad Labem, Rybitví a Živanice tak tvoří více jak polovinu své kategorie za celé území MAS Bohdanečsko.

Tabulka 6 Saldo ekonomických subjektů v regionu (2014-2019)

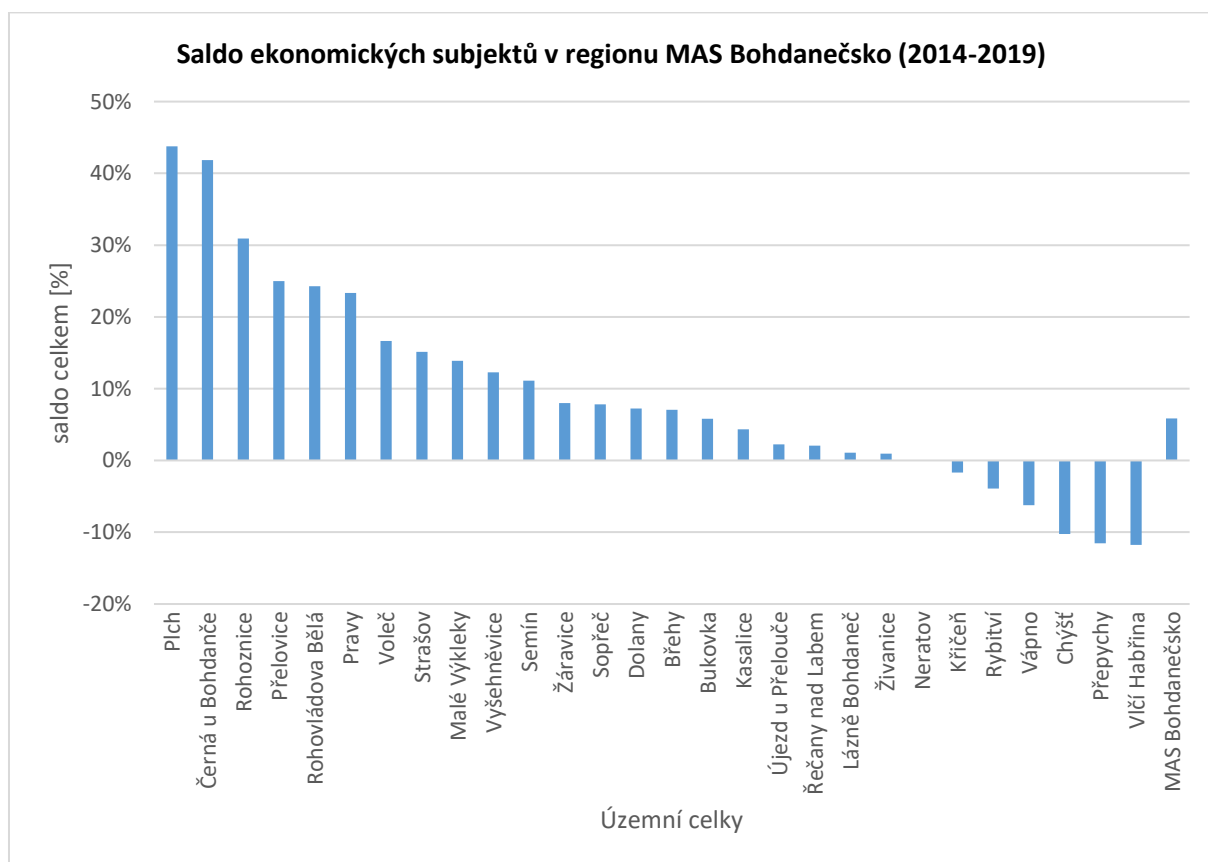
Území MAS Bohdanečsko	2014			2019			Saldo 2014-2019	
	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem	celkem	celkem [%]
Břehy	202	25	227	212	31	243	16	7
Bukovka	73	13	86	72	19	91	5	6
Černá u Bohdanče	81	17	98	115	24	139	41	42
Dolany	70	13	83	73	16	89	6	7
Chýšť	31	8	39	27	8	35	-4	-10
Kasalice	40	6	46	42	6	48	2	4
Křičeň	52	8	60	48	11	59	-1	-2
Lázně Bohdaneč	683	165	848	665	192	857	9	1
Malé Výkleky	26	10	36	30	11	41	5	14
Neratov	35	7	42	35	7	42	0	0
Plch	13	3	16	17	6	23	7	44
Pravy	25	5	30	28	9	37	7	23
Přelovice	34	6	40	40	10	50	10	25
Přepychy	22	4	26	19	4	23	-3	-12
Rohovládova Bělá	114	22	136	140	29	169	33	24
Rohoznice	46	9	55	54	18	72	17	31
Rybitví	206	50	256	192	54	246	-10	-4
Řečany nad Labem	291	46	337	288	56	344	7	2
Semín	109	17	126	121	19	140	14	11
Sopřeč	55	9	64	60	9	69	5	8
Strašov	59	7	66	66	10	76	10	15

Území MAS Bohdanečsko	2014			2019			Saldo 2014-2019	
	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem	celkem	celkem [%]
Újezd u Přelouče	42	3	45	43	3	46	1	2
Vápno	25	7	32	24	6	30	-2	-6
Vlčí Habřina	60	8	68	51	9	60	-8	-12
Voleč	57	9	66	67	10	77	11	17
Vyšehněvice	52	5	57	55	9	64	7	12
Žáravice	19	6	25	20	7	27	2	8
Živanice	187	24	211	180	33	213	2	1
MAS Bohdanečsko	2 709	512	3 221	2 784	626	3 410	189	6

Zdroj: ČSÚ

Ve zkoumaném období 2014-2019 se celkový počet ekonomických subjektů zvýšil o 189, v čemž mohl hrát pravděpodobně roli setrvalý hospodářský růst ekonomiky ČR. Procentuálně se jedná o nárůst 6 %. V 21 obcích byl zaznamenán nárůst, v šesti obcích (Kříčeň, Rybitví, Vápno, Chýšť, Přepychy, Vlčí Habřina) naopak pokles ekonomických subjektů. Pouze v jediné obci, Neratově, se stav mezi lety 2014-2019 neliší, tedy stagnuje. V absolutních číslech na území MAS nejvíce subjektů přibýlo v obci Černá u Bohdanče (+41), největší pokles nalézáme v obci Rybitví (-12). Největším procentuálním nárůstem se pyšní obec Plch (44 %), obec Vlčí Habřina naopak zaznamenala největší pokles, tj. o 12 %.

Graf 7 Saldo ekonomických subjektů v regionu (2014-2019)

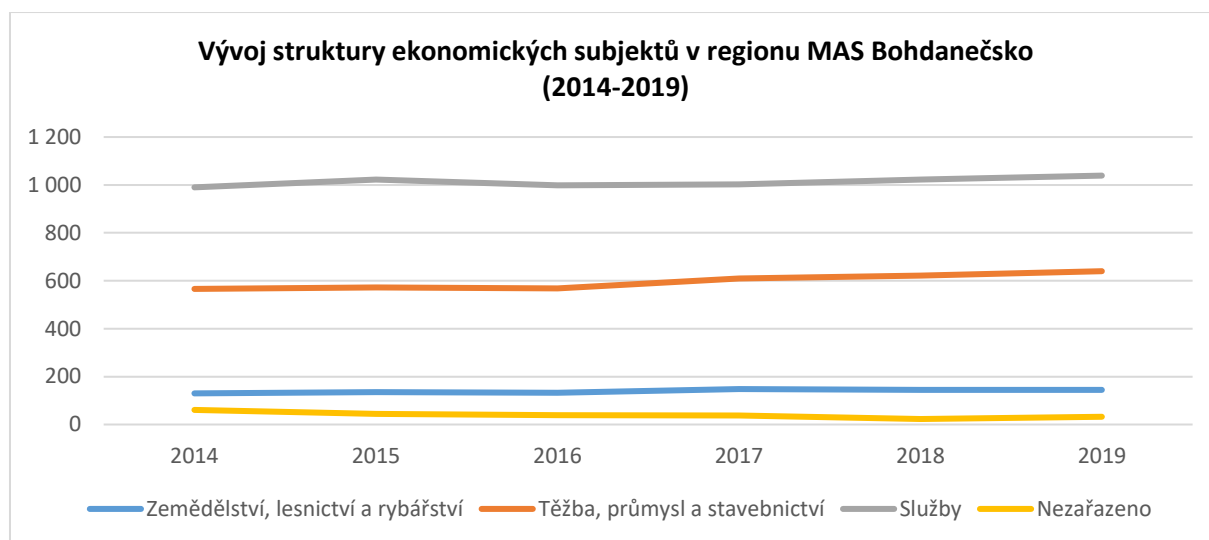
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Struktura ekonomických subjektů na území MAS Bohdanečsko

Území MAS Bohdanečsko leží v blízkosti Hradce Králové a Pardubic, ale nelze jej označit jako území periferní (v jehož území by byly situovány továrny a výrobní podniky velkého města). Vliv blízkosti dvou velkých krajských měst se v hospodářství MAS Bohdanečsko projevuje jeho vyšší orientací na sektor služeb. Výraznější orientace na nevýrobní sféru je ještě podtržena lázeňstvím ve městě Lázně Bohdaneč a řadou doprovodných služeb, které jsou na něj navázány (pohostinství, ubytování, kultura, obchody atd.).

Ve sledovaném období v regionu nepatrně poklesl podíl služeb (o 0,7 %). Pokles služeb byl pravděpodobně způsoben zavedením elektronické evidence tržeb v letech 2016-2017, kdy pro některé drobné subjekty byly náklady na zavedení EET příliš vysoké a raději tak ukončili svoji činnost. Tato skutečnost se v datech z roku 2016 projevuje mírným poklesem počtu ekonomických subjektů, ač celkový trend v období 2014 – 2019 je rostoucí. V letech 2017 – 2019 dochází opět postupně k navyšování počtu ekonomických subjektů na původní hodnoty z let 2014-2015.

Graf 8 Vývoj struktury ekonomických subjektů v regionu MAS Bohdanečsko (2014-2019)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Zastoupení primárního sektoru Zemědělství, lesnictví a rybolov lehce vzrostlo o 0,4 % na hodnotu 7,8 %. Ve sledovaném období 2014 – 2019 k nárůstu zastoupení průmyslu a stavebnictví (o více než 2 %). V regionu za posledních 6 let nedošlo k výrazným změnám ve struktuře ekonomických subjektů. Ve sledovaném období 2014 – 2019 došlo k nárůstu počtu ekonomických subjektů v regionu MAS Bohdanečsko o 6,9 %.

K procentuálně největšímu poklesu počtu ekonomických subjektů v období 2014-2019 došlo v obcích Neratov (-16 %), Vápno (-27,8 %) a Vlčí Habřina (-14,3 %). K procentuálně největšímu růstu počtu ekonomických subjektů došlo v obcích Přelovice (+ 50 %), Rohovládova Bělá (+36 %), Rohoznice (+ 48 %) a Semín (+ 39 %).

Tabulka 7 Počet ekonomických subjektů (2014-2019)

Sektory národního hospodářství	Počet ekonomických subjektů v letech 2014-2019					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zemědělství, lesnictví a rybnictví	130	135	132	148	145	145
Těžba, průmysl a stavebnictví	566	572	568	609	621	640
Služby	990	1022	998	1002	1022	1039
Nezařazeno	61	44	39	38	23	33

Celkem	1 747	1 773	1 737	1 797	1 811	1 857
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z hlediska struktury ekonomických subjektů podle sektorů národního hospodářství je nejvíce na území MAS Bohdanečsko zastoupeny služby (56,0 %), následně průmysl a stavebnictví (34,5 %) a zemědělství, lesnictví a rybolov (7,8 %). Při srovnání s většími územními celky Pk a ČR se jednalo o nadprůměrný podíl pro sekundární sektor, srovnatelný podíl pro primární sektor a podprůměrný podíl pro terciární sektor. Porovnáme-li však území MAS Bohdanečsko s obcemi v ČR do 5 000 obyvatel, je v regionu MAS Bohdanečsko nadprůměrně zastoupen terciární sektor.

Zemědělské podniky

Území MAS Bohdanečsko je součástí Polabské nížiny, která je jednou z nejurodnějších oblastí ČR. Půdní podmínky (převažující hnědé půdy, převážně lehčí, hlinitopísčité) jsou velmi dobré a spolu s rovinným reliéfem a mírným klimatem vytvářejí vhodné podmínky pro intenzivní zemědělské využívání. Území MAS Bohdanečsko spadá do řepařského výrobního typu.

Vzhledem k charakteru krajiny, úrodným půdám a historickým tradicím, má primární sektor na hospodářství významný podíl. Zastoupena je rostlinná i živočišná výroba. Zemědělská půda představuje 57 % celkové rozlohy území MAS Bohdanečsko. Zemědělská půda je obhospodařována zemědělskými společnostmi i samostatně hospodařícími zemědělci. V porovnání s předešlým obdobím, nedošlo v oblasti zemědělství, lesnictví a rybolovu k výrazným změnám, avšak v porovnání s větším časovým úsekem došlo v zemědělství k útlumu. Některé zemědělské areály jsou již nefunkční, některé mají jinou funkci, např. skladové hospodářství, opravárenství apod. Z celkových 15 identifikovaných brownfields v území MAS Bohdanečsko jich 7 má původ v zemědělství. Tyto brownfields jsou ekologicky zatíženy (jedná se převážně o bývalé kravíny). Podrobnosti o brownfields jsou uvedeny v tabulce: Tabulka 34.

Lesnictví má, vzhledem k relativně malé rozloze lesních pozemků v území, na hospodářství jen okrajový vliv. Na Bohdanečsku je ve větší míře provozováno rybářství, které zde má staletou tradici. Hospodářský vliv rybářství je sice okrajový, ale pro ochranu a tvorbu krajiny a pro cestovní ruch má rybářství v regionu svůj nezastupitelný význam.

Největším zemědělským podnikem území MAS Bohdanečsko je Agrodružstvo Klas v Křičeni, které vyrábí produkty rostlinné výroby, těží štěrkopísky a provozuje kompostárnu s využitím kompostování biologického odpadu pro okolní obce. Agrodružstvo Klas obhospodařuje 3 700 ha půdy. Většina družstvem obhospodařované půdy na území MAS Bohdanečsko spadá do katastrálního území obcí: Křičeň, Rohoznice, Bukovka a Dolany.

Druhým největším zaměstnavatelem v zemědělství je Zemědělské družstvo Chýšť, které obhospodařuje půdu o rozloze 2 862 ha. Většina družstvem obhospodařované půdy na území MAS Bohdanečsko spadá do katastrálního území obcí: Chýšť, Voleč, Malé Výkleky, Vápno, Žaravice, Sopřeč, Vyšehněvice, Rohovládova Bělá a Strašov.

Co do obhospodařované půdy, je významným zemědělským podnikem také ZOD Živanice (1 503 ha). Většina družstvem obhospodařované půdy na území MAS Bohdanečsko spadá do katastrálního území obcí: Živanice, Břehy, Přelovice, Neratov, Lázně Bohdaneč, Černá u Bohdanče a Rybitví.

Celková rozloha obhospodařované půdy zemědělských podniků spadá nejen do území MAS Bohdanečsko, ale přesahuje do území ostatních MAS. Podíl obhospodařované půdy v MAS Bohdanečsko těmito podniky tvoří 90 % z celkové rozlohy zemědělské půdy MAS Bohdanečsko.

V území působí dále řada malých a drobných soukromých zemědělců. Zpravidla nezaměstnávají další zaměstnance (jedná se převážně o rodinné podniky). Tito drobní zemědělci hospodaří na přibližně 10 % celkové rozlohy zemědělské půdy MAS Bohdanečsko. Někteří z těchto zemědělců se specializují na drobný chov drůbeže (např. Jan Sochor, Dolany – chov hus a Jaroslav Vach, Dolany – chov drůbeže).

Kromě zemědělských podniků zaměřených na rostlinnou a živočišnou výrobu působí v území MAS Bohdanečsko také subjekty specializované na výrobu krmných směsí a prodej bezprašného steliva (Sehnoutek a synové, v.o.s., Voleč a Josef Štěpanovský – krmiva, Lázně Bohdaneč).

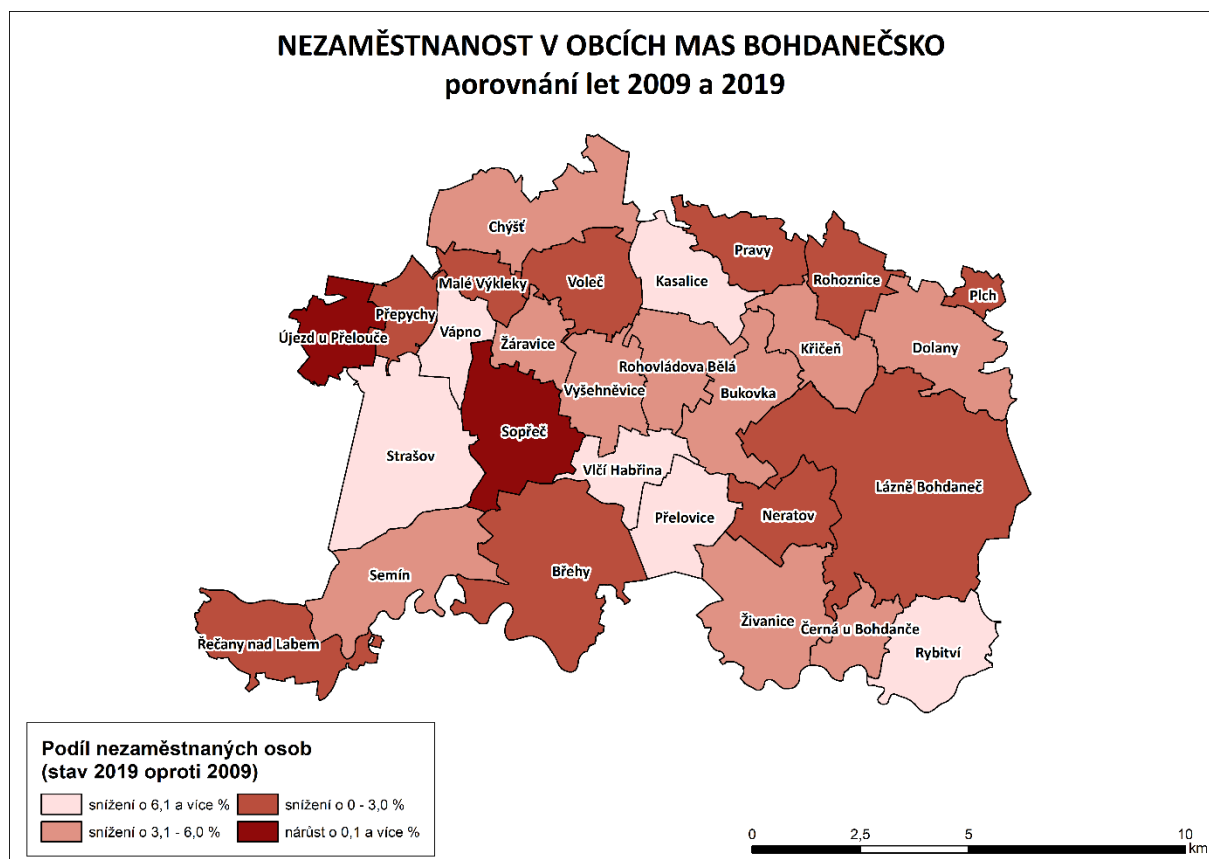
Zaměstnavatelé MAS Bohdanečsko

Na území MAS Bohdanečsko se nacházejí podniky, které spadají do kategorie mikro (do 10 zaměstnanců), malý (10–49 zaměstnanců), střední (50–249 zaměstnanců) a velký (250 a více zaměstnanců) podnik. Mezi velké podniky, které zaměstnávají nejvíce zaměstnanců, patří Ministerstvo obrany ČR, Agentura logistiky – Centrum zabezpečení oprav Lázně Bohdaneč (365 zaměstnanců), do středních podniků se řadí Výzkumný ústav organických syntéz, a.s. (Rybitví, 200-249 pracovníků) a Léčebné lázně Bohdaneč, a. s. (200-249 zaměstnanců), následuje výrobce plastových výrobků pro stavebnictví Transform a.s. Lázně Bohdaneč (103 pracovníků) a podnik Montáže Brož s.r.o. zabývající se instalací regálových systémů (Pravy, 100 – 149 zaměstnanců, v rámci celého světa pak více než 400 zaměstnanců). Hranici 50 zaměstnanců ještě překročily závod na výrobu výtahové techniky Strojní-výtahy s.r.o. (Lázně Bohdaneč, 66 pracovníků), Agrodružstvo Klas, které vyrábí produkty rostlinné výroby a těží štěrkopísky (Křičev) a Zemědělské družstvo Chýšť (oba podniky mají 50 – 99 zaměstnanců).

Definici malého zaměstnavatele (tj. 10 - 49 pracovníků) dále splnily Zemědělské a obchodní družstvo „Bratraců Veverkových“ Živanice s rostlinnou i živočišnou výrobou, výrobce koncentrátů pro barvení a úpravu termoplastů Gabriel-Chemie Bohemia (Lázně Bohdaneč), výrobce knedlíků Knedlíky Kadavý, spol. s.r.o. (Vlčí Habřina), výrobce servopohonů s inteligentními řídicími jednotkami, snímačů hladin a strojírenských komponentů EKOREX-CONSULT, spol. s.r.o. a výrobce hnojiv, spotřební chemie a výrobce oken HOKR, spol. s r.o. Dále distributor chemicko-technických produktů pro stavebnictví, nátěrové hmoty, úpravu vody, smaltování a výrobu plastů Radka spol. s. r.o. (Lázně Bohdaneč) a autorizovaný dovozce a distributor profesionálního nářadí Top Centrum – Jaroslav Novák (Rohovládova Bělá).

A.2.2 Trh práce a nezaměstnanost

Obrázek 3 Nezaměstnanost v obcích MAS Bohdanečsko

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V průběhu sledovaného období dochází k snižování podílu nezaměstnaných osob napříč celým regionem. Za rok 2019 byl nejvyšší podíl nezaměstnaných osob v obci Žaravice (5,5 %), nejmenší poté v obcích Bukovka (0,8 %) a Dolany (taktéž 0,8 %). V roce 2019 činila tato hodnota za celé území MAS Bohdanečsko 2,6 %. V porovnání s většími územními se jedná o průměrnou hodnotu. V Pardubickém kraji činil PNO v roce 2019 2,2 % a v České republice činil PNO 2,9 %. S přihlédnutím k událostem roku 2020 a 2021 a ekonomickému dopadu pandemie lze očekávat, že nezaměstnanost se bude v blízké budoucnosti na území ČR/MAS Bohdanečsko spíše zvyšovat.

Pro podporu začínajících podnikatelů byla založena platforma P-PINK a platforma Podnikavé ženy. P-PINK se zaměřuje na podporu, vzdělávání a mentoring začínajících podnikatelů. Podnikavé ženy je spolek, který sdružuje podnikající ženy v Pardubickém kraji a jejím cílem je vzájemná podpora, sdílení zkušeností a vzdělávání.

A.3 INFRASTRUKTURA V REGIONU

A.3.1 Dopavní infrastruktura

V území MAS Bohdanečsko je zastoupena zejména infrastruktura pro silniční dopravu, a to silniční síť sestávající z dálnice (D11), silnic II. tř. (II/211, II/323 a II/333), silnic III. tř., místních a obslužných komunikací. Infrastruktura pro železniční dopravu je zastoupena pouze okrajově na k.ú. obce Řečany nad Labem, kde území protíná hlavní železniční koridor Praha – Česká Třebová s železniční stanicí Řečany nad Labem. Infrastruktura pro leteckou ani vodní dopravu zastoupena není.

Silniční síť

Dálnice D11, která v délce několika kilometrů protíná severní cíp území MAS Bohdanečsko, byla vybudována na konci devadesátých let. Páteří silničního dopravního systému území je silnice II/211, která protíná území od severozápadu.

Tabulka 8 Dálnice a silnice I., II. a III. třídy na území MAS Bohdanečsko (2019)

Území MAS Bohdanečsko	D11 [km]	II/211 [km]	II/322 [km]	II/323 [km]	II/333 [km]	III/všechny [km]	CELKEM [km]
Břehy					2,7	6,2	8,9
Bukovka		1,6				1,3	2,9
Černá u Bohdanče						2,1	2,1
Dolany						7,3	7,3
Chýšť	3,0	2,7				4,8	10,5
Kasalice	1,3			1,4		1,2	3,9
Kříčeň						5,3	5,3
Lázně Bohdaneč		6,4			9,3	0,8	16,5
Malé Výkleky						1,0	1,0
Neratov						2,1	2,1
Pích						0,3	0,3
Pravy	1,9			1,5		2,4	5,8
Přelovice				1,1		2,9	4,0
Přepychy						3,2	3,2
Rohovládova Bělá		2,2		2,0		1,1	5,3
Rohoznice	0,4					3,1	3,5
Rybitví		0,9				2,2	3,1
Řečany nad Labem			1,8			2,4	4,2
Semín						4,1	4,1
Sopřeč						2,4	2,4
Strašov						7,7	7,7
Újezd u Přelouče						2,7	2,7
Vápno						2,6	2,6
Vlčí Habřina				3,1		1,6	4,7
Voleč	1,0	3,0				0,0	4,0
Vyšehněvice						3,7	3,7
Žaravice						2,9	2,9
Živanice					3,1	0,8	3,9

Zdroj: data – vlastní šetření; vlastní zpracování

Dopravní síť v území vychází z původních historických cest mezi obcemi a městy. Postupem času byly cesty rozšiřovány, mnohde napřímeny a byl upraven povrch pro rostoucí požadavky dopravy. Větší rozvoj silniční sítě je zaznamenán s rozvojem průmyslu v poválečném období.

Stav silniční infrastruktury v území MAS má vliv na sociální soudržnost společenství obyvatel.

Délka místních komunikací byla stanovena vlastním šetřením a odhadem, který provedl starosta/starostka příslušné obce, příp. měřením na mapy.cz.

Tabulka 9 Místní komunikace v území MAS Bohdanečsko (2019)

Území MAS Bohdanečsko *)	Délka místní komunikace [km]
Lázně Bohdaneč	18,9
Živanice	10

Řečany nad Labem	10
Rybitví	8
Semín	7
Bukovka	7
Břehy	7
Černá u Bohdanče	7
Rohovládova Bělá	4
Neratov	3,5
Voleč	3,5
Kasalice	3,1
Malé Výkleky	3
Přelovice	3
Chýšť	3
Žáravice	3
Vlčí Habřina	3
Újezd u Přelouče	2,5
Dolany	2,5
Strašov	2
Vyšehněvice	2
Křičeň	2
Přepychy	2
Rohoznice	1
Sopřeč	0,8
Pravy	0,7
Vápno	0,7
Plch	0,5
CELKEM	120,7

Zdroj: data – vlastní šetření; vlastní zpracování

Pozn.: *) seřazeno sestupně podle délky místních komunikací v obci

Na základě tohoto odhadu tak byla celková délka místních komunikací na území MAS odhadnuta na 120,7 km. Největší délku místních komunikací mají obce Lázně Bohdaneč (18,9 km), Živanice (10 km) a Řečany nad Labem (10 km). Následuje 5 obcí v intervalu 5 až 9 km, dále 11 obcí v intervalu 2,5 až 4,9 km a v neposlední řadě i 9 obcí s délkou místních komunikací do 2,5 km.

Intenzita dopravy

MAS Bohdanečsko řeší na svém území problém hustého provozu na dopravních komunikacích.

V centru města Lázně Bohdaneč se kříží silnice II/211 (do roku 2020 silnice I/36), spojující dálnici D/11 s městem Pardubice, dále vedoucí na Sezemice, Borohrádek až do Čestic, a silnice II/333, která spojuje Přelouč, Lázně Bohdaneč a město Hradec Králové. Dálnice D 11 je vzdálena 11 km, resp. 14 km, od města Lázně Bohdaneč. Blízkost dálnice zaručuje dobrou dopravní dostupnost hlavního města Praha.

Region se potýká s vysokou zátěží nákladní dopravy, kdy přes město Lázně Bohdaneč jezdí jednak kamiony do průmyslové zóny SEMTINZONE a jednak kamiony pokračující dále. Vlivem průjezdů těžkých nákladních aut jsou hlavní silnice ve městě poškozovány. Velký hluk a zvýšená prašnost z dopravy obtěžuje obyvatele města i klienty lázní. Všechny páteřní silnice ve městě jsou lemovány rodinnými domy, na jejichž stavu se podepisují vibrace způsobené nadměrnou nákladní dopravou. Počet průjezdů všech motorových vozidel a nákladních vozidel je vyčíslen v Tabulka 10. Na základě výsledků sčítání dopravy v roce 2016 projede měřeným úsekem Lázně Bohdaneč – Rohovládova Bělá 6117 vozidel denně. V měřeném úseku Rohovládova Bělá – Voleč až po oblast exitu Chýšť je to 4 692 vozidel za den. V hodinovém intervalu to znamená, že v úseku Lázně Bohdaneč – Rohovládova Bělá projede 581 vozidel za hodinu. V měřeném úseku Rohovládova Bělá – Exit Chýšť je to 472 vozidel za hodinu. Co se

týká množství všech vozidel v měřeném úseku Pardubice – Rybitví a Lázně Bohdaneč, dle výsledků sčítání dopravy v roce 2016 je to až 12 268 vozidel denně, v hodinovém intervalu to činí 1293 vozidel.

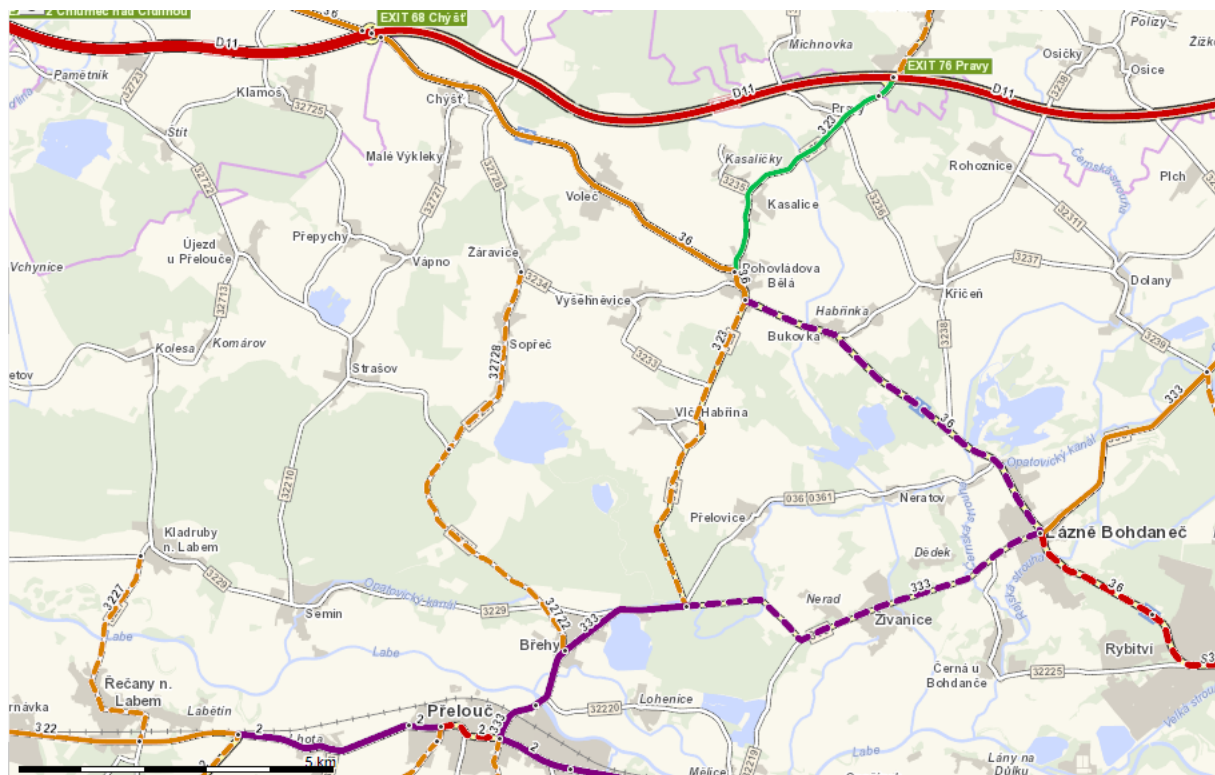
Tabulka 10 Intenzita dopravy v regionu MAS Bohdanečsko na nejvíce vytížených úsecích (2016)

Č. úseku	Č. silnice	Popis úseku	Počet všech motorových vozidel denně	Počet těžkých nákladních vozidel denně
Úsek č. 5-0170	I/36 ^{*)}	Masarykovo náměstí, Lázně Bohdaneč – Roh. Bělá	6117	1840
Úsek č. 5-0170	I/36 ^{*)}	Rohovládova Bělá - Chýšť	4692	1272
Úsek č. 5-7236	II/333	Masarykovo náměstí, Lázně Bohdaneč – křižovatka do Dolan	3209	898
Úsek č. 5-0176	I/36 ^{*)}	Masarykovo náměstí, Lázně Bohdaneč – Horka (směr Rybitví)	12268	2556
Úsek č. 5-0181	I/36 ^{*)}	Lázně Bohdaneč, Horka – Křižovatka Globus, Trnová	12268	2556
Úsek č. 5-2720	II/333	Masarykovo náměstí, Lázně Bohdaneč – odbočka na Přelovice (směr Břehy)	5468	792
Úsek č. 5-2710	II/333	Odbočka na Přelovice – Přelouč, most přes Labe	7466	1330

Zdroj: Sčítání dopravy z roku 2016

Poznámka^{*)} : Od roku 2020 se jedná o silnici II/211.

Starostové obcí zatížených těžkou nákladní dopravou situaci dlouhodobě a koncepčně řeší. O řešení v minulosti jednali s Ministerstvem dopravy, Ředitelstvím silnic a dálnic, Pardubickým krajem a Magistrátem města Pardubice. Dílčí úspěch byl zaznamenán v roce 2019, kdy došlo k vyřazení silnice I/36 (v úseku od hranice s Královohradeckým krajem až po křižovatku do Rybitví) z kategorie silnic 1. třídy. Cílem byl převod silnice do majetku Pardubického kraje, který požádá Ministerstvo dopravy o zařazení silnice do kategorie 2. třídy a následně požádání Magistrátu města Pardubice o umístění zákazové značky pro nákladní dopravu nad 12t.

Obrázek 4 Výsledky sčítání dopravy na nejvytíženějších silnicích v regionu (2016)

Legenda:

	sčítací úsek s intenzitou	1 - 500	voz/24 h		sčítací úsek s intenzitou	15001 - 25000	voz/24 h
	sčítací úsek s intenzitou	501 - 1000	voz/24 h		sčítací úsek s intenzitou	25001 - 40000	voz/24 h
	sčítací úsek s intenzitou	1001 - 3000	voz/24 h		sčítací úsek s intenzitou	40001 - 60000	voz/24 h
	sčítací úsek s intenzitou	3001 - 5000	voz/24 h		sčítací úsek s intenzitou	nad 60001	voz/24 h
	sčítací úsek s intenzitou	5001 - 7000	voz/24 h		nesčítané úseky		
	sčítací úsek s intenzitou	7001 - 10000	voz/24 h		hranice sčítacího úseku		
	sčítací úsek s intenzitou	10001 - 15000	voz/24 h		číslo silnice - dálnice	145	

Zdroj: Sčítání dopravy ŘSD (2016)

Velká hustota silničního provozu na některých komunikacích (především II/211 – týká se obcí Rybitví, Lázně Bohdaneč, Bukovka, Rohovládova Bělá, Voleč, Chýstka, ale i dalších) představuje významné riziko při pohybu chodců v obcích, především pak dětí, ale i podél takto zatížených komunikací (cyklisté). Vysoká intenzita dopravy a s tím související znečištění ovzduší a hluk má rovněž vliv na migraci obyvatel a snížení atraktivitu sídel.

Cyklostezky

Území MAS Bohdanečsko disponuje pouze 9,3 km stezek vyhrazených pro cyklistickou dopravu. Tento stav je naprosto nedostačující potřebám obyvatel území. Nutné je zajistit propojenost obcí i cyklistickými stezkami za účelem dojížděky do škol, zaměstnání, za kulturou atp. (většina obcí identifikovala potřebu výstavby cyklostezek). Území je navíc svým rovinatým terénem vhodné pro budování in-line sportovních okruhů a díky existenci několika koňských farem v území i budování hiposteze. Vybudování těchto typů stezek by zajistilo vyšší atraktivitu území pro příměstskou rekreaci i sportovní vyžití občanů území MAS Bohdanečsko.

Tabulka 11 Cyklostezky v území MAS Bohdanečsko (2019)

Trasa cyklostezky po území MAS Bohdanečsko	délka [km]
Lázně Bohdaneč – Boudy	3,7

Trasa cyklostezky po území MAS Bohdanečsko	délka [km]
Lázně Bohdaneč – Živanice	2,1
Lázně Bohdaneč - Rybitví	3,5
CELKEM	9,3

Zdroj: data – vlastní šetření; vlastní zpracování

Dopravní obslužnost území MAS Bohdanečsko

Spoje autobusové linkové dopravy propojují Lázně Bohdaneč a obce v regionu s okolními obcemi a s velkými městy Přelouč, Pardubice, Hradec Králové, Chlumeck nad Cidlinou. Linkové spoje slouží zejména pro dojíždějící za prací a do škol, dále slouží pro obyvatele z obcí, kteří dojíždějí za lékaři a službami. Výjimečně je využívají turisté pro výlety do okolí. Autobusové linkové spojení jsou málo vytížené. V případě obce Černá u Bohdanče neexistuje přímé autobusové spojení (ani spojení MHD) obce se sousedním městem Lázně Bohdaneč. To zapříčiňuje mj. odliv žáků z obce Černá u Bohdanče do Pardubic, Živanic a Rybitví, a že místní obyvatelé méně využívají služeb v Lázních Bohdanči.

Území MAS Bohdanečsko je obsluhováno linkami veřejné autobusové dopravy v rámci dopravní obslužnosti Pardubického kraje, viz Tabulka 12:

Tabulka 12 Linky veřejné autobusové dopravy obsluhující území MAS Bohdanečsko (2019)

Číslo linky	Název linky
611109	Hradec Králové – Osice – Rohoznice – Dolany – Lázně Bohdaneč – Rybitví - Pardubice
611607	Pardubice – Lázně Bohdaneč – Rohovládova Bělá – Chlumeck nad Cidlinou
620716	Chrudim – Pardubice – Rybitví
650172	Přelouč – Břehy – Strašov – Újezd u Přelouče – Klamoš – Chlumeck nad Cidlinou
650602	Pardubice – Stéblová – Staré Ždánice – Plch – Osice - Syrovátka
650607	Pardubice – Lázně Bohdaneč – Rohovládova Bělá – Chlumeck nad Cidlinou
650620	Přelouč – Břehy – Živanice - Lázně Bohdaneč – Dolany – Staré Ždánice – Hradec Králové
650621	Přelouč – Kladruby nad Labem – Labské Chrčice – Hlavečník – Týnec nad Labem
650628	Přelouč – Břehy – Sopřeč – Žáravice – Rohovládova Bělá
650630	Lázně Bohdaneč – Přelovice – Rohovládova Bělá – Dobřenice - Syrovátka
650638	Rohovládova Bělá – Vyšehněvice – Žáravice – Sopřeč – Břehy – Přelouč
650628	Rohovládova Bělá – Vlčí Habřina – Břehy - Přelouč
650623	Řečany nad Labem – Chvaletice – Přelouč – Pardubice

Zdroj: vlastní zpracování

Čtyři obce na území MAS Bohdanečsko (Černá u Bohdanče, Lázně Bohdaneč, Rybitví a Živanice) jsou obsluhovány spoji městské hromadné dopravy (dále „MHD“) provozované společností Dopravní podnik města Pardubic, a.s.

Do Lázní Bohdanče je již od roku 1952 zavedena přímá trolejbusová linka z Pardubic. Linka č. 3 spojuje pardubické hlavní nádraží, centrum města, univerzitní kampus a nákupní zónu. Trolejbusová linka pak vede mimo katastrální území města Pardubice k průmyslovému areálu Semtín a pokračuje až do Lázní Bohdanče. Na území Lázní Bohdanče má linka 3 zastávky a v dopravní špičce linka jezdí v 10 minutovém intervalu, v dopravním sedle je interval obsluhy 20 minut.

Dopravní dostupnost části území MAS Bohdanečsko v dosahu MHD je dostačující potřebám území. Obce v ostatních částech území jsou dopravně dostupné hůře. Během sobot a nedělí je v celém území autobusová doprava minimální. Horší dopravní dostupnost některých částí území ovlivňuje místní hospodářské podmínky. Na základě řízených rozhovorů se starosty však mezi obyvateli není po spojích veřejné autobusové dopravy poptávka. Lidé dojíždí za službami do okolních měst a obcí vlastními automobily.

A.3.2 Technická infrastruktura

V území MAS Bohdanečsko se vyskytují tyto druhy technické infrastruktury: elektrické rozvody vysokého napětí a velmi vysokého napětí, kanalizace, plynovod středotlaký a vysokotlaký, vodovod, horkovod a produktovod (Čepro a.s.).

Vodovod, kanalizace a plynovod

Podíl obyvatel napojených na veřejnou vodovodní síť, kanalizaci a plynovod byl stanoven expertním odhadem, který provedl starosta/starostka příslušné obce.

100% obcí v regionu je napojeno na veřejný vodovod. Vodovod je nejčastěji ve vlastnictví Vodovody a kanalizace Pardubice a.s. (ve výjimečných případech ve vlastnictví VAK Hradec Králové a.s.), případně ve vlastnictví obce s tím, že VAK Pardubice má vodovod v pronájmu. Nejčastěji se vodovod nachází v dobrém stavu.

Splašková kanalizace se nachází v 20 obcích z celkového počtu 28. Splaškovou kanalizací je tedy pokryto 71 % obcí, z toho ve třech obcích (Břehy, Dolany, Přelovice) je splašková kanalizace v havarijním stavu. Ve dvou obcích je výstavba splaškové kanalizace realizována (Malé Výkleky, Voleč). V dalších 5 obcích (Neratov, Rohoznice, Strašov, Újezd u Přelouče, Vápno) je v plánu realizace splaškové kanalizace (hledání vhodného řešení, projektová dokumentace). V Kasalících je splašková kanalizace postavena v části obce. S výstavbou další části se čeká na vhodnou dotační příležitost. V 3 obcích je situace ponechána současnému stavu, kdy domácnosti disponují septiky, žumpami, případně domovními ČOV.

Dešťová kanalizace se nachází v 22 obcích z celkového počtu 28. V 6 obcích (Bukovka, Neratov, Rohovládova Bělá, Semín, Vyšehněvice, Živanice) se dešťová kanalizace nenachází.

Plyn je rozveden do 100 % obcí v regionu.

Některé části města Lázně Bohdaneč (např. lázeňský areál, oblast za školkou a okolo sokolovny) jsou napojeny na horkovod vedoucí z teplárny v Opatovicích nad Labem.

Odpadové hospodářství

Odpadové hospodářství je napříč celým regionem zajištěno. Komunální odpad je ve většině obcích (24 obcí z 28) svážen SOP a.s. (Marius Pedersen, Přelouč). SOP a.s. též provozuje sběrný dvůr v Lázních Bohdanči. Ve čtyřech obcích komunální odpad sváží Služby města Pardubic - Odpady, a.s. Ve většině obcí 2x ročně SOP Přelouč sváží velkoobjemový a nebezpečný odpad. Sběrné dvory jsou dále provozovány v obcích Rohovládova Bělá, Živanice, Rybitví, Vlčí Habřina a Strašov.

V obcích se na nachází kontejnery na tříděný odpad (plast, papír, sklo, tetra pak, železo, kartony). V posledních letech bylo v některých obcích zavedeno třídění do barevných popelnic, kdy ke každému rodinnému domu náleží popelnice na plast, papír, příp. bioodpad.

Biologický odpad je z obcí nejčastěji odvážen do zemědělských družstev (ZD Chýšť, AGD Klas, ZD Dolany, AGROS Kojice), kde je dále kompostován. V Břehách odváží SOP Přelouč bioodpad do bývalého JZD, kde jsou silážní žlaby. Obec by zde ráda zřídila malou kompostárnu (do 150t). Rybitví spolupracuje na odvozu bioodpadu se Službami města Pardubic a.s. V některých obcích byly do domácností zavedeny kompostéry.

Energetika (obnovitelné zdroje)

Elektrifikovány jsou všechny obce území MAS Bohdanečsko.

V území MAS Bohdanečsko se nenacházejí větrné elektrárny. Solární elektrárny se nachází v obcích Lázně Bohdaneč, Rybitví, Černá u Bohdanče. V Břehách a v Semíně jsou v provozu malé vodní elektrárny na Opatovickém kanálu. V souvislosti s politikou podpory OZE v EU a v ČR se dá předpokládat navyšování počtu míst v regionu, které budou využívat alternativní zdroje energie.

Obecní rozhlas

Všechny obce mají zavedený obecní rozhlas. Postupně obce přecházejí na bezdrátový obecní rozhlas.

Veřejné osvětlení

Veřejné osvětlení je zavedeno ve všech obcích. Ve dvou obcích je stav veřejného osvětlení havarijný. Obce nejčastěji průběžně udržují veřejné osvětlení. V posledních letech dochází k výměně svítidel za úspornější LED svítidla.

Internet (bezdrátová technologie WI-FI)

Jenom tři obce (Semín, Újezd u Přelouče a Vlčí Habřina) provozují obecní internetové připojení pomocí technologie WI-FI.

Záměry v oblasti rozvoje technické infrastruktury jsou patrné ze ZÚR Pk. Jde především o dobudování kanalizační sítě na Bohdanečsku. Další záměry v této oblasti jsou zřejmé ze sběru typových projektů pomocí webového formuláře a řízených rozhovorů se starosty/starostkami obcí, jedná se především o výměnu nebo rekonstrukci veřejného osvětlení a výměnu obecního rozhlasu.

Z hlediska sociální soudržnosti společenství obyvatel a z hlediska hospodářského rozvoje území MAS Bohdanečsko je limitujícím faktorem zatížení obcí komunikací I/36 a absence splaškové kanalizace v některých obcích.

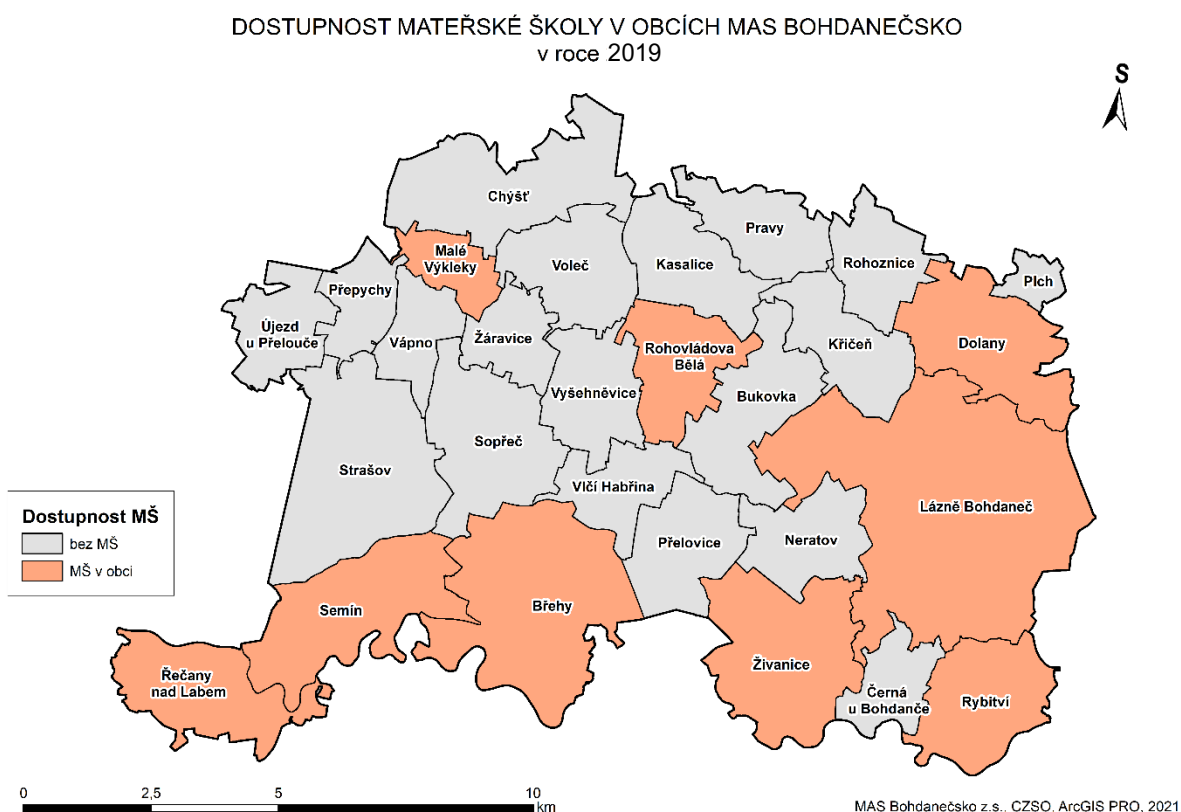
A.4 ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělání na území MAS Bohdanečsko je realizováno prostřednictvím sítě mateřských, základních a středních škol.

Mateřské školy

Péče o děti předškolního věku je zajištěna prostřednictvím mateřských škol. Mateřská škola (dále „MŠ“) je dostupná v 9 obcích z 28, což představuje 32 %. Čtyři MŠ z území MAS Bohdanečsko jsou vedeny jako součást ZŠ v obci (Lázně Bohdaneč, Ry2019, Lázně nad Labem, Živanice). Zřizovatelem všech MŠ v území MAS Bohdanečsko jsou obce/města. všechny MŠ disponují vlastní jídelnou nebo jídelnou společnou se základní školou v obci/měste zřizovatele. Celková kapacita všech MŠ je 490 míst.)

Obrázek 5 Lokalizace MŠ v území MAS Bohdanečsko (2019)

Zdroj: data – vlastní šetření, vlastní zpracování

Ve sledovaném období došlo jen k mírnému nárůstu kapacity MŠ (nárůst z hodnoty 469 dětí v roce 2014 na 474 dětí v roce 2019). I přes mírný nárůst kapacity není uspokojena poptávka v regionu.

Tabulka 13 MŠ v území MAS Bohdanečsko (2020)

Území MAS	Název MŠ	Kapacita MŠ		Zřizovatel MŠ
		2014	2019	
Břehy	Mateřská škola, Břehy	43	48	Obec Břehy
Dolany	Mateřská škola, Dolany	38	40	Obec Dolany
Lázně Bohdaneč	Základní škola a mateřská škola Lázně Bohdaneč	103	103	Město Lázně Bohdaneč
Malé Výkleky	Mateřská škola Malé Výkleky	28	28	Obec Malé Výkleky
Rohovládova Bělá	Mateřská škola Rohovládova Bělá	52	52	Obec Rohovládova Bělá
Rybitví	Základní škola a mateřská škola Rybitví	78	78	Obec Rybitví
Řečany nad Labem	Základní a mateřská škola Řečany nad Labem	56	56	Obec Řečany nad Labem
Semín	Mateřská škola Semín	25	26	Obec Semín
Živanice	Základní škola a mateřská škola Živanice	45	43	Obec Živanice

Zdroj: data – vlastní šetření

Již v roce 2014 byli všechny mateřské školy plně obsazené. V období 2014-2020 se situace nezměnila. Obsazenost v mateřských školách je stále 100% s tím, že v následujících letech se dá, vzhledem k nové, příp. plánované, výstavbě v některých obcích, předpokládat, převis poptávky nad nabídkou volných míst v MŠ. V území téměř nedochází k přijímání dvouletých dětí do MŠ právě z kapacitních důvodů, kdy jsou do MŠ přijímány přednostně děti tříleté.

Vzhledem k povinnosti MŠ snižovat maximální počet dětí na třídě při zařazení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mladších tří let, není možné přijímat děti do plné kapacity udávané v rejstříku škol. S touto skutečností se potýkají některá školská zařízení v regionu (Lázně Bohdaneč, Rybitví, Malé Výkleky)

Největší převis poptávky nad nabídkou po umístění dítěte do MŠ je v obcích Lázně Bohdaneč (o 15-20 dětí) a Rohovládova Bělá (o 30 dětí). Vysoký převis je i v obci Semín (konkrétní údaj není v době tvorby analýzy znám, informace od ředitelky MŠ). Vyšší převis je i v mateřských školách Malé Výkleky (cca o 15 dětí) a v Rybitví (o 10 dětí). Často se však jedná o děti mimo spádovou oblast, příp. mladší 3 let. V obcích tak není plánována další výstavba/přístavba mateřských škol. Výjimkou je obec Semín, kde by do dvou let měl dojít ke zřízení jedné celé třídy a tím k navýšení kapacity o 20-24 dětí.

V obcích Černá u Bohdanče, Strašov a Újezd u Přelouče zvažují výstavbu nové MŠ, příp. založení dětské skupiny.

Tabulka 14 Vývoj obsazenosti mateřských škol v regionu MAS Bohdanečsko 2014-2019

Území MAS	Obsazenost mateřských škol v regionu MAS Bohdanečsko (v %)					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Břehy	100	100	100	100	100	100
Dolany	100	100	100	100	100	100
Lázně Bohdaneč	100	100	100	100	100	96*
Malé Výkleky	100	100	93	100	100	96*
Rohovládova Bělá	100	100	100	100	100	100
Rybitví	100	100	100	100	97*	95*
Řečany nad Labem	100	100	100	100	100	100
Semín	100	100	100	100	100	100
Živanice	100	100	98	100	100	70

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

*) MŠ má povinnost snižovat maximální počet dětí na třídě při zařazení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mladších tří let. Z tohoto důvodu není možné přijímat děti do plné kapacity.

Mateřské školy v regionu se potýkají s řadou problémových oblastí spojených zejména se špatným technickým stavem zahrady a zahradního mobiliáře, velmi špatným technickým stavem budov MŠ a nedostatečným nebo nekvalitním vybavením tříd MŠ, případně potřebou úpravy bezprostředního okolí MŠ (odstavné, parkovací plochy apod.)

V území se nachází jedna dětská skupina. Pramínek – centrum pro rodinu, z.s. provozuje dětskou skupinu v Lázních Bohdanči. Kapacita tohoto zařízení je 20 dětí a jeho naplněnost je 100%.

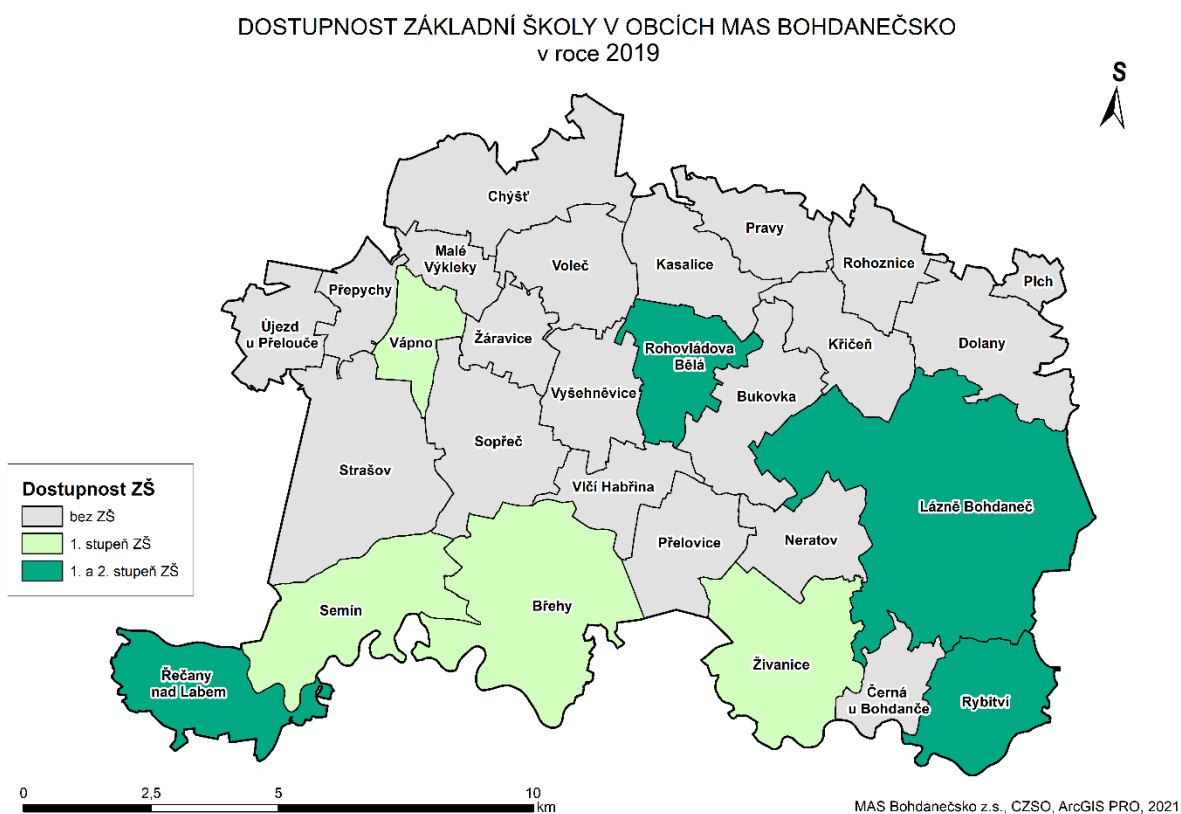
Jesle se na území MAS Bohdanečsko nenachází.

Základní školy

Základní škola (dále „ZŠ“) je dostupná v 8 obcích z 28, což představuje necelých 29 %. Zřizovatelem ZŠ jsou obce/město. Celková kapacita všech ZŠ v území je 1 610 míst. Polovina ZŠ (50 %) zajišťuje výuku pouze pro první stupeň (Břehy, Semín, Vápno a Živanice).

Všechny ZŠ mají pro své žáky k dispozici vlastní jídelnu a všechny ZŠ disponují školní družinou.

Obrázek 6 Lokalizace ZŠ v území MAS Bohdanečsko (2019)

Zdroj: data – vlastní šetření

Tabulka 15 Základní školy v území MAS Bohdanečsko (2019)

Území MAS	Název ZŠ	Kapacita ZŠ 2014	Kapacita ZŠ 2019	Stupeň ZŠ	Zřizovatel ZŠ
Břehey	Základní škola, Břehey	75	75	1. stupeň	Obec Břehey
Lázně Bohdaneč	Základní škola a mateřská škola Lázně Bohdaneč	520	520	1. a 2. stupeň	Město Lázně Bohdaneč
Rohovládova Bělá	Základní škola Rohovládova Bělá	350	250	1. a 2. stupeň	Obec Rohovládova Bělá
Rybitví	Základní škola a mateřská škola Rybitví	240	240	1. a 2. stupeň	Obec Rybitví
Řečany nad Labem	Základní škola a mateřská škola Řečany nad Labem	350	350	1. a 2. stupeň	Obec Řečany nad Labem
Semín	Základní škola Semín	50	50	1. stupeň	Obec Semín
Vápno	Základní škola Vápno	50	50	1. stupeň	Obec Vápno
Živanice	Základní škola a mateřská škola Živanice	50	75	1. stupeň	Obec Živanice

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

Tabulka 16 Vývoj počtu žáků ZŠ v období 2014-2019

Území MAS	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Břehy	52	52	46	51	50	50
Lázně Bohdaneč	344	367	378	384	388	394
Rohovládova Bělá	152	151	150	164	185	191
Rybitví	55	63	65	66	71	96
Řečany nad Labem	205	213	237	237	233	233
Semín	42	44	45	41	40	38
Vápno	29	26	33	34	32	35
Živanice	48	51	52	51	53	63
počet obsazených míst v ZŠ	927	967	1006	1028	1052	1100

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

Tabulka 17 Porovnání kapacity a obsazenosti ZŠ v letech 2014 a 2019

Území MAS	ZŠ kapacita 2014	Počet žáků ZŠ 2014	Obsazenost školy v % (2014)	ZŠ kapacita 2019	Počet žáků ZŠ 2019	Obsazenost školy v % (2019)
Břehy	75	52	69	75	50	67
Lázně Bohdaneč	520	345	66	520	394	76
Rohovládova Bělá	350	152	43	250	191	76
Rybitví	240	55	23	240	96	40
Řečany nad Labem	350	205	59	350	233	67
Semín	50	39	84	50	38	76
Vápno	50	29	58	50	35	70
Živanice	60	48	80	75	63	84
celkem	1695	927	55	1610	1100	68

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

Z porovnání kapacity na základě dotazování ředitelů škol vyplynulo, že žádná ZŠ není plně kapacitně vytížená. Mezi nejvíce obsazené ZŠ v území patří ZŠ v Živanicích, Semíně a Rohovládově Bělé. Naopak největší volnou kapacitou disponuje ZŠ v Rybitví a Řečanech nad Labem. Školy nejsou plně obsazené buď z důvodu nižšího počtu žáků v obvodu, nebo z důvodu, kdy podmínky nedovolují naplnit třídu plným počtem dětí 30 dětí/třída (velikost učebny, dělení tříd na odborné či jazykové předměty apod.)

V porovnání s předchozím obdobím 2007 – 2014 došlo v letech 2014 – 2019 k navýšení počtu žáků ve školách cca o 200 dětí v rámci celého regionu Bohdanečsko. Díky tomu se navýšila obsazenost z 55% na 70%. Důvodem je zavedení přednostního přijímání do základních škol žáků s trvalým a skutečným bydlištěm žáka v daném školském obvodě. Již tedy tolik dětí nedojíždí do základní školy do Pardubic, příp. Hradce Králové. Dalším důvodem k navýšení obsazenosti je i skutečnost, že v ZŠ Rohovládova Bělá byla snížena kapacita žáků z 350 na 250.

S reálnými problémy nedostatečné kapacity se potýká ZŠ v Lázních Bohdanči. ZŠ je zde rozdělena do dvou budov (vzdálených od sebe přibližně 1 km). V budově na Masarykově náměstí jsou umístěny třídy 2. stupně, v budově Na Lužci jsou třídy 1. stupně. Provoz ZŠ ve dvou vzdálených objektech působí značné komplikace při organizaci výuky, dále při začleňování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) nebo při zajišťování stravování.

Hlavním problémem ZŠ Lázně Bohdaneč je rozdělení výuky do dvou budov. Dále lze jmenovat nedostatečné zázemí pro učitele, nevhodné okolí budovy 2. stupně a chybějící adekvátní venkovní

sportoviště v blízkosti budovy 2. stupně, chybějící parkoviště u budovy 2. stupně, příp. absence školní zahrady, volnočasového vybavení typu dětské hřiště, prolézačky a další, které k moderní škole patří. V současné době, kdy se zvyšuje počet útoků na školách, je potřeba obě budovy náležitě technicky zabezpečit proti případnému vniknutí neoprávněných osob.

Na území MAS Bohdanečsko jsou realizovány tzv. Místní akční plány rozvoje vzdělávání (dále jen MAP). Území spadá pod MAP Pardubice a MAP Přelouč.

Střední školy

Střední školství je v území MAS Bohdanečsko zastoupeno dvěma středními školami (dále „SŠ“) v obci Rybitví.

Zřizovatelem Střední průmyslové školy stavební (dále „SPŠ“) je Pardubický kraj. SPŠ nabízí učební a maturitní obory, nástavbové studium a zkoušky z profesní kvalifikace. Nabízené maturitní a učební obory pro stavebnictví (např. obor dlaždičské práce, kamnář a stavitel krbů, malíř, lakýrník a tapetář, montér suchých staveb, pokrývač, tesař a konstruktér střech, truhlář, umělecký kovář a zámečník, zámečník a strojní mechanik, zedník, obkladač a sádrokartonář, stavebnictví – pozemní stavitelství a interiérový design, stavebnictví – pozemní stavitelství a architektura, technická zařízení budov, nábytkářská a dřevařská výroba).

EDUCAnet – Střední odborná škola Pardubice, s.r.o. je školou soukromou a nabízí čtyřleté maturitní obory, dvouleté pomaturitní obory a dálkové studium. Nabízené obory jsou: Počítačová grafika a design, Finance a bankovníctví, Sportovní management, IT ve veřejné správě.

Obě zmiňované SŠ disponují domovem mládeže a jídelnou pro své studenty. Celková kapacita obou SŠ je 920 míst. Ve sledovaných letech došlo ke snížení kapacity přestěhováním školy EDUCAnet do prostor Střední průmyslové školy stavební Pardubice.

Tabulka 18 Střední školy v území MAS Bohdanečsko (2019)

Území MAS	Název SŠ	Kapacita SŠ	Zřizovatel SŠ
Rybitví	Střední průmyslová škola stavební Pardubice	550	Pardubický kraj
	EDUCAnet – Střední odborná škola Pardubice, s.r.o.	370	privátní sektor

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

Tabulka 19 Vývoj počtu žáků SŠ v období 2014-2020

území MAS	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rybitví – SPŠ	269	255	264	233	263	328
Rybitví – EDUCAnet	192	176	201	208	199	199
počet obsazených míst v SŠ	461	431	465	441	462	527

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

Tabulka 20 Porovnání kapacity a obsazenosti SŠ v roce 2014 a 2019

obce MAS	SŠ kapacita 2014	počet žáků SŠ 2014	SŠ kapacita 2019	počet žáků SŠ 2019	obsazenost SŠ v % (2019)
Rybitví – SPŠ	810	277	550	335	61 %
Rybitví – EDUCAnet	370	192	370	199	54 %

celkem	1180	469	920	527	57 %
--------	------	-----	-----	-----	------

Zdroj: data – vlastní šetření: dotazování ředitelů škol, vlastní zpracování

Základní umělecké školy

V území MAS Bohdanečsko působí 3 pobočky základních uměleckých škol (dále „ZUŠ“), jejichž sídlo je mimo území MAS Bohdanečsko.

Tabulka 21 Pobočky ZUŠ v území MAS Bohdanečsko

Území MAS	Název ZUŠ	Obor	Zřizovatel ZUŠ
Břehy	Základní umělecká škola Přelouč pobočka při MŠ Břehy	taneční obor	Město Přelouč
Lázně Bohdaneč	Základní umělecká škola BONIFANTES pobočka při ZŠ Lázně Bohdaneč	chlapecký sborový zpěv	privátní sektor
	Základní umělecká škola Pardubice – Polabiny pobočka při ZŠ Lázně Bohdaneč	hudební obor	Statutární město Pardubice

Zdroj: data – vlastní šetření

Další vzdělávací instituce

Ve městě Lázně Bohdaneč působí Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, který organizuje a provádí základní, specializační zdokonalovací a rekvalifikační kurzy pro pracovníky orgánů státní správy a jazykové kurzy pro příslušníky a zaměstnance HZS ČR, dále zabezpečuje odborné semináře a konference s mezinárodní účastí. Celé spektrum středních a vysokých škol je k dispozici v nedalekých regionálních centrech v Pardubicích a v Hradci Králové.

V obci Vlčí Habřina se nachází konzultační středisko Univerzity třetího věku České zemědělské univerzity - Provozně ekonomické fakulty.

A.5 ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE

A.5.1 Zdravotnictví

Ve čtyřech obcích území MAS Bohdanečsko je obyvatelům k dispozici lékařská péče přímo v obci. V lokalitě Na Lužci v Lázních Bohdanči je umístěno zdravotnické středisko s ordinacemi dětského a praktického lékaře, stomatologa, ortopeda, rehabilitace a s lékárnou. V Rohovládově Bělé působí ve zdravotním středisku praktický lékař pro dospělé, praktický lékař pro děti a dorost, rehabilitace a lékárna. V obci Rybitví je k dispozici ordinace praktického lékaře a zubní ordinace. V obci Rybitví je sídlo Léčebny dlouhodobě nemocných Rybitví (dále „LDN Rybitví“), jejímž zřizovatelem je Krajský úřad Pk. LDN Rybitví je zdravotnické zařízení následné péče, určené pro doléčování chronicky nemocných pacientů. LDN Rybitví disponuje 105 zdravotními lůžky a 12 sociálními lůžky. Pacientům je k dispozici i zdravotní dopravní služba. V Řečanech nad Labem ve zdravotním středisku je k dispozici občanům pediatr, praktický lékař, zubař, rehabilitace a lékárna.

Obyvatelé obcí, ve kterých není k dispozici lékařská péče, dojíždí za lékařem nejčastěji do Lázní Bohdanče, Rohovládky Bělé, Přelouče nebo Pardubic. Za specializovanou lékařskou péčí dojíždějí obyvatelé regionu do Pardubic, Přelouče a Hradce Králové. V Pardubicích, 11km od Lázní Bohdanče, se nachází krajská nemocnice. Fakultní nemocnice Hradec Králové se nachází 22 km od Lázní Bohdanče. Neodkladnou zdravotnickou péči zabezpečuje Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje.

V Lázních Bohdanči je sídlo jediných léčebných lázní v Pk, Léčebných lázní Bohdaneč, a.s. Nabídka lázní se orientuje na léčbu pohybového aparátu s orientací na zánětlivá revmatologická onemocnění, artrózu, vertebrogenní syndromy a Bechtěrevovu nemoc. Lázně zajišťují léčbu dlouhodobých potíží, předoperačních i pooperačních stavů, poúrazovou rehabilitaci. Klientům jsou nabízeny relaxační, wellness a lázeňské pobyty. Léčebné lázně Bohdaneč disponují 572 lůžky pro své klienty.

A.5.2 Sociální služby

Území MAS Bohdanečsko není příliš vybaveno sociálními službami. To dokládá i neexistence hospice v regionu a přítomnost pracovníka sociálních služeb pouze v největší obci.

Sociální pracovníce

Při MÚ LB je zaměstnána sociální pracovníce. Sociální pracovníce města Lázně Bohdaneč poskytuje bezplatné individuální sociální poradenství jednotlivcům či rodinám, které si neví rady a zažívají obtížné či nepříznivé sociální situace.

Sociální pracovníce může pomoci občanům:

- v oblasti péče druhými osobami,
- při orientaci v systému sociálních a zdravotních služeb, popřípadě při výběru vhodné sociální služby,
- řešit problémy související se ztrátou nebo s rizikem ztráty bydlení,
- poskytuje poradenství v návaznosti na jednotlivé dávky systému,
- doprovod při jednání na úřadech, pomoc s úředními dopisy apod.,
- s hledáním či udržením zaměstnání,
- asistuje při nácviu zvládnutí sociálních i praktických dovedností,
- poradenstvím při řešení finančních problémů (sjednávání splátkového kalendáře aj.).

V průběhu pandemie COVID 19 byl organizován roznos roušek pro občany starší 70 let a je nabízena služba nákupů nezbytných potravin a drogerie.

Působnost sociální pracovníce města Lázně Bohdaneč je v obcích Bukovka, Černá u Bohdanče, Dolany, Chýšť, Kasalice, Křičeň, Lázně Bohdaneč, Libišany (mimo region MAS), Malé Výkleky, Neratov, Plch, Podůlšany (mimo region MAS), Pravy, Rohovládkova Bělá, Rohoznice, Rybitví, Staré Ždánice, Vlčí Habřina, Voleč, Živanice.

Město Lázně Bohdaneč je zapojeno do komunitního plánování sociálních služeb Magistrátu města Pardubic. Sociální pracovník má tak přehled o organizacích, které v regionu působí, jaké služby plánují a s jakou kapacitou. Vše je závislé na financování služeb. Sociální pracovnice nemá hlasovací právo ve všech oblastech komunitního plánování, právě s ohledem na to, že financování plyne především ze zdrojů Magistrátu.

Terénní sociální služby

Terénní sociální služby v regionu zajišťuje Charita Pardubice, Domácí péče Včelka Přelouč a Sociální služby Včelka Přelouč. Cílovými skupinami jsou senioři, osoby se zdravotním postižením, osoby s tělesným postižením a osoby s kombinovaným postižením. Pečovatelská služba města Přelouč působí v obcích, se kterými má Město Přelouč uzavřenou smlouvu o poskytování pečovatelské služby: Břehy, Semín, Řečany nad Labem, Vápno, Přelovice, Přepychy. V domácnosti uživatelů jsou poskytovány služby ve vymezeném místě, čase a rozsahu prostřednictvím kvalifikovaných pracovníků pečovatelské služby. Každý uživatel má svého klíčového pracovníka, který zodpovídá za kvalitní průběh služby, za sestavení individuálního plánu a jeho změny.

Sociální péče je však vzhledem k narůstajícímu počtu seniorů v regionu nedostačující. Nejbližší domovy pro seniory se nachází v Přelouči, Chvaleticích, Pardubicích, ve Starém Hradišti, v Sezemicích, v Moravanech, v Holicích a v Chrudimi. Další podobná zařízení se nachází v Hradci Králové. Pro občany z regionu je však obtížnější se do těchto zařízení dostat kvůli vysoké poptávce po těchto službách a kvůli existenci pořadníků, kde jsou přednostně vybíráni občané s trvalým pobytem v daném místě.

Další sociální služby

Obyvatelé MAS Bohdanečsko využívají mj. zázemí sociálních služeb ve městech Pardubice, Hradec Králové, Chrudim a Přelouč.

V území bylo identifikováno 5 obcí, které se potýkají s problémy v oblasti občanského soužití. Na území MAS Bohdanečsko nepůsobí žádné občanské sdružení nebo organizace, které by se této problematice věnovaly.

V Rybitví sídlí Středisko výchovné péče SVP Pyramida. SVP Pyramida poskytuje poradenské, terapeutické a diagnostické služby. Středisko se zaměřuje na řešení obtíží týkajících se problémového chování dětí ve školním i v domácím prostředí. Úzce spolupracují s rodinami i se školami a dalšími institucemi, které vstupují do výchovného procesu dětí a mládeže.

V území dále působí nezisková organizace ROMODROM o.p.s., která se zaměřuje na sociální tematiku. Rádi by v blízké budoucnosti navázali spolupráci s dalšími subjekty v regionu a rozšířili nabídku aktivit pro sociálně znevýhodněné. Rádi by zahájili sociální podnikání a komunitní centra.

Za ostatními službami je třeba dojíždět.

Byty pro seniory

V Lázních Bohdanči je zřízeno 8 seniorských bytů. Rohovládova Bělá nabízí pečovatelské domy s 29 byty pro soběstačné seniory nad 60 let a v obci Strašov je činný sbor pro občanské záležitosti. V Rybitví se nachází dům s byty pro soběstačné seniory. V Řečanech nad Labem je KODUS – Komunitní dům pro seniory se 14 byty pro osoby nad 60 let nevlastníci nemovitost. Komunitní dům KODUS je předstupněm pečovatelského domů. Poptávka po bytech pro seniory však převyšuje nabídku, počet bytů pro seniory je v území nedostatečný.

Plánovaná výstavba domů pro seniory

V Lázních Bohdanči se na přelomu r. 2020–2021 začalo s rekonstrukcí bývalého hotelu Technik. Po rekonstrukci by mělo dojít k otevření domova pro seniory. Část bude pro seniory plně mobilní a část pro seniory se zvláštním režimem. Celkem bude mít zařízení 92 lůžek s kompletním zázemím. Součástí projektu je též revitalizace zahrady. V rámci otevření domova pro seniory vznikne 30–50 pracovních

míst. Zařízení bude poskytovat služby pro osoby neubytované v daném zařízení, jedná se například o možnost stravování pro aktivní seniory v okolí.

Vedení obce Bukovka nechalo vypracovat projektovou dokumentaci na revitalizaci bývalého kravína, který je ve vlastnictví obce. Na místě bývalého kravína by mělo vzniknout komunitní bydlení pro seniory a měla by být zrevitalizována zahrada, vystavena venkovní terasa, parkoviště a přístupová komunikace. Realizace by měla být uskutečněna do r. 2023. Výstavba komunitního domu je závislá na získání dotace.

Obec Rybitví by ráda v blízké budoucnosti navýšila kapacitu a počet bytů pro seniory.

Nedostatky sociální péče v území

- Na území není pobytová služba pro seniory. Problémem pak mohou být delší čekací lhůty na umístění např. do domova důchodců.
- Problematická dostupnost sociálních služeb. Klienti musejí za službami většinou dojíždět.
- Komplikované dojíždění seniorů za službami do okolních obcí a měst. V rámci území bylo navrhováno SENIOR Taxi, doposud však nebylo realizováno.
- Nedostatek městských bytů a sociálního bydlení.

A.6 PŘÍRODNÍ A KULTURNÍ BOHATSTVÍ

A.6.1 Ochrana přírody a krajiny

Současný stav území MAS Bohdanečsko má kořeny v dávné historii, kdy bylo území v polabské nížině postupně odlesněno a její úrodná půda začala být zemědělsky využívána. V 16. století již bylo odlesnění krajiny téměř na současné úrovni. Tvář krajiny byla v této době ovlivněna vybudováním rozsáhlé rybníční soustavy na Pardubicku. V 18. století byly rybníky postupně vysoušeny a přeměněny na ornou půdu. Svou současnou podobu získalo území MAS Bohdanečsko ve 20. století, kdy došlo k velkému rozvoji průmyslu, po scelení pozemků po roce 1948 a intenzivnímu zemědělskému hospodaření. Dnes je území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou.

Ochrana přírody a krajiny je řešena: a) legislativně jako obecná a zvláštní ochrana přírody a krajiny a b) mimo legislativu jako přírodní hodnoty území.

Tabulka 22 Ochrana přírody a krajiny podle aktuální legislativy

Ochrana přírody a krajiny ⁵				
Obecná ochrana	Zvláštní ochrana			
prvky územního systému ekologické stability, významné krajinné prvky, přírodní parky, památné stromy atd.	maloplošná zvláště chráněná území	velkoplošná zvláště chráněná území	NATURA 2000	
	národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky	chráněné krajinné oblasti, národní parky	ptačí oblasti	evropsky významné lokality

Zdroj: vlastní zpracování

Z hlediska zvláštní ochrany přírody a krajiny jsou v území MAS Bohdanečsko vyhlášena chráněná území, viz Tabulka 23. V rámci obecné ochrany přírody a krajiny není evidován žádný významný krajinný prvek „ze zákona“ a jsou evidovány 2 památné stromy, resp. 1 památný strom a dubová alej na katastrálním

⁵ dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (v platném znění)

území města Lázně Bohdaneč. V evropském systému NATURA 2000⁶ je registrována 1 ptačí oblast a 3 evropsky významné lokality. V regionu se nachází celkem 6 maloplošných chráněných území⁷.

Tabulka 23 Chráněná území v MAS Bohdanečsko (2021)

Kategorie	Název lokality	Katastrální území	Rozloha [ha]
Národní přírodní rezervace	Bohdanečský rybník	Lázně Bohdaneč	247,8
Ptačí oblast	Bohdanečský rybník	Lázně Bohdaneč	306,7
Evropsky významná lokalita	Bohdanečský rybník	Lázně Bohdaneč	247,8
Památné stromy	Dub v Hrádku	Lázně Bohdaneč	-
Památné stromy	Stromořadí 41 ks dubů	Lázně Bohdaneč	-
Přírodní rezervace	Na Hradech	Žáravice	9,5
Národní přírodní památka	Semínský přesyp	Semín	0,2
Evropsky významná lokalita	Semínský přesyp	Semín	0,6
Přírodní památka	Černý Nadýmač	Břehy, Vlčí Habřina	26,6
Evropsky významná lokalita	Černý Nadýmač	Břehy, Vlčí Habřina	24,4
Evropsky významná lokalita	Louky u Přelouče	Břehy, Řečany nad Labem, Semín	133,5 ^{*)}
Přírodní památka	Labské rameno Votoka	Řečany nad Labem, Semín	5,1
Evropsky významná lokalita	Kladruby nad Labem	Řečany nad Labem, Semín	450,0 ^{**)}
Přírodní památka	Michnovka-Pravy	Pravy	3,4
Evropsky významná lokalita	Michnovka-Pravy	Pravy	2,8

Zdroj: data – Ústřední seznam ochrany přírody AOPK: <http://drusop.nature.cz; vlastní zpracování>

*) V rozloze je zahrnuta celková rozloha lokality, tj. zahrnuje to i oblasti z dalších k.ú. Kladruby nad Labem, Přelouč, Selmice, Valy.

***) V rozloze je zahrnuta celková rozloha lokality, tj. zahrnuje to i oblasti z dalších k.ú. Kladruby nad Labem, Selmice.

A.6.2 Naučné stezky, turistické trasy a cyklotrasy

Naučné stezky

V území MAS Bohdanečsko se nachází 5 tras naučných stezek, které návštěvníky seznamují s přírodními i kulturními klenoty území. Naučné stezky (dále „NS“) jsou označeny a doplněny informačními tabulemi.

- Naučná stezka Gočárův okruh Lázně Bohdaneč

NS seznamuje návštěvníky s pozoruhodnými místy a stavbami města Lázní Bohdaneč. Pojmenování okruhu je vedeno snahou připomínat významného architekta Josefa Gočára a zejména výsledky jeho působení v Lázních Bohdanči na počátku 20. století. Trasa naučné stezky v délce 5 km prochází těmito body: Radnice – Masarykovo náměstí – Penzion Škroup – Kostel sv. Maří Magdalény – Sluneční hodiny – Léčebné lázně – Lázeňský pavilon Gočár – Lázeňský park – Kuttnerova kaplička – Tillerovo sedátko – Gočárův vodojem – Růžový tank –

⁶ Soustava chráněných území, vytvořená na základě jednotných principů na území států EU.

⁷ Mezi maloplošná chráněná území se řadí národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Alej ke hřbitovům – Bohdanečské hřbitovy, Památník obětem světových válek – Gočárova vila v Dukelské ulici.

- **Naučná stezka Bohdanečský rybník a rybník Matka**

Stezka seznamuje s Národní přírodní rezervací Bohdanečský rybník a rybník Matka. NS informuje o rybníkářství na Pardubicku a rostlinstvu a živočišstvu vodních a obnažených ploch, rákosin, nepodmáčených lesů, podmáčených olšin, vrbín a luk. NS má 9 informačních panelů + na třech místech jeden souhrnný (západní okruh 4 panely, severní 1 panel, východní 4 panely). Trasa naučné stezky začíná u silnice za městem Lázně Bohdaneč směrem na Chlumec nad Cidlinou a má tři větve – severní větev: Polákův poloostrov (1,5 km); západní větev: podél Bohdanečského rybníka – zarostlá hráz (1 km) a východní větev: mezi Bohdanečským rybníkem a Dolním, Horním a Novým Zábranským rybníkem po hranici národní přírodní rezervace Bohdanečský rybník (3 km). Stezka není v celé trase průchodná.

- **Naučná stezka Pernštejnskými rybníky**

NS návštěvníky seznamuje s místní přírodou, historií a současností zdejšího rybníkářství. Délka NS je 5,9 km a trasa vede těmito místy: Neratov – Rozhrna, rybník – Trhoňka – Tichý rybník.

- **Naučná stezka Za záchranu lesa**

Naučná stezka s 5 zastaveními vznikla z iniciativy proti plánované těžbě štěrkopísku v lokalitě Na Štětkách.

- **Naučná stezka Kolem rybníka Buňkov**

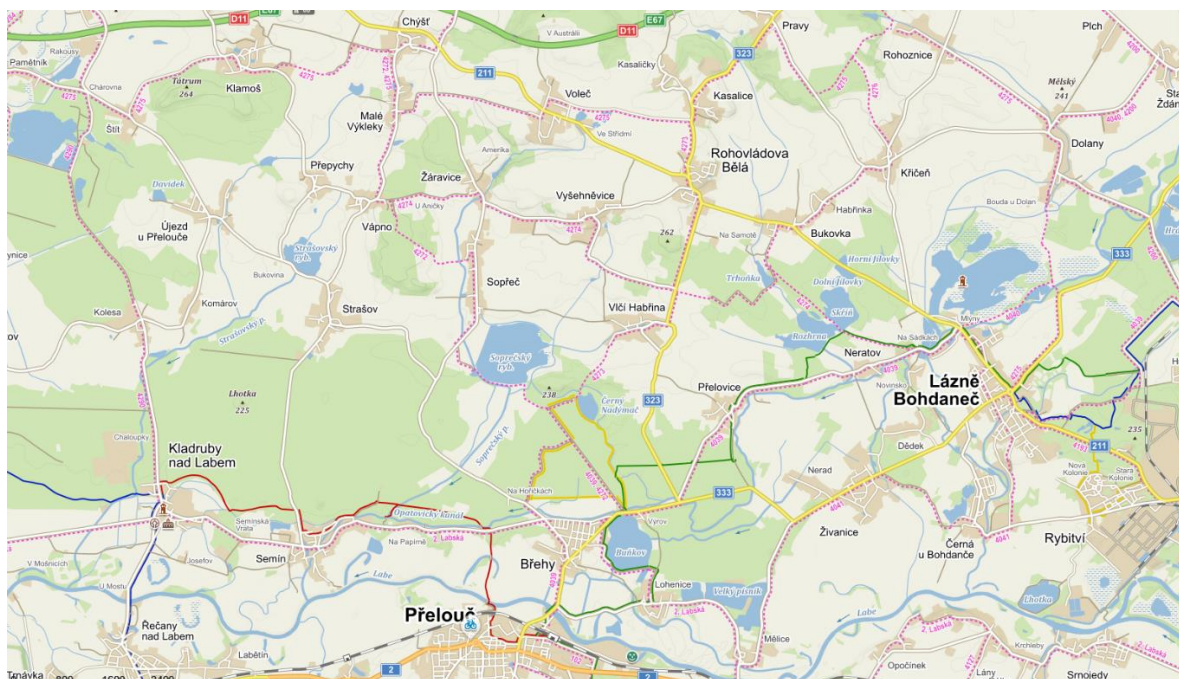
Stezka vybudovaná v roce 2015 se 7 naučnými panely. Zájemce informační tabule seznámí s obcí Břehy, dále se dozví informace o autokempu, rybníku, mlýnu na Výrově, rybaření, místní fauně a flóře.

Problémem těchto naučných stezek je, že jejich pojetí není pro turisty atraktivní. Stezky často nejsou doplněny moderním turistickým a odpočinkovým mobiliářem.

Turistické trasy

Turistické trasy jsou soustředěny do jižní části území MAS Bohdanečsko, okolí lázeňského města Lázní Bohdanče a podél turisticky vyhledávaného Opatovického kanálu. Územím prochází přibližně 34 km značených turistických tras. V těsné blízkosti obce Břehy se nachází Výrovský okruh o délce 6,5 km, který je vyznačen tak, aby jej mohli absolvovat i handicapovaní turisté. Tato vozíčkářská trasa je na některých místech obtížněji průjezdná. Cestu je potřeba vyspravit a vyrovnat. V zimních měsících, za příznivých meteorologických podmínek, je možné vozíčkářskou trasu využívat k zimním sportům, zejména běžkování. K běžkování je též využíván golfový areál v Lázních Bohdanči. S výjimkou okolí Lázní Bohdanče, Břehů a Opatovického kanálu, není území příliš atraktivní pro pěší turistiku.

Obrázek 7 Turistické trasy v území MAS Bohdanečsko (2021)

Zdroj: www.mapy.cz

Tabulka 24 Turistické trasy v území MAS Bohdanečsko (2021)

Turistické značení	Trasa po území MAS Bohdanečsko	Délka (km)
zelená	V Rozkoši (rozc.) – Lázně Bohdaneč (nám.) – Lázně Bohdaneč (ATC) – Rozhrna (ryb.) – Přelovice – Výrov, U sopřeč. kanálu – Výrov, U Opatovického kanálu – Břehey (ATC Buňkov)	13
žlutá	Výrov, u Sopřečského kanálu – Nadýmač – Na Hoříčkách – Výrov, u Opatovického kanálu – Výrov, u Sopřečského kanálu	6
červená	ze směru Přelouč – Opatovický kanál – Semínský akvadukt – Semín – směr Kladruby n. L.	7
modrá	Stéblová – V Rozkoši – Horecké písničky – Lázně Bohdaneč	5,5
modrá	(Týnec nad Labem – Kladruby nad Labem –) Řečany nad Labem (– Zdechovice)	2,5

Zdroj: data – vlastní šetření, vlastní zpracování

Cyklotrasy

Územím MAS Bohdanečsko prochází 10 značených cyklotras. Některé ze značených cyklotras začínají nebo končí mimo území MAS Bohdanečsko. Územím prochází přibližně 90 km značených cyklotras. Chybí napojení cyklotras na cyklotrasy vyššího řádu (Labská cyklotrasa). V území se dále nachází více než 9 km značených cyklostezek.

Tabulka 25 Cykloturistické trasy v území MAS Bohdanečsko

Číslo	Trasa cyklotrasy	Trasa po území MAS Bohdanečsko	Délka (km)
4039	Vysoká nad Labem – Opatovice – Lázně Bohdaneč – Břehey – Přelouč	Lázně Bohdaneč – Břehey	12
4040	Čeperka – Staré Ždánice – Lázně Bohdaneč	Bohdanečský rybník – Dolany	4
4041	Lázně Bohdaneč – Černá u Bohdanče – Mělice – Bezděkov – Jezbořice	Lázně Bohdaneč – Černá u Bohdanče – Živanice	5

Číslo	Trasa cyklotrasy	Trasa po území MAS Bohdanečsko	Délka (km)
4193	Velké Koloděje – Lázně Bohdaneč	Rybitví – Lázně Bohdaneč	3,5
4200	Pardubice – Hrádek u Nechanic	Dolany – Plch	5,7
4272	Výrov – Sopřeč – Vápno – Malé Výkleky – Chýšť – Chudeřice – Kosičky – Měník	Výrov – Sopřeč – Vápno – Malé Výkleky – Chýšť	13,7
4273	Břehy – Vlčí Habřina – Rohovládova Bělá – Kasalice	Břehy – Vlčí Habřina – Rohovládová Bělá	7,3
4274	Lázně Bohdaneč – Trhoňka – Vyšehněvice – Žáravice – Vápno	Lázně Bohdaneč – Trhoňka – Vyšehněvice – Žáravice – Vápno	13,1
4275	Lázně Bohdaneč – Dolany – Rohoznice – Pravy – Kasalice – Voleč – Malé Výkleky – Klamoš – Levín – Lovčice – Lišice	Lázně Bohdaneč – Dolany – Rohoznice – Pravy – Voleč – Malé Výkleky	18
4276	Trhoňka – Bukovka – Kříčeň – Dobřenice	Trhoňka – Bukovka – Kříčeň – Rohoznice	9,5

Zdroj: data – vlastní šetření, <http://cyklotrasy.cz>, <http://www.cykloserver.cz/>; vlastní zpracování

Popis stavu cyklistických tras

Cyklistické trasy v území vedou převážně po místních komunikacích. Kvalita těchto cyklotras odpovídá kvalitě silničního povrchu. Trasy, které vedou mimo pozemní komunikace, nejsou příliš udržované. Zejména lesy jsou protkány velkým množstvím lesních cest, které využívají i cyklisté. Někdy však tyto bývají neudržované a v letním období jsou zarostlé a v podstatě neprůjezdné. Některé cyklistické trasy v lesích či na polních cestách jsou poničené těžkou lesní, resp. zemědělskou technikou.

Nejvíce nebezpečné úseky

Lázně Bohdaneč – Golfové hřiště Lázně Bohdaneč: trasa vede po silnici č. II/333, která spojuje Přelouč a Hradec Králové. Po silnici jezdí těžká nákladní vozidla převážející štěrkopísek. Denně tímto úsekem projede 3 209 aut, z toho 898 těžkých nákladních aut. Silnice není široká. Délka úseku je 1,9 km. Jedná se o nejrychlejší cestu, kudy se z centra města Lázně Bohdaneč dostat do oblasti golfového hřiště, příp. dále po silnici k písákům Hrádek a Opatil.

Živanice – Břehy: Tímto úsekem denně projede 5468 aut, z toho necelých 800 je těžkých nákladních vozidel. Trasa vede po silnici č. II/333, která spojuje Přelouč a Hradec Králové. Po silnici jezdí těžká nákladní vozidla převážející štěrkopísek. Silnice není široká. Délka nebezpečného úseku na trase je 0,7 km (Živanice – odbočka na Mělice). Tato trasa je cyklisty využívána při cestě do Choltic, na písáky do Mělic a do Přelouče. Tato trasa je frekventovaná zejména v létě, kdy se lidé jezdí koupat. Nebezpečný úsek pokračuje až do Břehů (dalších 2,7 km). V tomto úseku však není na 2,2 km vyznačena cyklotrasa a tam, kde je, tak náleží trasa do k.ú obce Lohenice. Nicméně cyklisty bývá využívána při jízdě do Břehů, příp. Semína a do Kladrub nad Labem (památko UNESCO).

A.6.3 Nemovitě kulturní památky

Na území MAS Bohdanečsko se v současné době nenacházejí žádné národní kulturní památky. Části katastrálních území obcí z MAS Bohdanečsko (Břehy, Řečany nad Labem, Semín, Sopřeč a Strašov) však spadají do památkové zóny Kladrubské Polabí a do nárazníkové zóny statku světového dědictví „Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem“, které jsou součástí světového dědictví UNESCO Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem. Kulturních památek je v území celkem 19. Téměř polovina evidovaných kulturních památek území jsou sakrální stavby (kostely, kaple, kaplička a socha). Světských památek je 10 a patří mezi ně městské domy a lázeňský pavilon Gočár s parkem v Lázních Bohdanči, rodiště V. Veverky v Rybitví, tvrz v Žáravicích, zámek v Semíně.

Zvláštní postavení zaujímá kulturní památka Opatovický kanál, která prochází územím několika obcí MAS Bohdanečsko (Dolany, Lázně Bohdaneč, Neratov, Přelovice, Břehy, Semín). Uměle vybudovaný

vodní tok Opatovický kanál, který je napájen vodou z Labe, je významné středověké vodní dílo, které bylo vystavěno k napájení původně rozsáhlé rybníční sítě. Opatovický kanál je z velké části veden po území MAS Bohdanečsko a jeho správcem je Povodí Labe. Průběh toku kanálu začíná u jezu před Vysokou nad Labem a do Labe se zpět vlévá u obce Semín. Na území MAS Bohdanečsko prochází katastrálními územími obcí Dolany, Lázně Bohdaneč, Neratov, Přelovice, Břehy a Semín. Opatovický kanál představuje nejen jedinečnou historickou památku, ale je i botanickým klenotem území MAS Bohdanečsko. Kulturní památka Vodní kanál Opatovický přesahuje svými hodnotami regionální význam a lze konstatovat, že dokumentuje nejdůležitější etapy historie, kultury a vývoje civilizace.

Tabulka 26 Nemovité kulturní památky v území MAS Bohdanečsko (2021)

Území MAS Bohdanečsko	Památka	Ulice, náměstí/umístění	Čp.
Dolany Lázně Bohdaneč Neratov Přelovice Břehy Semín	Opatovický kanál		
Dolany	venkovský dům	Dolany	5
Kasalice – Kasaličky	tvrz, archeologické stopy		
Lázně Bohdaneč	kostel sv. Maří Magdalény	Masarykovo náměstí	
	kaple hřbitovní sv. Jiří s areálem		
	kaplička "Kuttnerova"	v městském parku	
	socha sv. Jana Nepomuckého	Masarykovo náměstí	
	radnice	Langrova	1
	městský dům	Langrova	34
	městský dům	Masarykovo náměstí	46
	městský dům	Masarykovo náměstí	112
	lázeňský pavilón Gočárův s parkem		209
Rohovládova Bělá	kostel sv. Petra a Pavla		
Rybitví	venkovský dům – rodný dům Václava Veverky		319
Řečany nad Labem	milník		
Semín	kostel sv. Jana Křtitele		
	zámek s pivovarem		1
Kladruby nad Labem	Hřebčín s kmenovým chovným stádem starokladrubského koně *)		
	Kladrubské Polabí *)		
Újezd u Přelouče	kostel sv. Jiljí		
Vápno	kostel sv. Jiří		
Žáravice	tvrz, archeologické stopy	Hrada	
Živanice	kostel Zvěstování P. Marie		

Zdroj: data – vlastní šetření, Databáze národního památkového ústavu – <https://www.npu.cz/nemovite-pamatky>

*) Zahrnuje širší území

Církevní stavby v regionu

V regionu se nachází celkem 9 kostelů v 9 obcích (Bukovka, Dolany, Lázně Bohdaneč, Rohovládova Bělá, Řečany nad Labem, Semín, Újezd u Přelouče, Vápno, Živanice) z toho 1 kostel je evangelický (Bukovka) a 8 kostelů náleží do Římsko-katolické církve. Na území působí celkem 10 farností Římsko-katolické církve a 1 sbor Českobratrské církve evangelické. Napříč celým územím se římskokatolické farnosti potýkají s nízkým zájmem veřejnosti, kdy pravidelní návštěvníci bohoslužeb vymírají. Mladá generace má o bohoslužby minimální zájem. Dochází tak ke snižování frekvence bohoslužeb, která do budoucna

povede i ke snížení počtu kostelů, kde se bohoslužby budou konat. Českobratrská církev evangelická v Bukovce zájemcům napříč všemi generacemi nabízí pravidelná setkání. Církev se snaží kostely udržovat, avšak všechny kostely potřebují pravidelnou údržbu, vymalovat interiéry, novou fasádu, zrestaurovat mobiliář příp. dovybavit.

A.6.4 Cestovní ruch

Území MAS Bohdanečsko náleží do turistického regionu Východní Čechy⁸, který je jedním ze sedmnácti turistických regionů v ČR, a turistické oblasti Pardubicko⁹.

Rovinatá, zemědělskopřmyslová krajina s malým podílem zeleně není na první pohled příliš turisticky atraktivní. Území MAS Bohdanečsko však má značný potenciál pro kratší víkendové výlety a pro každodenní rekreaci obyvatel obcí MAS Bohdanečsko, ale i obyvatel z celé hradecko-pardubické aglomerace. Rovněž lázeňští hosté s oblibou využívají turisticky atraktivní místa v blízkosti Lázní Bohdanče k aktivnímu odpočinku a celkové rekonvalescenci.

Turisticky nejatraktivnějším místem území MAS Bohdanečsko jsou Lázně Bohdaneč a nedaleké okolí. V území se nacházejí turistické atraktivity (např. léčebné lázně s pavilonem Gočár, Národní přírodní rezervace Bohdanečský rybník, rybník Matka nebo kulturní památka Opatovický kanál) a infrastruktura pro rekreaci a cestovní ruch (informační centrum, cyklostezky, cyklotrasy, naučné stezky a golfové hřiště). Území je charakteristické rovinatým reliéfem a vyšším podílem lesů, než v ostatních částech regionu, takže je vhodné pro pěší i cykloturistiku. Díky desítky let probíhající těžbě štěrkopísku vznikla v regionu příp. v těsné blízkosti regionu řada vodních ploch vhodných ke koupání. Cyklostezky v kombinaci s přírodními a kulturními atraktivitami předurčují území MAS Bohdanečsko nenáročné, krátkodobé příměstské rekreaci.

Lázeňství

Cestovní ruch je v regionu do velké míry ovlivněn lázeňstvím. V Lázních Bohdanči se nachází jediné léčebné lázně v rámci celého Pardubického kraje. Léčebné lázně a.s. jsou významným zaměstnavatelem v regionu. Nabídka lázní se orientuje na léčbu pohybového aparátu s orientací na zánětlivá revmatologická onemocnění, artrózu, vertebrogenní syndromy a Bechtěrevovu nemoc. Lázně zajišťují léčbu dlouhodobých potíží, předoperačních i pooperačních stavů, poúrazovou rehabilitaci. Klientům jsou nabízeny relaxační, wellness a lázeňské pobyty. Léčebné lázně Bohdaneč disponují 572 lůžky pro své klienty. Lázně Bohdaneč jsou dle počtu přenocování nejnavštěvovanější místo na Pardubicku. V roce 2019 bylo v Lázních Bohdanči celkem 184 116 přenocování. V Pardubicích bylo celkem 175 147 přenocování. Vysoký počet přenocování v rámci regionu je způsobeno lázeňstvím, kdy klienti lázní přenocují v Lázních Bohdanči v průměru 10 nocí.

Informační centra

V území MAS Bohdanečsko se nachází jedno informační centrum. Městsko-lázeňské informační centrum (dále „MIC“) se nachází v Lázních Bohdanči, je obecně prospěšnou společností a jejím zřizovatelem je Město Lázně Bohdaneč. MIC je oblastní informační centrum (kategorie B) dle jednotného systému certifikace turistických informačních center v ČR. Činností MIC je poskytování

⁸ Turistický region je územní celek, jehož nabídka cestovního ruchu svým množstvím, kvalitou, rozmanitostí a atraktivitou vyvolává návštěvnost. Potenciál území vytváří vhodné předpoklady pro realizaci konkurenceschopné nabídky produktů CR, s důrazem na příjezdový CR, a pro vybrané z nich jsou součástí národních produktů. Region slouží jako území v oblasti CR pro shromažďování statistických informací. Je základní jednotkou národní propagace a marketingu CR ČR.

⁹ Dalšími turistickými oblastmi turistického regionu Východní Čechy jsou: Chrudimsko – Hlinecko, Orlické hory a Podorlicko, Českomoravské pomezí a Králický Sněžník.

bezplatného informačního servisu¹⁰, pořádání kulturních akcí v lázeňském městě a vydávání turistických publikací a propagačních materiálů, prodej upomínkových předmětů a předprodej vstupenek na kulturní akce po celé ČR. Součástí prostor informačního centra je také vyhrazený prostor pro cyklisty.

Ubytování a restaurace

V regionu se nachází ubytovací kapacity. Nejvíce ubytovacích kapacit je ve městě Lázně Bohdaneč. Dále je možné se ubytovat v Břehách (Autokemp Buňkov), Semín (autokemp), statek Dolany, ATC Čochtan, apartmán Černá u Bohdanče, Farma Macas v Neratově.

Restaurace se opět v největším zastoupení nachází v Lázních Bohdanči, dále v Břehách, Semíně, Řečanech nad Labem, Bukovce, Neratově a Rohovládové Bělé. V území se nachází hospůdky, které vaří v omezeném čase nebo nevaří vůbec. Území je známé rybníkářstvím. V regionu se však téměř nenachází stravovací zařízení (kromě jednoho), které by nabízelo pokrmy z lokálních ryb. V regionu se nenachází moderní stravovací zařízení, které by splňovalo současné požadavky na moderní gastronomii a pro tzv. gastroturistiku.

Potenciál území

Území regionu Bohdanečsko je vzhledem k terénu a charakteru krajiny vhodné pro cyklistiku, in-line bruslení, pěší turistiku, hipoturistiku a vodní turistiku. Spojením různých témat cestovního ruchu (lázeňství, cyklistika, les, rybníkářství, Opatovický kanál, Vilém z Pernštejna, Josef Gočár, příp. válečný odboj) v těsné blízkosti Pardubic dochází ke vzniku jedinečného území, které doplňuje nabídku města Pardubic o venkovskou a příměstskou rekreaci. V území však chybí jednotná koncepce rozvoje cestovního ruchu. Značná část infrastruktury pro cestovní ruch (cyklotrasy a stezky, naučné stezky) vznikla v období před r. 2011. Bohdanečsko v sobě přitom skrývá potenciál dobré výchozí pozice, kdy by okolní nabídkou dokázalo zaujmout i na delší pobyty (Bohdanečsko, Pardubice, Kunětická hora, Chlumecko nad Cidlinou, Kladruby nad Labem, Choltice).

Cyklisté mohou využívat celou řadu značených cyklotras Podél Opatovického kanálu. Cyklotrasy vedou po celém regionu Bohdanečsko a prochází i k.ú. LB. Cyklotrasy jsou průběžně udržovány a doplňovány doprovodným mobiliářem. Cesty byly vytyčeny ve vazbě na již vyznačené či plánované regionální a nadregionální cyklotrasy a cyklostezky. Nevýhodou je, že cyklotrasy málokdy vedou přímo podél Opatovického kanálu a ve většině případů nejsou vhodné pro provozování další sportovních aktivit, zejména in-line a jízda na koloběžce. Za posledních 6 let nedošlo k rozšíření infrastruktury pro cykloturistiku.

Opatovický kanál protéká v těsné blízkosti města Lázní Bohdanče a společně s NPR Bohdanečský rybník a rybník Matka vytváří odpočinkovou zónu vhodnou pro trávení volného času a na pěší procházky, projíždky na kole a pozorování ptactva. Mezi Zábranskými rybníky vedou cesty, které jsou však neupravené pro cyklisty a skýtají tak skrytý potenciál pro vylepšení infrastruktury k rekreaci. V oblasti není mostek přes Opatovický kanál, který by oblast více zpřístupnil veřejnosti. Jakýkoliv rozvoj infrastruktury však musí být v souladu s ochranou území. Na Polákově poloostrově se nachází ornitologická pozorovatelná z roku 2016. Ptačí rozhledna je vysoká 9 m. Stavbu iniciovala AOPK ČR. Nevýhodou této oblasti je velká vzdálenost od konečné zastávky trolejbusu č. 3 (cca 800 m), kdy je zejména pro klienty lázní obtížné přejít do této oblasti.

Opatovický kanál je s menšími obtížemi splavný a využívá se tak k vodní turistice. Na trase se nachází mostky a lávky, příp. jiná složitější místa, která nelze podjet a je nutné loď přenášet. V blízkosti Golf resortu Lázně Bohdaneč se na kanálu nachází úsek zvaný Krokodýlí řeka, kde je možné se projet na pramici od Golfového hřiště po Dolany. Dá se však jet i na druhou stranu a dojet až do Semína.

¹⁰ MIC dále poskytuje informace o historii města, vzniku lázní a pamětihodnostech, zajímavostech a přírodních památkách, které se nacházejí v Lázních Bohdanči a okolí, o ubytování, tipy na výlety po městě i okolí, o dopravních spojích, vydává městský zpravodaj, má vlastní web.

Ve městě Lázně Bohdaneč fungují dvě půjčovny lodí, půjčovna pramic v penzionu Tillerova vila a půjčovna kanoí v Golf klubu Lázně Bohdaneč.

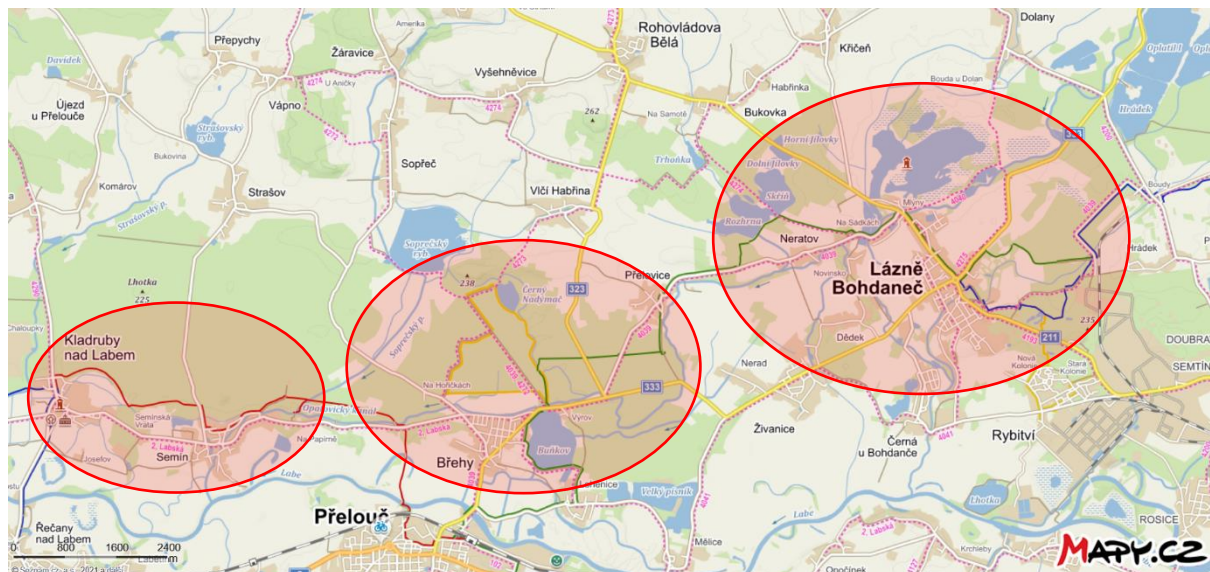
V těsné blízkosti města Lázně Bohdaneč vede hipostezka, která propojuje Radostov – Lázně Bohdaneč – Heřmanův Městec – Seč – Vysočinu. Na území města je stezka 6,5 km dlouhá a vede po cyklostezce z Hrádku, okolo areálu SEMTINZONE, přes Horecké písničky, Tillerovo sedátko, Kuttnerovu kapličku, dále ulicí Pod Kasárny, kde se napojuje na NS Gočárův okruh, kolem hřbitova a zahrádek, odkud pak už vede na Černou u Bohdanče a Živanice. Pro koňskou turistiku hovoří i blízkost Kladrub nad Labem (UNESCO) a Pardubice, které jsou mj. spojeny s Velkou Pardubickou Steeplechase a dalšími jezdeckými závody.

Vedle neexistence jednotné koncepce rozvoje regionu v oblasti cestovního ruchu se jako další problém jeví nedostatečné propojení území cyklostezkami, kvalitními cyklotrasami a kvalitními lesními a polními cestami, které by mohli návštěvníci regionu využívat. Co se týká ubytovacích a restauračních zařízení v regionu, jejich množství se v tuto chvíli jeví jako dostatečné. Pokud by však mělo dojít k rozvoji cestovního ruchu, zejména pak v ubytovacích kapacitách, poptávka po ubytování by převyšovala nabídku.

Při tvorbě Programu rozvoje města Lázně Bohdaneč na období 2021-27 vyplynula v dokumentu potřeba řešit koncepčně území okolo města Lázně Bohdaneč. Okolo města se zformovalo, příp. formuje, několik zájmových míst volnočasové rekreace pro místní i návštěvníky. Tato místa nejsou vzájemně propojená. Z dokumentu též vyplynula potřeba společné komunikace a jednotného marketingu. Území okolo města Lázně Bohdaneč plynule navazuje na další rekreační oblasti (Písáky Hrádek a Opatil, Břehe (AC Buňkov, Černý Nadýmač), Semín v napojení na Kladruby nad Labem). Celá tato oblast je zalesněná a je propojena Opatovickým kanálem. Území v sobě skrývá velký potenciál.

V regionu se nachází další dvě významnější turistická centra. Prvním je Autokemp Buňkov a přilehlý rybník Buňkov s turistickou stezkou na Černý Nadýmač, která je značena jako vozíčkářská trasa vhodná pro invalidní turisty na vozíku. Trasa již však není v dobrém stavu. Autokemp nabízí bezbariérové ubytování v apartmánech, bezbariérovou restauraci a bezbariérové prostředí kempu vč. sjezdu do vody. Druhým významnějším turistickým centrem je obec Semín, která též skrývá velký potenciál kvůli existenci turisticky zajímavých míst (Semínský, přesyp, ústí Opatovického kanálu do Labe, Semínský zámeček vystavěný Vilémem z Pernštejna a zároveň rodiště Josefa Gočára) a blízkosti památky UNESCO. Semínský zámeček byl dříve pivovarem. V současnosti (2021) je rekonstruován s myšlenkou otevřít objekt veřejnosti. Po ukončení rekonstrukce by měl být návštěvníkům k dispozici penzion, restaurace, wellness, pivní lázně, expozice o pivovarnictví a muzeum Josefa Gočára. Vedle Semína leží Kladruby nad Labem, jejichž „Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem“ je zapsána na seznamu UNESCO. V obci Semín se nachází jedno restaurační zařízení a jedno bistro.

Celá oblast Lázně Bohdaneč – Břehe – Semín – Kladruby nad Labem je zalesněná a vzniká tak území s vysokým potenciálem rekreační turistiky.

Obrázek 8 Významné rekreační oblasti v regionu (2019)

Zdroj: Vlastní zpracování

Cílové skupiny a nosné téma

Magistrát města Pardubice, ve spolupráci s TIC Pardubice a Pardubicko – Perníkové srdce Čech, z. s., v roce 2021 zpracovává Strategii rozvoje cestovního ruchu pro Turistickou oblast Pardubicko 2021-2025. V rámci určení témat s potenciálem pro produktovou tvorbu byla vytyčena nosná témata a cílové skupiny (pracovní verze 4/2021). Bohdanečsko do těchto témat svojí nabídkou částečně spadá. Jako nejsilnější a unikátní téma bylo určeno nenáročná cykloturistika, dále pak umění a moderní architektura, koně, temná turistika.

Jako doprovodná témata byly určeny: památky, přírodní památky a sport. Pro Bohdanečsko se dá uvažovat jako doprovodné téma též rybníkářství. Cílové skupiny v oblasti cestovního ruchu na Bohdanečsku jsou rodiny s dětmi, střední generace tzv. „prázdné hnízdo“, senioři a handicapovaní turisté, resp. lázeňští hosté.

A.7 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

A.7.1 Stav životního prostředí

Klimaticky území spadá do oblasti teplé, okrsku teplého, mírně suchého s mírnou zimou. Průměrný roční úhrn srážek je 599 mm a průměrná roční teplota 8,4 °C.

V posledních letech se postupně mění struktura znečištění ovzduší, kdy se vlivem narůstající dopravy zhoršují koncentrace oxidu dusíku, přízemního ozónu a prachu. Mírně se zlepšují nebo stagnují koncentrace oxidů síry. Celá ORP Pardubice, kam náleží velká část regionu MAS Bohdanečsko, se potýká se zhoršenou kvalitou ovzduší. ORP Přelouč, kam náleží 10 obcí z regionu MAS Bohdanečsko, vykazuje lepší hodnoty. Zhoršená kvalita ovzduší je způsobena zejména intenzivní průmyslovou činností, spalováním paliv a automobilovou dopravou. Mezi další zdroje patří prachové částice, které se ukládají na zemském povrchu a zpevněných plochách a rozvířením se dostávají opět do ovzduší. Ke zhoršení kvality ovzduší by mohlo dojít v případě výstavby spalovny nebezpečného odpadu v Rybitví a těžbou manganu v blízkosti Řečan nad Labem.

Rodinné domy vystavěné podél frekventovaných hlavních komunikací II/211 a II/333, protínajících město Lázně Bohdaneč a obce Chýšť, Voleč, Rohovládova Bělá a Bukovka, jsou nadměrně zatíženy hlukem z dopravy. V těsné blízkosti silnice II/333 se nachází areál Léčebných lázní Bohdaneč, a.s., kdy hluk a prašnost obtěžuje i klienty lázní. Na k.ú. obce Neratov probíhá v průběhu celého roku v denních

hodinách střelba na pěchotní střelnici. Hluk ze střelnice též negativně ovlivňuje kvalitu života v blízkém okolí obce Neratov a Přelovice, případně v Lázních Bohdanči. V budoucnu by mělo dojít k modernizaci střelnice a následně i k navýšení provozu a dostřelné vzdálenosti. V území se nachází množství starých ekologických zátěží charakteru nerekvultivovaných skládek komunálního odpadu a kontaminovaných ploch/objektů.

V území se nachází místa se zhoršenou prostupností krajiny a to zejména okolo větších měst a obcí Lázní Bohdanče, Rohovládové Bělé a Řečan nad Labem. Zhoršená prostupnost je způsobena jednak existencí frekventovaných silnic a jejich křížením v centru obcí, dále množstvím vodních struh, rybníků, Opatovickými kanálem s omezeným počtem mostů. V jižní části regionu je území limitováno tokem řeky Labe a malým množstvím mostů přes řeku. Přes řeku Labe v blízkosti regionu jsou umístěny od Pardubic po Řečany nad Labem pouze 4 mosty (Pardubice Svítkov, Mělice-Valy, Přelouč a Řečany nad Labem) a 1 most čistě pro pěší (Přelouč). Nižší prostupnost krajiny je také způsobena malým počtem polních cest, které by propojovaly jednotlivé obce mimo pozemní komunikace. V jižní části regionu u Řečan nad Labem se kromě řeky Labe nachází také železnice a velký komplex Tepelné elektrárny Chvaletice. Mezi Lázněmi Bohdaněč a Pardubicemi se nachází průmyslový areál SemtinZone, který mj. vlečkou odděluje k.ú. Lázní Bohdanče a dubovou alej k Hrádku, která je též na k.ú. Lázně Bohdaneč. Na severu regionu se nachází dálnice D11, které též zhoršuje prostupnost území na k.ú. obcí Chýšť, Voleč, Kasalice, Pravy a Rohoznice.

A.7.2 Horninové prostředí a geologie

Území má z hlediska morfologie, geologie a půdních poměrů příznivé podmínky. Terén je rovinný až mírně zvlněný. Nadmořská výška se pohybuje od 203 do 288 m n. m., území tak není náchylné k erozi. Geologické poměry jsou příznivé, umožňující běžné zakládání staveb. Usazeniny říčních teras jsou zdrojem štěrkopísku jako stavebního materiálu. Půdní podmínky jsou velmi dobré a spolu s rovinným reliéfem a mírným klimatem vytvářejí podmínky pro intenzivní zemědělské využívání. Polabská nížina je jednou z nejurodnějších oblastí ČR.

A.7.3 Vodní režim

Stav vodního režimu v území je zatím celkem příznivý. V letech 2017 – 2019 se nejen území MAS Bohdanečsko, ale i celé České republiky, potýkalo s velmi chudými srážkovými roky. Celá oblast Pardubického a Královéhradeckého kraje se v těchto letech vyznačovala velmi nízkou hladinou, příp. sníženou hladinou podzemní vody v mělkých vrtech a velmi malou, příp. zmenšenou vydatností pramenů a to jak v letních tak i zimních měsících, tj. v průběhu celého roku. I přesto ale území regionu Bohdanečsko, zejména ta část podél Opatovického kanálu, netrpěla výraznějším nedostatkem vody. Díky vodním plochám (zbytkům rybníční soustavy a vodním plochám po těžbě štěrkopísku) a vyššímu zastoupení lesů na Bohdanečsku, má území MAS Bohdanečsko ve srovnání s ostatními (jižně situovanými) územími kraje příznivější míru akumulace a retence vody.

Hlavní hydrografická osa regionu, řeka Labe, územím MAS Bohdanečsko protéká pouze v jihozápadní části území na k.ú. obcí Břehe, Semín a Řečany nad Labem. Regionem protékají menší vodní toky, tvořící rovnoměrně hustou síť. Nejvýznamnější vodotečí je Opatovický kanál, který je umělým vodním dílem pocházejícím z období založení Pernštejnské rybníční soustavy v 16. století. Část území severně podél toku Labe je ohroženo záplavami při stoleté vodě. Záplavové území se nachází na k.ú. obcí: Rybitví, Černá u Bohdanče, Živanice, Břehe, Semín, Řečany nad Labem.

Půdní pokryv je propustný. V území je oproti průměru ČR lehce podprůměrný výskyt lesů. Převážnou plochu území tvoří orná půda spolu se zastavěnými a ostatními plochami.

V území se nachází umělá odvodňovací zavlažovací zařízení, která v současnosti nejsou využívána. Jakost povrchových vod se celkově mírně zlepšuje, neuspokojivý stav je na menších vodotečích

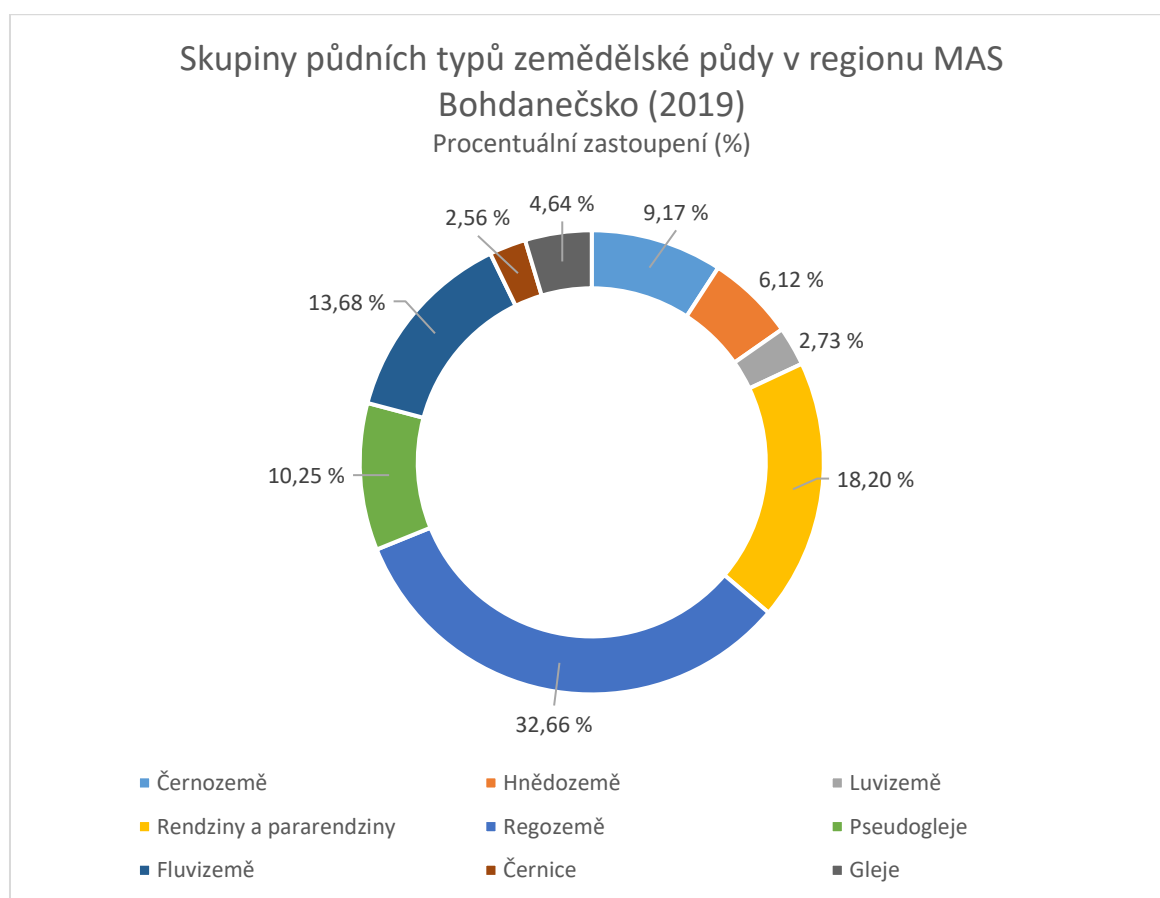
protékajících malými sídly, a to v důsledku chybějící splaškové kanalizace a v důsledku jejich zarůstáním a usazováním nečistot, kdy na některých místech tyto vodoteče přestávají plnit svou funkci.

A.7.4 Půdní fond

Půdní fond sestává ze zemědělského půdního fondu (zemědělské půdy) a pozemků určených k plnění funkcí lesa (lesních pozemků), vodních ploch a zastavěných a ostatních ploch.

Území MAS Bohdanečsko je pokryto všemi druhy zemědělských pozemků (ornou půdou, zahradami, sady i trvalými travními porosty). Zemědělská půda je zde zastoupena hlavně ornou půdou. Malou část tvoří zahrady. Významnější plochy ovocných sadů se v území nenacházejí. Trvalé travní porosty se objevují ve fragmentech a jsou rovnoměrně roztroušené po celém území, převážně podél vodních toků a ploch, případně v ochranných pásmech vodních zdrojů, která nebylo možné intenzivně zemědělsky využít. Převažují hnědé půdy, převážně lehčí, hlinitopísčité. Podmínky pro zemědělskou výrobu jsou zde příznivé.

Graf 9 Skupiny půdních typů zemědělské půdy v regionu MAS Bohdanečsko

Zdroj: Půda v číslech, VÚMOP, vlastní zpracování

Ze zemědělského půdního fondu (dále jen ZPF) je nejvíce zastoupena regozemě (32,66 %, tj. 2924,89 ha), vodopropustná písčité půda značně závislá na srážkách během vegetačního období, s kyselým pH a minerálně chudým substrátem. Rendziny a pararendziny zastupují 18,20 % ZPF. Jedná se o půdu mající neutrální až zásadité pH, s příznivým sorpčním složením a nepříznivými fyzikálními vlastnostmi (nedostatek vody). Pro nadbytek vápníku a hořčíku jsou málo úrodné. Pararendziny mají chemické složení vyrovnanější a jsou tedy úrodnější než rendziny. Po odlesnění rendziny a pararendziny podléhají snadno erozi. Fluvizemě jsou zastoupeny 13,68 %. Jedná se o půdy hlinitopísčité až jílovitohlinité zrnitosti, relativně úrodné, nacházející se v rovinném území na nevápnitých i vápnitých usazeninách

podél vodních toků. Vyznačují se vysokou hladinou spodní vody. Přehled zastoupení všech druhů půd v regionu je znázorněn v Graf 9. Kambizemě a silně svažitě půdy se v regionu vůbec nevyskytují.

Území MAS Bohdanečsko má celkovou rozlohu 15 462 ha, kdy zemědělská půda (na 8 839 ha) představuje zornění 57 %, což je o 3 % méně, než je zornění v obcích v Pk, a o 4 % více, než je celostátní hodnota zornění v obcích do 5 000 obyvatel. Nezemědělská půda představuje 43 % území MAS Bohdanečsko. Přes rozdíly v řádu jednotek procent lze vyslovit závěr, že poměr zemědělské a nezemědělské půdy z pohledu místního, regionálního i nadregionálního je stejný, tj. obce v území MAS Bohdanečsko tedy nevykazují v tomto směru výraznou odlišnost od ostatních obcí obdobné velikosti.

Na úrovni jednotlivých obcí zaznamenaly mezi lety 2014 a 2019 nejvyšší přírůstky zastavěné plochy obce Malé Výkleky (16,2 %), Žáravice (9,8 %) a Černá u Bohdanče (8,9 %), v nichž se projevil fenomén suburbanizace. Pokles zastavěné plochy zaznamenalo 10 obcí, z toho největší pokles byl zaznamenán v obci Rybitví (-9,4 %). Plocha orné půdy poklesla ve většině obcí. Plocha orné půdy stagnovala. V 6 obcích

Tabulka 27 Změny v zastoupení orné půdy a zastavěné plochy v území (2014-2019)

Území MAS Bohdanečsko	Orná půda [ha]		Zastavěné plochy [ha]		Rozdíl 2014–2019 orná půda		Rozdíl 2014–2019 zastavěné plochy	
	2014	2019	2014	2019	[ha]	[%]	[ha]	[%]
Břehy	290,5	290,4	15,0	15,0	-0,1	-0,1 %	0,0	0,3 %
Bukovka	299,8	299,7	8,8	8,9	-0,1	0,0 %	0,0	0,1 %
Černá u Bohdanče	176,0	173,6	6,9	7,6	-2,4	-1,3 %	0,6	8,9 %
Dolany	497,8	495,9	13,3	13,3	-1,9	-0,4 %	0,0	-0,1 %
Chýšť	332,7	332,7	8,2	8,5	0,0	0,0 %	0,3	3,4 %
Kasalice	257,8	254,6	7,7	7,2	-3,2	-1,2 %	-0,5	-6,5 %
Křičeň	324,5	323,0	8,8	8,7	-1,5	-0,5 %	-0,1	-1,3 %
Lázně Bohdaneč	581,2	577,3	39,6	40,1	-3,9	-0,7 %	0,4	1,1 %
Malé Výkleky	115,6	108,0	3,9	4,5	-7,5	-6,5 %	0,6	16,2 %
Neratov	218,7	218,7	4,2	4,2	0,0	0,0 %	0,0	0,7 %
Plich	78,9	78,4	3,5	3,5	-0,5	-0,6 %	0,0	1,0 %
Pravy	205,1	204,7	4,2	4,3	-0,4	-0,2 %	0,0	0,5 %
Přelovice	231,8	231,8	6,0	5,9	0,0	0,0 %	-0,1	-1,4 %
Přepychy	178,3	178,3	3,5	3,5	0,0	0,0 %	0,0	0,3 %
Rohovládova Bělá	293,2	292,8	9,1	9,4	-0,3	-0,1 %	0,2	2,6 %
Rohoznice	218,9	218,8	7,3	7,3	-0,1	-0,1 %	0,1	1,2 %
Rybitví	133,7	133,7	33,0	29,9	0,0	0,0 %	-3,1	-9,4 %
Řečany nad Labem	333,1	332,2	21,2	21,4	-0,9	-0,3 %	0,3	1,3 %
Semín	248,4	248,1	12,4	12,5	-0,3	-0,1 %	0,1	1,1 %
Sopřeč	321,1	294,4	7,9	7,8	-26,7	-8,3 %	-0,1	-0,7 %
Strašov	242,3	242,4	7,5	7,5	0,1	0,0 %	0,0	-0,2 %
Újezd u Přelouče	144,0	144,0	5,4	5,6	0,0	0,0 %	0,1	2,5 %
Vápno	143,3	141,0	4,6	4,6	-2,3	-1,6 %	0,0	-0,5 %
Vlčí Habřina	238,4	228,4	7,6	7,8	-10,0	-4,2 %	0,2	2,2 %
Voleč	345,2	344,7	10,7	10,8	-0,5	-0,1 %	0,2	1,5 %
Vyšehněvice	330,3	330,4	7,4	7,3	0,1	0,0 %	-0,1	-0,9 %

Území MAS Bohdanečsko	Orná půda [ha]		Zastavěné plochy [ha]		Rozdíl 2014–2019 orná půda		Rozdíl 2014–2019 zastavěné plochy	
	2014	2019	2014	2019	[ha]	[%]	[ha]	[%]
Žáravice	163,3	162,3	4,9	5,4	-1,0	-0,6 %	0,5	9,8 %
Živanice	535,7	535,7	19,2	19,1	-0,1	0,0 %	-0,1	-0,5 %
MAS Bohdanečsko	7479,6	7415,8	292,0	291,8	-63,8	-0,9 %	-0,3	-0,1 %
Pardubický kraj	196334,6	193644,0	7457,1	7501,2	-2690,6	-1,4 %	44,1	0,6 %
Česká republika	2978989,1	2940926,7	132191,8	132867,4	-38062,4	-1,3 %	675,6	0,5 %

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Celková struktura pozemků odpovídá struktuře pozemků na krajské i celorepublikové úrovni. Negativně lze hodnotit vyšší podíl ekologicky nestabilních ploch (orné půdy a zastavěných ploch). Vyšší je i zastoupení vodních ploch, což lze naopak označit za kladné.

Na území MAS Bohdanečsko se tak struktura pozemků v roce 2019 skládala z orné půdy (47,7 %), lesních pozemků (28,1 %), zastavěných a ostatních ploch (9,8 %), trvalých travních porostů (6,9 %), vodních ploch (5,3 %), zahrad (2,1 %) a ovocných sadů (0,1 %).

Tabulka 28 Struktura pozemků v regionálním kontextu (rok 2019)

Území	Celkem [ha]	Orná půda [ha]	Zahrady [ha]	Ovocné sady [ha]	Trvalé travní porosty [ha]	Lesní pozemky [ha]	Vodní plochy [ha]	Zastavěné a ostatní plochy [ha]
MAS Bohdanečsko	15462,8	7415,8	344,2	23,4	1055,7	4206,3	799,7	1617,7
	100,0%	48,0%	2,2%	0,2%	6,8%	27,2%	5,2%	10,5%
Pk	451919,6	193644,0	11520,5	1929,2	62906,5	134803,1	6580,6	40535,4
	100,0%	42,8%	2,5%	0,4%	13,9%	29,8%	1,5%	9,0%
ČR	7887003,7	2940926,7	169286,3	44376,0	1017555,1	2675669,9	166753,7	842467,7
	100,0%	37,3%	2,1%	0,6%	12,9%	33,9%	2,1%	10,7%

Zdroj: data – ČSÚ; vlastní zpracování

A.7.5 Stav zemědělské půdy

Region MAS Bohdanečsko je úrodný zemědělský region, jehož půda je intenzivně využívána pro produkci. Zemědělství se na kvalitě půdy bohužel negativně podepisuje, zejména tedy acidifikací a utužením spodních vrstev.

Dlouhodobý průměrný smyv půdy v jednotlivých obcích uvádí, jaký podíl z daného zkoumaného území je ohrožen dlouhodobou ztrátou půdy v důsledku vodní eroze. Na základě dat lze konstatovat, že většina území MAS Bohdanečsko se řadí z hlediska smyvu půdy do kategorie „velmi slabě ohrožená“ až „středně ohrožená“. Méně jak pětina území je ohrožena „silně, velmi silně nebo extrémně“.

Tabulka 29 Dlouhodobý průměrný smyv půdy (2019)

Obec název	Vodní eroze - dlouhodobý průměrný smyv půdy - podíl kategorií (%)					
	extrémně ohrožená	velmi silně ohrožená	silně ohrožená	středně ohrožená	slabě ohrožená	velmi slabě ohrožená
Břehy	0,3	0,1	1,3	15,3	22,6	60,4

Obec název	Vodní eroze - dlouhodobý průměrný smyv půdy - podíl kategorií (%)					
	extrémně ohrožená	velmi silně ohrožená	silně ohrožená	středně ohrožená	slabě ohrožená	velmi slabě ohrožená
Bukovka	2,6	2,1	20,3	21,9	24,7	28,4
Černá u Bohdanče	0,4	0,1	1,5	23,8	29,5	44,7
Dolany	3,3	2,0	12,0	28,8	23,2	30,7
Chýšť	2,3	1,2	11,0	28,0	33,9	23,6
Kasalice	7,1	3,5	18,6	27,9	22,2	20,8
Křičeň	5,1	3,3	21,1	29,3	19,8	21,5
Lázně Bohdaneč	0,5	0,2	2,6	6,7	26,6	63,3
Malé Výkleky	2,2	2,3	15,3	27,3	23,0	30,0
Neratov	0,3	0,3	3,0	12,7	27,2	56,5
Pích	0,0	0,0	0,4	30,8	16,8	51,9
Pravy	5,5	2,5	16,7	19,5	20,7	35,2
Přelovice	0,9	0,5	5,8	21,6	28,6	42,7
Přepychy	2,9	1,7	10,6	22,3	25,2	37,3
Rohovládova Bělá	5,5	2,4	21,8	28,2	23,6	18,4
Rohoznice	7,9	4,3	19,8	27,3	23,8	16,9
Rybitví	0,7	0,3	3,5	13,5	32,2	49,8
Řečany nad Labem	0,5	0,2	1,8	23,4	29,0	45,2
Semín	1,0	0,4	2,9	27,0	23,5	45,3
Sopřeč	1,9	1,9	12,5	28,1	23,5	32,2
Strašov	0,1	0,3	8,9	30,1	24,9	35,7
Újezd u Přelouče	0,1	0,2	1,8	11,0	23,2	63,7
Vápno	6,2	2,9	14,2	27,5	23,0	26,1
Vlčí Habřina	1,6	1,6	9,6	29,7	25,6	31,8
Voleč	5,5	2,5	16,9	26,1	22,6	26,4
Vyšehněvice	5,5	2,3	17,6	24,9	26,6	23,1
Žaravice	7,8	3,2	16,2	26,9	22,4	23,5
Živanice	0,1	0,1	0,8	15,1	29,1	54,9
MAS Bohdanečsko	2,8	1,5	10,3	23,4	24,9	37,1

Zdroj: Půda v číslech, VÚMOP

Z hlediska stavu půdy a její ohroženosti větrnou erozí je na tom území MAS Bohdanečsko velmi dobře, viz níže uvedená Tabulka 30. Více jak polovina daného území a půdy je bez jakéhokoli ohrožení větrnou erozí. Zbývající část se řadí do kategorií „náhylné, mírně ohrožené a ohrožené“. Kategorie „silně ohrožené a nejohroženější“ se na zkoumaném území vůbec nevyskytují. Při současném trendu hospodaření v ČR lze však předpokládat, že do budoucna bude nebezpečí větrné eroze spíše narůstat.

Tabulka 30 Potencionální ohroženost větrnou erozí (2019)

Obec název	Potencionální ohroženost větrnou erozí - podíl kategorií (%)					
	nejohroženější	silně ohrožené	ohrožené	mírně ohrožené	náhylné	bez ohrožení
Břehy	0,0	0,0	30,1	6,3	0,0	63,6
Bukovka	0,0	0,0	11,7	24,6	0,0	63,7
Černá u Bohdanče	0,0	0,0	13,9	2,0	0,0	84,1
Dolany	0,0	0,0	4,7	5,1	0,0	90,2

Obec název	Potencionální ohroženost větrnou erozí - podíl kategorií (%)					
	nejohroženější	silně ohrožené	ohrožené	mírně ohrožené	náchylné	bez ohrožení
Chýšť	0,0	0,0	8,5	13,1	37,6	40,8
Kasalice	0,0	0,0	12,5	22,2	0,0	65,3
Kříčeň	0,0	0,0	2,9	0,4	0,0	96,7
Lázně Bohdaneč	0,0	0,0	68,7	5,7	0,0	25,6
Malé Výkleky	0,0	0,0	61,8	4,1	7,5	26,6
Neratov	0,0	0,0	59,9	5,2	0,0	34,9
Plch	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Pravy	0,0	0,0	22,2	46,0	0,0	31,8
Přelovice	0,0	0,0	42,2	1,2	0,0	56,7
Přepychy	0,0	0,0	32,3	15,8	25,9	26,0
Rohovládova Bělá	0,0	0,0	6,8	56,6	0,0	36,5
Rohoznice	0,0	0,0	2,9	13,6	0,0	83,5
Rybitví	0,0	0,0	45,7	9,0	0,0	45,4
Řečany nad Labem	0,0	0,0	24,3	0,7	3,2	71,9
Semín	0,0	0,0	13,3	6,0	0,0	80,7
Sopřeč	0,0	0,0	15,5	9,8	16,8	58,0
Strašov	0,0	0,0	16,9	11,8	24,8	46,5
Újezd u Přelouče	0,0	0,0	54,1	2,4	8,7	34,9
Vápno	0,0	0,0	32,1	3,4	28,3	36,2
Vlčí Habřina	0,0	0,0	34,9	10,8	11,6	42,7
Voleč	0,0	0,0	21,9	25,4	0,4	52,4
Vyšehněvice	0,0	0,0	15,3	30,6	3,8	50,3
Žáravice	0,0	0,0	38,5	11,6	19,6	30,4
Živanice	0,0	0,0	40,4	11,2	0,0	48,4
MAS Bohdanečsko	0,0	0,0	26,2	12,7	6,7	54,4

Zdroj: Půda v číslech, VÚMOP

Při hodnocení zranitelnosti území MAS Bohdanečsko acidifikací¹¹ lze z dat z roku 2019 vyvodit následující: Většina území je hodnocena z hlediska zranitelnosti acidifikací v kategoriích střední a výše. Téměř třetina území je řazena v nejvíce rizikové kategorii, tj. kategorie „vysoká“.

Tabulka 31 Zranitelnost půdy acidifikací (2019)

Obec název	Zranitelnost půdy acidifikací - podíl kategorií (%)					
	zanedbatelná	nízká	nižší střední	vyšší střední	vysoká	nehodnocená
Břehy	0,0	0,1	38,2	12,6	49,0	0,0
Bukovka	9,4	19,1	1,6	51,5	18,3	0,0
Černá u Bohdanče	0,0	0,0	54,0	23,3	22,7	0,0
Dolany	26,0	48,4	2,4	13,6	7,5	2,1
Chýšť	51,4	11,2	12,2	15,2	10,1	0,0

¹¹ Acidifikace je degradační proces, při kterém dochází k pozvolnému snižování hodnoty půdní reakce, tj. okyselování půdy. Tato půdní charakteristika je velmi významný půdní ukazatel, který má mimo jiné vliv na přístupnost živin, jejich pohyb v půdě (včetně pohybu těžkých kovů), růst rostlin, biologické oživení půdy, tvorbu a kvalitu humusu a další půdotvorné procesy.

Obec název	Zranitelnost půdy acidifikací - podíl kategorií (%)					
	zanedbatelná	nízká	nižší střední	vyšší střední	vysoká	nehodnocená
Kasalice	5,0	23,2	5,2	47,0	19,6	0,0
Křičeň	25,5	42,3	10,7	18,6	2,9	0,0
Lázně Bohdaneč	5,1	1,1	6,0	8,8	77,1	2,0
Malé Výkleky	5,4	19,5	11,4	3,5	58,4	1,9
Neratov	0,0	9,6	15,3	10,6	64,5	0,0
Plch	74,9	25,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Pravy	0,0	6,7	14,0	51,6	27,7	0,0
Přelovice	0,0	43,3	0,0	4,7	52,0	0,0
Přepychy	12,6	31,9	9,9	14,5	31,1	0,0
Rohovládova Bělá	3,4	10,6	6,2	59,9	19,8	0,0
Rohoznice	26,7	31,9	7,7	30,6	3,1	0,0
Rybitví	0,0	0,0	26,5	19,4	53,8	0,4
Řečany nad Labem	0,0	2,3	57,1	9,2	31,4	0,0
Semín	0,0	0,0	70,3	8,0	21,8	0,0
Sopřeč	0,0	53,9	18,1	3,8	24,3	0,0
Strašov	12,8	31,7	13,8	4,0	37,8	0,0
Újezd u Přelouče	1,3	27,6	7,4	3,8	59,8	0,0
Vápno	31,3	37,3	0,2	1,8	29,4	0,0
Vlčí Habřina	0,0	46,0	7,8	10,7	35,5	0,0
Voleč	5,1	24,1	2,8	36,4	31,7	0,0
Vyšehněvice	2,1	47,8	5,2	28,7	16,3	0,0
Žáravice	3,2	33,7	9,9	13,9	39,3	0,0
Živanice	0,0	38,8	22,7	38,5	0,0	0,0
MAS Bohdanečsko	10,8	23,8	15,6	19,4	30,2	0,2

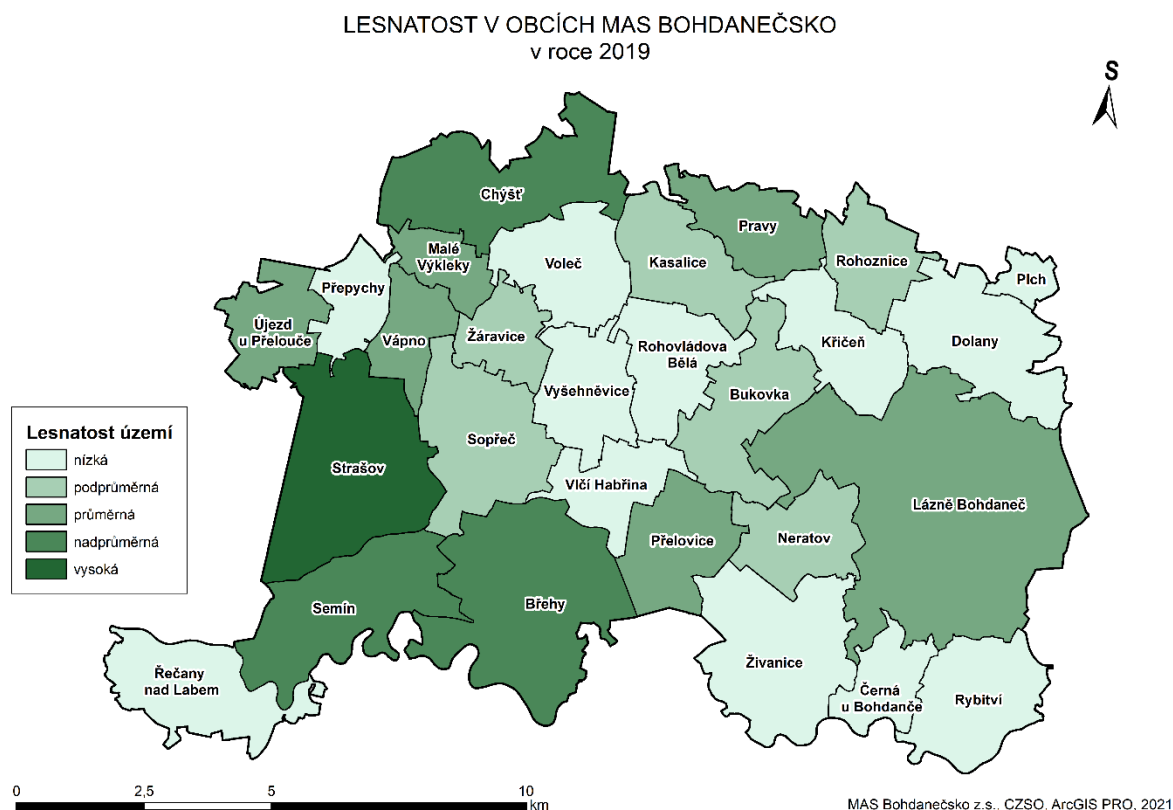
Zdroj: Půda v číslech, VÚMOP

Potenciální riziko utužení spodní vrstvy hrozí opět na zemědělsky využívané půdě. V jižní části regionu, v blízkosti řeky Labe na k.ú. obcí Rybitví, Černá u Bohdanče, Živanice, Břehy, Semín, Řečany nad Labem, se jedná o zanedbatelné riziko. Naopak v severní části regionu je riziko střední s místy vysokého rizika (zejména na k.ú. obcí Křičeň, Bukovka, Kasalice, Chýšť, Malé Výkleky, Vápno)

A.7.6 Lesnatost a stav lesů

Lesnatost na úrovni jednotlivých obcí je značně odlišná, ve většině obcí je ale spíše nižší. Nejvyšší míru zalesnění je na k.ú. obce Strašov (63,6%). Dále více jak 40 % zalesněného území leží na k.ú. obcí Břehy, Chýšť a Semín. Nejméně zalesněné území řádově v jednotkách procent leží na k.ú. obcí Plch, Voleč a Vyšehněvice. Průměrná zalesněnost území regionu je 27,2%. V porovnání s většími územními celky Pardubického kraje a České republiky je region Bohdanečsko v míře zalesnění mírně podprůměrný.

Obrázek 9 Lesnatost v obcích MAS Bohdanečsko (2019)

Zdroj: ČSÚ

V níže uvedené tabulce jsou data popisující procentuální zalesnění na území jednotlivých obcí v MAS Bohdanečsko v porovnání let 2014-2019. Dá se říci, že ve většině obcí je průběžná míra zalesnění stálá, rozdíly během zkoumaných let jsou zanedbatelné, v řádu desetin či setin procent. Největší změna byla zaznamenána v obci Malé Výkleky, kdy došlo ke zvýšení podílu lesních pozemků o 1,7%.

Tabulka 32 Podíl lesních pozemků v území (2014-2019)

Obec	2014			2019			Změna 2014-2019
	Celková výměra (ha)	Lesní pozemky (ha)	Podíl lesních pozemků (%)	Celková výměra (ha)	Lesní pozemky (ha)	Podíl lesních pozemků (%)	
Břeňhy	1132,3	551,0	48,7	1132,3	548,9	48,5	-0,2
Bukovka	554,8	127,3	23,0	554,8	127,2	22,9	0,0
Černá u Bohdanče	265,0	16,1	6,1	265,0	16,1	6,1	0,0
Dolany	646,2	27,8	4,3	646,2	27,8	4,3	0,0
Chýšť	789,0	351,7	44,6	789,0	351,7	44,6	0,0
Kasalice	458,6	110,0	24,0	458,1	110,3	24,1	0,1
Kříčeň	433,9	65,2	15,0	433,9	65,2	15,0	0,0
Lázně Bohdaneč	2178,7	750,1	34,4	2178,8	750,1	34,4	0,0
Malé Výkleky	213,2	50,4	23,7	213,5	54,2	25,4	1,7
Neratov	403,9	83,4	20,7	404,0	83,5	20,7	0,0

Obec	2014			2019			Změna 2014-2019
	Celková výměra (ha)	Lesní pozemky (ha)	Podíl lesních pozemků (%)	Celková výměra (ha)	Lesní pozemky (ha)	Podíl lesních pozemků (%)	
Plich	96,3	0,6	0,6	96,3	0,6	0,6	0,0
Pravy	380,3	100,2	26,3	380,3	100,2	26,3	0,0
Přelovice	455,6	163,7	35,9	455,6	163,6	35,9	0,0
Přepychy	255,7	18,3	7,2	255,7	18,3	7,2	0,0
Rohovládova Bělá	443,2	65,4	14,8	443,2	65,4	14,8	0,0
Rohoznice	348,4	82,2	23,6	348,4	82,2	23,6	0,0
Rybitví	524,5	57,0	10,9	524,5	57,0	10,9	0,0
Řečany nad Labem	551,5	32,5	5,9	552,1	32,7	5,9	0,0
Semín	742,5	318,0	42,8	742,5	317,7	42,8	0,0
Sopřeč	656,0	152,9	23,3	655,2	158,3	24,2	0,9
Strašov	1012,9	644,8	63,7	1012,9	644,7	63,6	0,0
Újezd u Přelouče	341,8	111,4	32,6	341,8	111,4	32,6	0,0
Vápno	266,2	79,8	30,0	266,3	79,2	29,7	-0,2
Vlčí Habřina	337,0	44,3	13,2	337,6	45,6	13,5	0,3
Voleč	478,2	11,4	2,4	478,2	11,4	2,4	0,0
Vyšehněvice	417,1	14,7	3,5	417,2	14,7	3,5	0,0
Žaravice	274,6	55,7	20,3	274,5	55,5	20,2	-0,1
Živanice	805,1	113,3	14,1	805,1	112,8	14,0	-0,1
MAS Bohdanečsko	15462,2	4199,3	27,2	15462,8	4206,3	27,2	0,0
Pardubický kraj	451919,6	134324,0	29,7	451919,6	134803,1	29,8	0,1
Česká republika	7887003,7	2 666 376	33,8	7887003,7	2 675 669,9	33,9	0,1

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V území MAS Bohdanečsko jsou zastoupeny lesy hospodářské i lesy zvláštního určení¹², chybí lesy ochranné. Na většině území se lesy vyskytují v komplexech. Charakter porostů je smíšený, s převahou listnatých stromů. Celé území MAS Bohdanečsko náleží do přírodní lesní oblasti č. 17 – Polabí.

Celkové výměra lesních porostů v území MAS Bohdanečsko je 4 057 ha. Lesnatost území MAS Bohdanečsko je 28 % a je v porovnání s celým Pk o 3 % nižší (lesnatost Pk je 31 %) a v porovnání s ČR pak nižší o 7 % (lesnatost ČR je 35 %). Z hodnocení lesnatosti¹³ vyplývá, že území MAS Bohdanečsko má relativně nižší lesnatost.

Stav lesů

Celkový stav lesů na území celé České republiky je velmi špatný. Již několik let se mluví o ekologické kalamitě v souvislosti s kůrovcem a suchem, které postihlo regiony ČR v posledních letech. Stav lesů je v ČR v rámci Evropy jeden z nejhorších.

Odborníci dlouhodobě upozorňují na nevhodnou druhovou a věkovou skladbu lesů v ČR. Díky přemnožené spárkaté zvěři se nedaří ani obnově lesa. Dle údajů z roku 2019 je poškozeno 64% mladých listnáčů a jedlí spárkatou zvěří. Příliš se nedaří ani přirozené obnově lesa. O problémech se spárkatou

¹² kategorie 32c – příměstské a další lesy se zvýšenou funkcí rekreační

¹³ lesnatost je poměr zastoupení lesních pozemků na celkové rozloze území

zvěří při obnově lesa hovořili i starostové při řízených rozhovorech na obcích. Umělé výsadbě i nadále dominuje smrk, ač jej odborníci nedoporučují. Právě smrk a borovice jsou nejvíce postižené stromy. Nejvíce jehličnatých stromů kvůli kůrovci bylo vytěženo v lesích mezi obcemi Přelovice a Břehy.

Defoliace, nebo-li ztráta jehličí, postihla 60% jehličnatých porostů v ČR, což je trojnásobně víc než je evropský průměr. Nejvíce postižené jsou stromy starší 59 let. V době tvorby dokumentu nebylo možné najít údaje o defoliaci i na úrovni jednotlivých katastrálních území.

Lesy jsou na území MAS Bohdanečsko zejména listnaté, případně smíšené či jehličnaté. Majitelé lesů se po celém území regionu MAS Bohdanečsko potýkají s dopady srážkově chudších posledních let, kdy usychají zejména jehličnany (borovice). Smrky jsou napadené kůrovcem. V lesích tak dochází k těžbě dřeva za účelem odstranění suchých a poškozených kmenů. Podle některých starostů obcí se dá předpokládat, že při tomto tempu těžby dojde k vykácení jehličnatých stromů v lesích. Lesní cesty jsou vlivem těžby rozježděné.

Lesy v území bývají pro člověka i pro zvěř hůře přístupné. Zejména v období pozdního léta jsou lesy a některé lesní cesty zarostlé křovinami, maliním a kopřivami. V lesích se nachází množství struh a vodotečí (např. Opatovický kanál, Sopřečský kanál, Sopřečský potok), které též komplikují průchod zalesněným územím.

A.7.7 Biodiverzita

Z poznatků odborníků je zřejmé, že klesá biologická rozmanitost v české krajině. V území Polabí tomu není jinak. Některé druhy hmyzu či rostlin již z regionu vymizely nebo jsou v ohrožení (hnědásek květelový, střevíčník pantoflíček, sysel obecný, modrásek jetelový, vstavač osmahlý). V regionu působí spolky, které se snaží zachovat biologickou diverzitu i pro další generace. Pro ohrožené druhy je největší hrozbou zarůstání lokalit, holosečný způsob hospodaření, cílené zalesňování a postupná izolace populací. Negativním faktorem je i vyšší stupeň zastínění nebo zalesnění nepůvodními dřevinami, který vede ke snížení počtu květonosných lodyh i snížení početnosti populace. S intenzifikací zemědělství mizí z krajiny stanoviště krátkostébelných travních porostů (např. pravidelně sečené meze, okraje polí, náspy apod.), která jsou vhodná pro působení některých ohrožených druhů.

Na druhou stranu pro krajinu jsou hrozbou též invazní druhy rostlin a zvířat, které v přírodě nemají přirozeného nepřitele a zároveň hubí místní faunu a flóru (např. nutrie říční, ondatra pižmová).

A.7.8 Ekologická stabilita

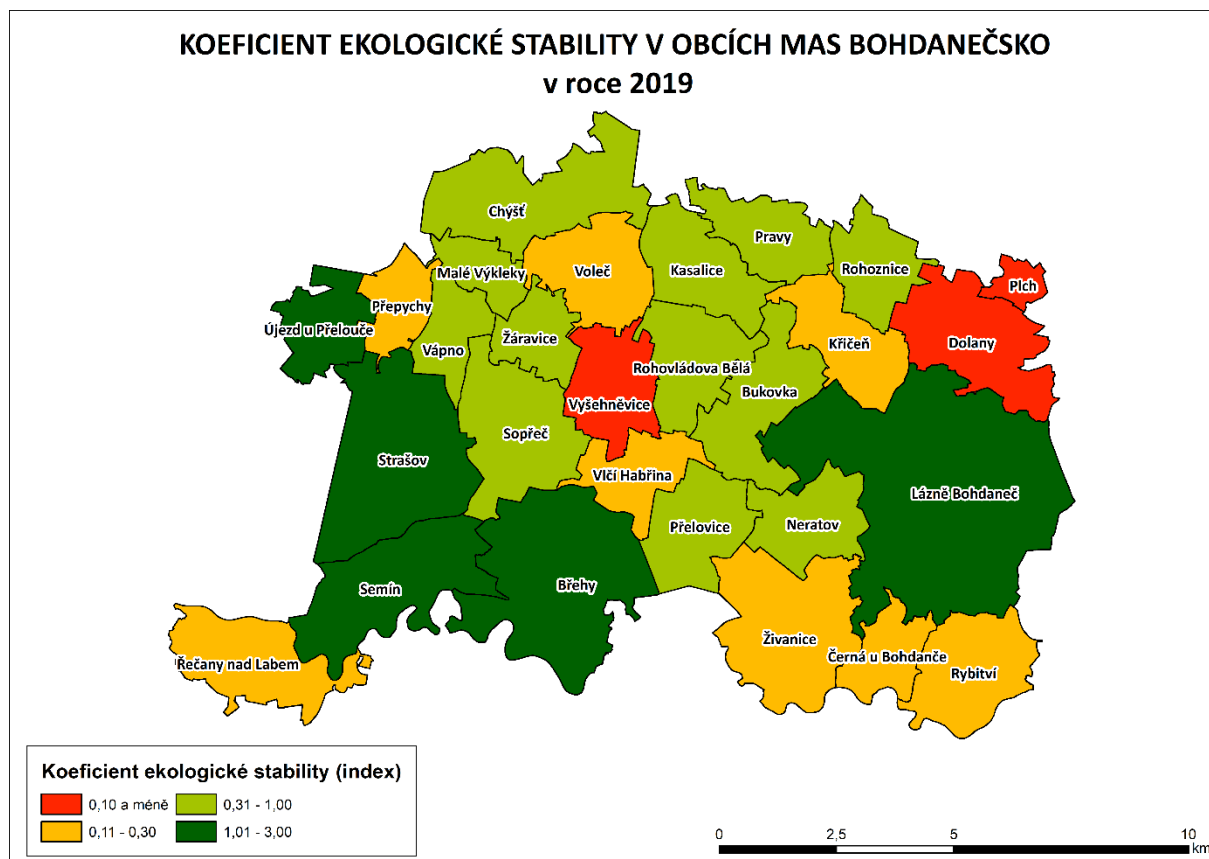
Ekologickou stabilitu lze zjednodušeně definovat jako schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími i vnitřními činiteli a nadále zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce. Ze zjištěných hodnot můžeme vyvodit, že hodnotou Koeficientu ekologické stability¹⁴ (dále jen KES) tak MAS Bohdanečsko spadá do třetího z definovaných intervalů (samotná definice KES uvedena níže). Obce Plch, Vyšehněvice nebo Dolany spadají do nejnižší kategorie zkoumaného koeficientu, zatímco obce Břehy, Semín nebo Lázně Bohdaneč jsou na tom z hlediska ekologické stability nejlépe, viz **Chyba!**

¹⁴ Koeficient ekologické stability (KES) je poměrové číslo, které stanovuje poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinnotvorných prvků ve zkoumaném území podle vzorce (Míchal, 1985). Koeficient ekologické stability Hodnoty koeficientu KES jsou klasifikovány následovně:

$KES \leq 0,10$	Území s maximálním narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být intenzivně a trvale nahrazovány technickými zásahy.
$0,10 < KES \leq 0,30$	Území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy.
$0,30 < KES \leq 1,00$	Území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie.
$1,00 < KES < 3,00$	Vcelku vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je i nižší spotřeba energo-materiálových vkladů.
$KES \geq 3,00$	Přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.

Nenalezen zdroj odkazů. Region Bohdanečsko v letech 2014-2019 vykazuje konstantní hodnotu KES 0,7, což je v porovnání s většími územními celky méně. Pardubický kraj vykazuje hodnotu 0,9 (území intenzivně využívané) a Česká republika vykazuje hodnotu KES 1,1, kdy už se dá hovořit o vcelku vyvážené krajině.

Obrázek 10 Mapa Koefficientu ekologické stability v obcích MAS Bohdanečsko (2019)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

A.7.9 Ekologické zátěže

Na území regionu, s výjimkou obce Rybitví, nejsou zjištěna závažná ekologická zatížení. Jako nejvíce zatížená lokalita je oblast ALIACHEM OZ Synthesia na k.ú. obce Rybitví, malou částí na k.ú. obcí Černá u Bohdanče a Srnojedy. V oblasti byly prokázány těžké kontaminanty (z chemického průmyslu - kovy, velmi nebezpečné kovy, anorganické nebezpečné látky). Jedná se o záplavové území. V lokalitě již probíhá náprava. V minulosti se hovořilo o ekologickém zatížení v blízkosti rybníku Liškovský u Lázní Bohdanče. Nicméně se zde neprokázala závažná kontaminace. Bývalý vojenský areál a anténní pole Na Lužci jsou plochy ohrožené kontaminací z doby, kdy na území pobývala sovětská armáda, ani zde se však kontaminace neprokázala. Jako zóna s nebezpečím úniku toxických látek je veden areál Léčebných lázní Bohdaneč, a.s. a některé podniky v průmyslovém areálu Na Lužci v Lázních Bohdanči a v Rybitví.

V okolí obcí se nachází černé skládky. Skládky se často nalézají na soukromých pozemcích. Ač se obce a zájmové organizace snaží skládky likvidovat, stále v jejich okolí zůstávají postižená místa, např. příkopy u cest, zarostlé skládky u zahrádek, odpady v přírodě.

V oblasti se dále nachází skládky tuhých komunálních odpadů, příp. bývalé skládky komunálních odpadů (Bukovka, Břehy, Přelovice, Rohoznice, Strašov, Voleč). Případné kontaminované plochy se též nachází buď přímo v zemědělských areálech nebo v jejich blízkosti nebo v bývalých zemědělských areálech (Bukovka, Černá u Bohdanče, Lázně Bohdaneč). Častějším znečišťovatelem jsou těž

autovrakoviště (Černá u Bohdanče, Žáravice, Živanice). V neposlední řadě zemědělská a lesnická činnost zapříčinila kontaminaci zemin a podpvrchových vod na katastru obce Sopřeč. Konkrétní lokalita se nachází v individuální bytové zástavbě se zahrádkami, uprostřed vesnice. Jedná se o statek s rodinným domem a sklady. Míra kontaminace ve většině ze jmenovaných oblastí zatím nebyla zjištěna, čeká se na jejich průzkum.

Tabulka 33 Seznam lokalit s ekologickou zátěží na území MAS Bohdanečsko (2019)

Název obce	Označení lokality	Typ lokality	Kontaminanty	Původce znečištění	Celková kontaminovaná plocha (m ²)
Bukovka	Zemědělský areál Bukovka 16125004	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokality	Anorg. ostatní, Mikrobiální, NEL, Org. ostatní	zemědělství, lesnictví	2000 a více
	Skládka TKO Bukovka 16125003	bývalá skládka komunálního odpadu	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	komunální odpady	100-2000
	Skládka u rybníku Trhoňka 16125002	bývalá skládka komunálního odpadu	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	komunální odpady	100-2000
Černá u Bohdanče	Zemědělský areál Černá u Bohdanče 43844001	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokality	Anorg. ostatní, Mikrobiální, NEL, Org. ostatní	zemědělství, lesnictví	2000 a více
	Vrakoviště Černá u Bohdanče 43844002	výroba/skladování/manipulace s ropnými látkami	Anorg. ostatní, Kovy, NEL	sběrné suroviny, autovrakoviště	100-2000
Kasalice	Zemědělský areál Kasalice 64260002	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokality	Mikrobiální, NEL, Org. ostatní	zemědělství, lesnictví	2000 a více
Lázně Bohdaneč	Farma Lázně Bohdaneč 6171002	jiné	NEL, Org. ostatní	zemědělství, lesnictví	100-2000
	Liškovský 6171001	bývalá skládka komunálního odpadu	hladina podzemních vod zasahuje do odpadu	komunální odpady	100-2000
Rybitví	ALIACHEM OZ Synthesia 11765005	průmyslová skládka	Anorg. ostatní, Anorg. více nebezpečná, BTEX, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, NEL, PAU	chemický průmysl (léčiva, gumárenství, plasty, umělá vlákna)	2000 a více
Sopřeč	Sopřeč 15245001	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokality	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	zemědělství, lesnictví	do 100
Strašov	Skládka Strašov 56318001	bývalá skládka komunálního odpadu	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	komunální odpady	100-2000

Název obce	Označení lokality	Typ lokality	Kontaminanty	Původce znečištění	Celková kontaminovaná plocha (m ²)
Břehy	Výrov 1377001	bývalá skládka komunálních odpadů	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	komunální odpady	100-2000
Přelovice	Údržba motorových vozidel Přelovice 34641002	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokalita	Kovy, Kovy velmi nebezpečné, NEL	jiné	do 100
Přelovice	Skládka Přelovice – Ohrada 34641001	bývalá skládka komunálních odpadů	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	komunální odpady	100-2000
Rohoznice	Skládka Blíštice 14052001	bývalá skládka komunálních odpadů	Anorg. ostatní, Kovy, Kovy velmi nebezpečné, Odpady	komunální odpady	100-2000
Voleč	Skládka Voleč	bývalá skládka komunálních odpadů	NEL	komunální odpady	100-2000
Žáravice	KOVOSTAR 08 s.r.o. IND_20379 až 81	kontaminovaný areál - průmyslová či komerční lokalita	Kovy, Kovy velmi nebezpečné, NEL	sběrné suroviny, autovrakoviště	100-2000
Živanice	Autovrakoviště Nerad 97308001	výroba/skladování/manipulace s ropnými látkami	Anorg. ostatní, Kovy, NEL	sběrné suroviny, autovrakoviště	100-2000

Zdroj: SEKM

Na území MAS Bohdanečsko se nachází celkem 15 nevyužívaných průmyslových zátěží, tzv. brownfields. Čtyři brownfields jsou ve veřejném vlastnictví, zbylé jsou v soukromém vlastnictví. Využití brownfields obecně komplikují poměrně vysoké náklady na jejich úpravu, která je nezbytná pro jejich využití. U některých brownfields komplikuje jejich možné nové využití také výskyt kontaminovaných ploch (např. bývalé zemědělské objekty), které revitalizaci těchto ploch ještě více prodražují. Mezi brownfields se v regionu nevyskytují velké průmyslové stavby. Nejčastěji se jedná o bývalé zemědělské areály. U některých brownfields se již ví jejich budoucí využití:

- Semínský zámeček – již v rekonstrukci, v budoucnu by měl vzniknout penzion, restaurace, wellness, pivní lázně, expozice a muzea zaměřená na život Viléma z Pernštejna a pivovarnictví

- Semínský mlýn – zakoupen soukromou osobou a určen k rekonstrukci na bydlení
- Bývalý kravín v Bukovce – obec plánuje zřízení domy pro seniory, příprava projektu, vyhledávání vhodných dotačních příležitostí

Tabulka 34 Seznam brownfields na území MAS Bohdanečsko (2019)

Lokalita	Velikost lokality (m ²)		Způsob využití lokality				Vlastnické vztahy	Náklady (mil. Kč)	Doprava
	název lokality - oficiální, místní nebo identifikační	rozloha lokality (min. 1 ha)	výměra zastavěné plochy objektem	původní využití lokality	stávající skutečné převažující využití lokality	nejvhodnější předpokládaný způsob budoucího využití lokality			
Lázně Bohdaneč bývalá bramborárna	0	676	obchod a služby	bez využití	průmysl	1	veřejné	5–7	vyhovující
Lázně Bohdaneč bývalá důstojnická jídelna	605	377	vojenský areál	bez využití	občanská vybavenost	1	veřejné	10–50	vyhovující
Lázně Bohdaneč bývalá podnikatelská škola	453	453	vzdělávání	knihovna	demolice	1	veřejné	3–10	vyhovující
Plch kravín	0	899	zemědělství	bez využití	průmysl	1	soukromé	4–7	nevyhovující
Strašov zemědělský areál	24 000	3 279	zemědělství	bez využití	zemědělství	3	soukromé	15–20	vyhovující
Vyšehněvice zemědělský areál	8 973	3 970	zemědělství	bez využití	zemědělství	5	soukromé	35–40	vyhovující
Živanice bývalá cihelna	6 071	1 399	průmysl	bez využití	bydlení	1	soukromé	3–5	vyhovující
Rohovládova Bělá kravín	0	850	zemědělství	bez využití	průmysl, zemědělství	1	soukromé	10–15	vyhovující
Rohovládova Bělá pozemky	26 993	0	žádné	bez využití	průmysl, bydlení	0	soukromé	0	vyhovující
Bukovka kravín	10 700	2 924	zemědělství	bez využití	lehký průmysl, bydlení	2	soukromé	10–15	vyhovující

Lokalita	Velikost lokality (m ²)		Způsob využití lokality				Vlastnické vztahy	Náklady (mil. Kč)	Doprava
	název lokality - oficiální, místní nebo identifikační	rozloha lokality (min. 1 ha)	výměra zastavěné plochy objektem	původní využití lokality	stávající skutečné převažující využití lokality	nejvhodnější předpokládaný způsob budoucího využití lokality	počet objektů na pozemku celkem	převažující typ vlastnictví	odhad investic na revitalizaci lokality
Břehy - areál bývalého mlýna	5 500	1 650	průmysl	bez využití	občanská vybavenost, průmysl	1	veřejné	neuvedeno	vyhovující
Semín bývalý pivovar, rodiště J. Gočára	2 964	1 403	bydlení	bez využití	obchodní, rekreační, vzdělávací	2	soukromé	30-40	vyhovující
Semín bývalý mlýn	3055	510	průmysl	bez využití	bydlení, občanská vybavenost	2	soukromé	50-60	vyhovující
Újezd u Přelouče bývalý zemědělský objekt	11 500	1000	zemědělství	bez využití	demolice	2	soukromé	7-10	vyhovující
Žáravice bývalá sušička obilí	881	881	zemědělství	bez využití	demolice, bydlení	1	soukromé	0-5	vyhovující

Zdroj: Brownfieldy Pardubického kraje, vlastní šetření

A.8 VEŘEJNÁ SPRÁVA

Území působnosti a správní členění území MAS

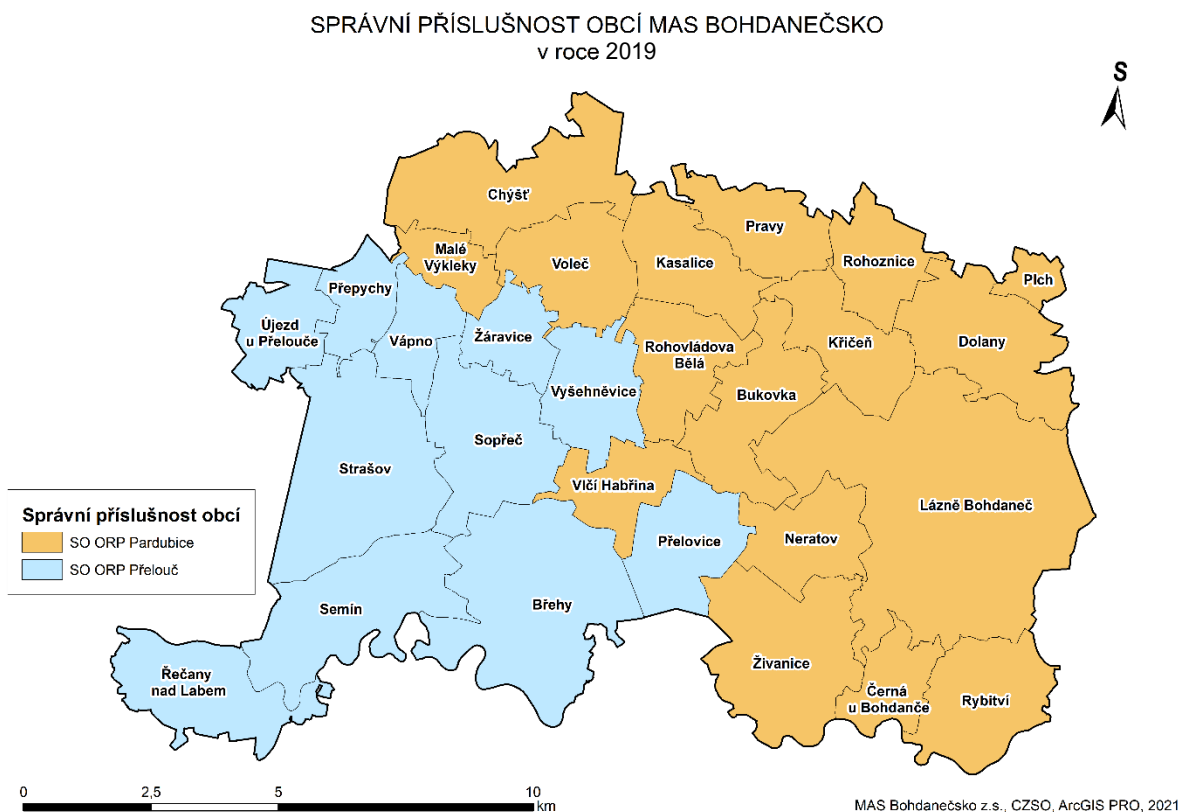
Území MAS Bohdanečsko je vymezeno katastrálními územími 28 obcí v Pardubickém kraji, okrese Pardubice. 11 obcí území MAS Bohdanečsko náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Přelouč a zároveň do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem (dále „POÚ“) Přelouč. 17 obcí území MAS Bohdanečsko náleží do správního obvodu ORP Pardubice a stejné obce spadají do správního obvodu obce s POÚ Lázně Bohdaneč. Všechny obce zároveň tvoří a jsou součástí Mikroregionu Bohdanečsko. Region náleží do územní statistické jednotky NUTS II Severovýchod. Z hlediska kategorizace regionů se NUTS II Severovýchod řadí mezi méně rozvinuté regiony, z čeho plyne pro region výhoda větší míry spolufinancování projektů ze strany EU. 13 obcí také náleží do území ITI Hradecko – Pardubické aglomerace 2021-2027 (jedná se o obce: Pravy, Rohoznice, Dolany, Plch, Lázně Bohdaneč, Rybitví, Černá u Bohdanče, Živanice, Přelovice, Neratov, Bukovka, Rohovládova Bělá, Kříčeň). Z této skutečnosti plyne pro region další možnost čerpání finančních prostředků z fondů EU.

Tabulka 35 Správní členění území MAS Bohdanečsko (2019)

Území MAS Bohdanečsko	Počet obyvatel	Kraj	Okres	ORP	POÚ
Břehy		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Bukovka		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Černá u Bohdanče		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Dolany		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Chýšť		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Kasalice		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Kříčeň		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Lázně Bohdaneč		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Malé Výkleky		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Neratov		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Plch		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Pravy		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Přelovice		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Přepychy		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Rohovládova Bělá		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Rohoznice		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Rybitví		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Řečany nad Labem		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Semín		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Sopřeč		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Strašov		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Újezd u Přelouče		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Vápno		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Vlčí Habřina		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Voleč		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč
Vyšehněvice		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Žáravice		Pardubický	Pardubice	Přelouč	Přelouč
Živanice		Pardubický	Pardubice	Pardubice	Lázně Bohdaneč

Zdroj: data – ČSÚ; vlastní zpracování

Obrázek 11 Správní působnost obcí v území MAS Bohdanečsko (2019)

Zdroj: data – ČSÚ; vlastní zpracování

Řízení obcí, informovanost, spolupráce

Všechny obce území MAS Bohdanečsko vznikly jako územní samosprávné jednotky v souladu s § 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění a dle § 4 tohoto zákona vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Lázně Bohdaneč jsou jediným městem v území MAS Bohdanečsko dle zákona o obcích. Město Lázně Bohdaneč je samostatně spravováno zastupitelstvem města a dalšími orgány města jsou rada města, starosta a městský úřad. Ostatní obce území mají tyto orgány: starosta, zastupitelstvo a obecní úřad.

12 starostů (příp. místostarostů) obcí (Břehy, Bukovka, Černá u Bohdanče, Lázně Bohdaneč, Rohovládova Bělá, Rybitví, Řečany nad Labem, Semín, Strašov, Vlčí Habřina, Vyšehněvice a Živanice) území MAS Bohdanečsko jsou uvolněni pro výkon funkce, 16 starostů obcí území MAS Bohdanečsko jsou pro výkon funkce starosty neuvolněni. V souvislosti s narůstající administrativou na obcích jsou starostové rok od roku více časově vytíženi a v případě, že je starosta neuvolněný, je pro něj velmi náročné vše časově sladit.

Všechny obce území MAS Bohdanečsko (28 obcí) jsou součástí Regionálního svazku obcí Bohdanečsko.

Oboustranná komunikace mezi volenými zástupci a občany je zajišťována zejména těmito způsoby:

- na veřejných zasedáních zastupitelstva obcí,
- zveřejňováním dokumentů a informací v tištěné podobě na úředních deskách v obcích,
- prostřednictvím webových stránek obcí,
- prostřednictvím sociálních sítí,

- místním rozhlasem,
- obecními zpravodaji,
- plakáty, letáčky a podobným materiálem pro informaci o krátkodobých, zpravidla kulturních, společenských a sportovních akcích,
- a prostřednictvím propagačních materiálů jednotlivých obcí, Regionálního svazku obcí Bohdanečsko a MAS Bohdanečsko.

A.9 SHRNUÍ SOCIOEKONOMICKÉ ANALÝZY

Region MAS Bohdanečsko leží v severozápadní části Pardubického kraje. Území se rozprostírá mezi krajskými městy Hradec Králové a Pardubice a mezi městem Přelouč. Severní částí území prochází dálnice D 11, která zajišťuje výborné spojení s hlavním městem Praha. Právě blízkost dvou velkých krajských měst a snadná dopravní dostupnost činí polohu regionu velice atraktivní pro dojíždění za prací, vzděláním a službami.

Region MAS Bohdanečsko se rozprostírá na ploše 15 462 ha (154,6 km²) a počet obyvatel činí k datu 31. 12. 2019 celkem 14 595 obyvatel. Počet obyvatel v regionu mírně narůstá. Region se nepotýká s problémem stárnutí populace. V regionu průběžně probíhá výstavba nových rodinných domů a do regionu se tak stěhují mladé rodiny s dětmi, což vyvažuje stále vyšší počet seniorů a index stáří tak stagnuje. Hustota zalidnění je 87 obyvatel/km², což je výrazně méně oproti větším územním celkům Pardubickému kraji a České republice. Území MAS Bohdanečsko je vymezeno katastrálními územími 28 obcí v Pardubickém kraji v okrese Pardubice. 11 obcí území MAS Bohdanečsko náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Přelouč a zároveň do správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem (dále „POÚ“) Přelouč. 17 obcí území MAS Bohdanečsko náleží do správního obvodu ORP Pardubice a stejné obce spadají do správního obvodu obce s POÚ Lázně Bohdaneč. Všechny obce jsou součástí Regionálního svazku obcí Bohdanečsko. Region náleží do územní statistické jednotky NUTS II Severovýchod. Z hlediska kategorizace regionů se NUTS II Severovýchod řadí mezi méně rozvinuté regiony, z čeho plyne pro region výhoda větší míry spolufinancování projektů ze strany EU. 13 obcí také náleží do území ITI Hradecko – Pardubické aglomerace 2021–2027. Z této skutečnosti plyne pro region další možnost čerpání finančních prostředků z fondů EU.

Region MAS Bohdanečsko leží v Polabské nížině a z geomorfologického hlediska náleží do Východolabské tabule, která je charakteristická rovinným terénem a nižší nadmořskou výškou. Území není náchylné k erozi. Klima je teplé a suché. Zimy bývají mírné s krátkým trváním sněhové pokrývky. Geologické poměry jsou příznivé, umožňující běžné zakládání staveb. Usazeniny říčních teras jsou zdrojem štěrkopísku jako stavebního materiálu. Půdní podmínky jsou velmi dobré a spolu s rovinným reliéfem a mírným klimatem vytvářejí podmínky pro intenzivní zemědělské využívání (Polabská nížina je jednou z nejúrodnějších oblastí ČR). Zemědělství se na kvalitě půdy do určité míry negativně podepisuje. I přes zavádění půdochranných technologií dochází k ohrožení půdy, zejména acidifikací a utužením spodních vrstev.

V historii bylo území v Polabské nížině postupně odlesněno a úrodná půda začala být zemědělsky využívána. V 16. století již bylo odlesnění krajiny téměř na současné úrovni. Tvář krajiny byla v této době ovlivněna vybudováním rozsáhlé rybníční soustavy na Pardubicku. V 18. století byly rybníky postupně vysoušeny a přeměněny na ornou půdu. Svou současnou podobu získalo území MAS Bohdanečsko ve 20. století, kdy došlo k velkému rozvoji průmyslu a intenzivnímu zemědělskému hospodaření.

V regionu jsou vyhlášena chráněná území, z nichž nejznámější a nejvýznamnější je národní přírodní rezervace a evropsky významná lokalita Bohdanečský rybník a rybník Matka o rozloze 247,8 ha. Ptačí oblast Bohdanečský rybník a rybník Matka (o rozloze 306,7 ha) navíc obsahuje Zabranské rybníky, které se nachází v těsné blízkosti rybníku Matka. Dalšími významnými chráněnými místy jsou např. národní

přírodní památka Semínský přesyp, přírodní památka a evropsky významná lokalita Černý Nadýmač nebo evropsky významná lokalita "Louky u Přelouče".

V území se nachází 8 základních škol, jejichž počet a kapacita jsou dostačující. 4 základní školy poskytují vzdělání pouze pro žáky 1. stupně. 4 školy poskytují vzdělání pro žáky 1. a 2. stupně. V území se dále nachází 9 mateřských škol a 1 rodinné centrum s dětskou skupinou. Kapacita mateřských škol je v regionu nedostačující. Vzhledem k pokračující výstavbě rodinných domů v některých obcích a předpokládané migraci obyvatelstva se dá v letech 2021-2027 očekávat další nárůst počtu dětí, které bude potřeba do MŠ umístit. Pro rodiče z obcí, kde se MŠ nenachází, bude tak stále těžší své děti umístit do MŠ v jiných obcích v rámci regionu. V regionu se nacházejí 2 střední školy. Studenti středních škol dojíždějí za vzděláním do okresních a krajských měst.

Na území MAS Bohdanečsko se nenacházejí sociálně vyloučené lokality (dále „SVL“). Území regionu není příliš vybaveno sociálními službami. To dokládá i neexistence hospice v regionu a přítomnost pracovníka sociálních služeb pouze v největší obci. Sociální péče je vzhledem k narůstajícímu počtu seniorů v regionu nedostačující.

Z hlediska struktury ekonomických subjektů podle sektorů národního hospodářství jsou nejvíce na území MAS Bohdanečsko zastoupeny služby (56,0 %), následně průmysl a stavebnictví (34,5 %) a zemědělství, lesnictví a rybolov (7,8 %). Nezaměstnanost je v regionu na velmi nízké úrovni. Mezi velké podniky, které zaměstnávají nejvíce zaměstnanců v regionu, patří Ministerstvo obrany ČR, Agentura logistiky – Centrum zabezpečení oprav Lázně Bohdaneč (365 zaměstnanců), do středních podniků se řadí Výzkumný ústav organických syntéz, a.s. (Rybitví, 200-249 pracovníků) a Léčebné lázně Bohdaneč, a. s. (200-249 zaměstnanců).

V území MAS Bohdanečsko je zastoupena infrastruktura zejména pro silniční dopravu, a to silniční síť sestávající z dálnice (D11), silnic II. tř. (II/211, II/323 a II/333), silnic III. tř., místních a obslužných komunikací. Infrastruktura pro železniční dopravu je zastoupena pouze okrajově na k.ú. obce Řečany nad Labem, kde území protíná hlavní železniční koridor Praha – Česká Třebová. V Řečanech nad Labem se nachází jediná železniční stanice v regionu. Infrastruktura pro leteckou ani vodní dopravu v regionu zastoupena není. MAS Bohdanečsko řeší na svém území problém hustého provozu na dopravních komunikacích. Velká hustota silničního provozu na některých komunikacích představuje významné riziko při pohybu chodců v obcích, především pak dětí, ale i podél takto zatížených komunikací (cyklisté). Vysoká intenzita dopravy a s tím související znečištění ovzduší a hluk má rovněž vliv na migraci obyvatel a snížení atraktivitu sídel. V území chybí dostatečná kvalitní síť cyklotras a cyklostezek. Území se potýká se zhoršenou prostupností krajiny (absence polních cest, pěšin a mostků). Pohyb osob i zvířete je omezen zejména vodními toky a frekventovanými silnicemi.

Území je po stránce technické infrastruktury dobře vybaveno. 100 % obcí je napojeno na vodovod. Plyn je rozveden do 100 % obcí. Elektrifikováno je též 100 % obcí. Splašková kanalizace se nachází pouze v 71 % obcích. V regionu je zajištěn svaz odpadu jak komunálního, tak tříděného. Obce v území zvažují možnost kompostování.

Území MAS Bohdanečsko náleží do turistického regionu Východní Čechy a turistické oblasti Pardubicko. Na území regionu se nachází jediné léčebné lázně v Pardubickém kraji, Léčebné lázně Bohdaneč, a.s., zaměřující se na zejména na léčbu pohybového ústrojí. Části katastrálních území obcí z MAS Bohdanečsko (Břehy, Řečany nad Labem, Semín, Sopřeč a Strašov) spadají do památkové zóny Kladrubské Polabí a do nárazníkové zóny statku světového dědictví, které jsou součástí světového dědictví UNESCO Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem. Území je vzhledem k terénu a charakteru krajiny vhodné pro cyklistiku, in-line bruslení, pěší turistiku, hipoturistiku a vodní turistiku. Spojením různých témat cestovního ruchu (lázeňství, cyklistika, lesní rekreace, rybníkářství, Opatovický kanál, Vilém z Pernštejna, Josef Gočár, válečný odboj) v těsné blízkosti Pardubic dochází ke vzniku jedinečného území, které doplňuje nabídku města Pardubic o venkovskou a příměstskou rekreaci. V území však chybí jednotná koncepce rozvoje cestovního ruchu.

Značná část infrastruktury pro cestovní ruch vznikla v období před r. 2011. Bohdanečsko v sobě přitom skrývá potenciál dobré výchozí pozice, kdy by okolní nabídkou dokázalo zaujmout i na delší pobyty.

Lesy jsou na území MAS Bohdanečsko zejména listnaté, případně smíšené. Majitelé lesů se po celém území regionu MAS Bohdanečsko se potýkají s dopady srážkově chudších let, kdy usychají zejména jehličnany (borovice). Smrky jsou napadené kůrovcem. V lesích tak dochází k těžbě dřeva za účelem odstranění suchých a poškozených kmenů. Lesní cesty jsou vlivem těžby rozježděné. Lesy jsou na mnoha místech zarostlé křovinami a tím jsou hůře prostupné jak pro člověka, tak zejména pro lesní zvěř. Majitelé lesních pozemků se potýkají s přemnoženou spárkatou zvěří.

Na území regionu, s výjimkou obce Rybitví, nejsou zjištěna závažná ekologická zatížení. Jako nejvíce zatížená lokalita je oblast ALIACHEM OZ Synthesia na k.ú. obce Rybitví, malou částí na k.ú. obcí Černá u Bohdanče a Srnojedy. V oblasti byly prokázány těžké kontaminanty. Jedná se o záplavové území. V lokalitě již probíhá náprava. V území se nachází 15 objektů brownfield.

Bezpečnost v regionu v oblasti ochrany obyvatel zajišťuje Policie ČR, zdravotnická záchranná služba, Hasiči Pardubického kraje a Jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDH), které jsou součástí efektivně fungujícího Integrovaného záchranného systému Pardubického kraje. Každodenní bezpečnost a ochranu obyvatel zajišťuje Městská policie Lázně Bohdaneč, Přelouč a Chvaletice, které působí na území MAS Bohdanečsko. Index kriminality ve všech správních obvodech vykazuje oproti indexu kriminality České republiky velmi nízké hodnoty. MAS Bohdanečsko je bezpečný region pro život.

B. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ V REGIONU

V rámci tvorby SCLLD 2021 – 2027 pro území MAS Bohdanečsko a pro potřeby socioekonomické analýzy v dubnu 2021 proběhlo dotazníkové šetření napříč celým územím. Dotazníkové šetření bylo realizováno se čtyřmi zájmovými skupinami: obyvatelé regionu, neziskové organizace, podnikatelské subjekty a vzdělávací zařízení. V souvislosti s epidemiologickou situací v roce 2021 bylo dotazníkové šetření realizováno pouze elektronickou formou. Dotazníkové šetření probíhalo v regionu od 1. 4. 2021 do 12. 5. 2021.

B.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI OBYVATELI REGIONU

Život v obci

Dostupnost komerčních služeb, tj. obchody, kadeřnictví, zámečnictví, sklenářství, autoservis atp. hodnotí obyvatelé nejčastěji průměrně, známkou 3 (40 %). Celkem 30 % respondentů vnímá nabídku komerčních služeb jako dostatečnou (známka 4) nebo nedostatečnou (známka 5).

66 % respondentů dojíždí za službami do okolních obcí nebo měst v regionu, 22 % dojíždí za službami do velkých měst. Pouhých 4,4% zúčastněných je spokojeno s nabídkou služeb v místě bydliště.

Nabídka spolků a spolkových aktivit je nejčastěji hodnocena známkou „dobře“ (41 %), tj. trojkou. Spolkovou činnost vnímá jako dostatečnou nebo nedostatečnou 34 % zúčastněných.

Velmi pozitivní je, že 76 % zúčastněných vnímá svou obec jako hezké místo pro život (hodnotí známkou výborně nebo velmi dobře). Známkou 5 (nedostatečně) hodnotí svou obec pouze 3 % zúčastněných respondentů.

Z obdržených odpovědí lze konstatovat, že dle mínění občanů z území MAS panují v obcích velmi dobré mezilidské vztahy. Známkou 1 nebo 2 mezilidské vztahy hodnotí 50 % občanů. Jako dobré vztahy mezi lidmi (tj. známka 3) ve své obci hodnotí 34 % občanů.

S úrovní internetového připojení je spokojeno více než polovina respondentů, tj. známkou výborně a chvalitebně ji hodnotí 62 % zúčastněných.

Dotazovaní měli možnost se vyjádřit k životě v regionu. Často byla upozorňováno na nadměrnou nákladní dopravu napříč celým regionem a hluk z toho vyplývající, zejména pak podél hlavního tahu Chýšť – Lázně Bohdaneč. Dále byla často zmiňována nedostatečná síť cyklostezek, které by sloužily pro dojíždění do školy, do práce a za službami. V neposlední řadě bylo upozorňováno na nedostačující komerční služby ve městě Lázně Bohdaneč. Dotazovaní si obecně pochvalovali hezkou přírodu a dobré mezilidské vztahy.

Občanská vybavenost

62 % respondentů nemá zkušenost nebo nepotřebovala prozatím řešit nabídku sociálních služeb a péče o rodinu. 23 % zúčastněných je spokojena s nabídkou sociálních služeb a péče o rodinu. 15 % dotázaných není spokojeno s nabídkou v této oblasti.

Mezi služby, o které je mezi obyvateli nejvyšší zájem, se řadí organizace příměstských táborů (více jak 37 % dotazovaných), odpolední hlídání dětí (23 % dotazovaných) a odpolední péče o seniory (21 % dotazovaných). Mezi ostatními odpověďmi s vyšší četností jsou podpora neformálních pečovatelů v péči o zdravotně postižené osoby či seniory, dobrovolnické doučování, terénní pracovní pro práci s mládeží, podpora komunitních center, terénní sociální pracovník a terénní psycholog.

Občané v rámci volné odpovědi upozorňovali na potřebu rozšíření nabídky volnočasových aktivit jak pro děti, tak pro dospělé (možnost odpoledního hlídání dětí, kroužky, sportovní aktivity, cyklistická rampa, posilovna), zmiňováno bylo i zřízení více školek v regionu, příp. dětských skupin. Dotazovaní by uvítali i sociální služby pro seniory (zajištění obědů pro seniory, dopolední hlídání seniorů).

Nabídka kulturních aktivit je nejčastěji hodnocena jako průměrná (známkou 3 ji hodnotí 39 % zúčastněných občanů). Jako dostatečnou nebo nedostatečnou (známka 4 a 5) je hodnocena 26 % zúčastněných. 81 % respondentů dojíždí za kulturními aktivitami do jiných obcí v regionu.

Respondenti ve volné odpovědi upozorňovali na potřebu větší podpory komunitních akcí a spolupráci obcí na větších společenských akcích (např. plesy, dětské dny či karnevaly) tak, aby došlo k podpoře komunity a setkávání lidí i z jiných obcí. Zmíněna byla i potřeba výstavby seniorského domu a komunitních center.

Doprava

S napojením na okolní obce je velmi spokojeno nebo spíše spokojeno (hodnotí známkou 1 nebo 2) 39 % zúčastněných obyvatel území MAS Bohdanečsko. 33 % hodnotí napojení na okolní obce průměrnou známkou 3. 28 % respondentů se domnívá, že napojení na okolní obce je nevyhovující (známka 4 a 5).

Jako problémové hodnotí obyvatelé nejčastěji neexistenci stezky do vedlejší obce (70 % zúčastněných), špatný technický stav silnic (45 % zúčastněných). Problém v neexistenci polních a lesních cest do vedlejší obce spatřuje 22 % zúčastněných. I v této otázce měli možnost dotazovaní vypsát konkrétní problém, se kterým se potýkají. Téměř všechny odpovědi, napříč celým regionem, se týkaly nedostatečné sítě cyklostezek a cyklotras, kdy dojíždění do školy, za prací a za službami často vede po silnicích mezi obcemi a které jsou stále více frekventované. V souvislosti s chybějící autobusovou dopravou v některých částech regionu tak není jiná možnost, jak se dostat např. do školy či školy, než jet autem. Často bylo též upozorňováno na špatný stav silnic, příp. lepší propojení obcí polními cestami a jejich zkvalitnění a příp. zokruhování.

Dopravní obslužnost linkovými autobusy obyvatelé nejčastěji hodnotí známkou 2 (30 % respondentů) a známkou 3 (32 % respondentů). Jako plně vyhovující (známka 1) dopravní obslužnost vnímá 17 % respondentů.

V rámci případných dalších komentářů, připomínek a postřehů se dotazovaní opět vyjádřili k problematice dopravy a odpovědi se velice podobaly těm z bodu 4.b). Často tedy bylo upozorňováno na nevyhovující cyklistickou a pěší infrastrukturu mezi obcemi a špatný technický stav některých silnic, příp. na frekventovanou dopravu na silnicích. V území funguje linková autobusová doprava, některé spoje však podle dotazovaných mají špatnou návaznost. Je též upozorňováno na nevyhovující napojení linkovými autobusy z některých obcí na Pardubice.

Zmíněna byla i špatná prostupnost území, nedostatek lesních a polních zpevněných cest, příp. nedostačující propojení levého a pravého břehu řeky Labe, kdy je přes řeku nízký počet mostů (pouze Přelouč, Mělice). Upozorňováno též bylo na špatný stav chodníků.

Rekreace a volnočasové aktivity

Svou obec jako velmi atraktivní (známky 1 a 2) pro trávení volného času spatřuje 56 % zúčastněných obyvatel obcí. Známkou 3 v této oblasti přidělilo této oblasti 31 % zúčastněných. Jen malá část respondentů vybrala za odpověď známky 4 – 5.

I v případě této otázky se odpovědi respondentů pohybovali nejčastěji okolo průměru. Dostupnost a úroveň volnočasových aktivit pro dospělé je nejčastěji hodnocena jako průměrná, tj. známkou 3 (41 %). Známkou 4, resp. 2 ohodnotilo tuto oblast 23,2 %, resp. 20,8 % respondentů.

Stejně tak tomu je u volnočasových aktivit pro dospělé, tak i u volnočasových aktivit pro děti je jejich dostupnost a úroveň nejčastěji hodnocena známkou 3 (38 % zúčastněných), příp. známkou 2 (28,9 %).

V této otázce měli občané možnost se volně vyjádřit k tématu rekreace a volnočasových aktivit. V odpovědích byla často zmiňována nedostatečná nabídka volnočasových a sportovních aktivit pro děti i dospělé v obcích, dále špatný technický stav některých dětských hřišť a omezená nabídka herních prvků dětských hřišť, kdy vybavení těchto ploch nejde s dobou (např. dětské koloběžkové hřiště, in-

line hřiště nebo plocha pro in-line bruslení, venkovní posilovny). Dále bylo upozorněno na nevyužitý potenciál Bohdanečska (lesy, Opatovický kanál, cyklistika). Občané by též měli zájem zpřístupnit kulturu na obcích.

Životní prostředí

Nejčteněji zastoupenou problémovou oblastí životního prostředí regionu Bohdanečska je jednoznačně nadměrná doprava, tuto oblast označilo 61 % zúčastněných. Mezi další oblasti s vyšší četností se řadí hluk, sucho, nedostatek zeleně, stav ovzduší, skládky a neprostupnost krajiny. Občané měli možnost vypsat další problémové oblasti životního prostředí, které osobně vnímají jako bolístku v regionu. Tyto odpovědi korespondují s výše zmíněnými problémovými oblastmi životního prostředí. Dotazovaní často uváděli: nedodržování povolené rychlosti aut, nepořádek podél cest a odpady v lese, hluk ze střelnice v Neratově a hluk z kamionové a automobilové dopravy. Občané mají též obavy z případné těžby manganu ve Chvaleticích nad Labem příp. z výstavby spalovny nebezpečných odpadů v Rybitví. Co se týká ovzduší, je upozorňováno na pálení odpadků (plast, papír), listí a větví na zahradách občanů. Dále je upozorňováno na podmáčenou půdu a špatný či neudržovaný stav některých malých vodních ploch a na absenci větrolamů.

I v této poslední otázce, resp. možnosti vyjádřit se, dotazovaní často upozorňovali na problémy zmíněné již v přechozích otázkách (špinavé a zarostlé strouhy, odpady a nepořádek podél cest a vodních toků, lesní a polní cesty ve špatném stavu, strach z úniku nebezpečných látek, nadměrná doprava). Mezi odpověďmi bylo mj. i několik nápadů, jak pracovat s krajinou. Byla navržena revitalizace mokřadů, podmáčených půd a zarostlých rybníků. Byla zmíněna i potřeba dbát na pravidelnou péči o zeleň a na novou výsadbu a vhodnou skladbu vysázené zeleně. Též bylo upozorněno na špatně prováděnou orbu, kdy by se mělo orat podél vrstevnic, aby docházelo k pomalejší erozi půdy.

B.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI NEZISKOVÝMI ORGANIZACEMI

Největší zastoupení odpovědí bylo získáno od sportovních organizací (9 odpovědí) a od dobrovolných hasičů (8 odpovědí). Po jedné odpovědi odpověděli další spolky z oblasti rybářství, zahrádkaření a chovu zvířat, sociální problematiky, církevních organizací, vzdělávání, Junáku a včelařů.

Bariéry v činnosti neziskové organizace

Největší bariérou v činnosti neziskových organizací, je nedostatek finančních prostředků, kterou zmiňuje 50 % zúčastněných respondentů. Další velmi častou překážkou jsou nevyhovující prostory, klesající počet členů a nízký zájem veřejnosti o činnost organizace spolku. Nad rámec předdefinovaných odpovědí, neziskové organizace častěji zmiňují tyto překážky v činnosti: Vysoký věk většiny členů a velká pracovní vytíženost těch mladších členů, příp. nedostatek času aktivních členů.

Spolupráce s dalšími subjekty

Spolupráci s dalšími subjekty v rámci obce, ale i za hranicemi obce, měly neziskovky ohodnotit „známkou jako ve škole“. Dle odpovědí NNO lze vyčíst, že spolupráce mezi jednotlivými subjekty v regionu je na dobré úrovni.

Spolupráci s veřejností hodnotí většina zúčastněných (52 %) jako průměrnou, tedy trojkou. Pozitivní je, že dalších 40% respondentů je spokojeno, příp. velmi spokojeno se spoluprací s veřejností.

Spolupráci s obcí hodnotí většina respondentů známkou výborně (48 %) nebo velmi dobře (32 %). Jako nedostatečnou vidí spolupráci pouze jedna zúčastněná nezisková organizace.

Spolupráce s dalšími neziskovými organizacemi je hodnocena v největším zastoupení známkami 1-3. Jako výbornou a velmi dobrou hodnotí dohromady 56 %. Jako dobrou – průměrnou vidí spolupráci s ostatními NNO 36 % respondentů.

Spolupráce s podnikateli je v největší míře zastoupení hodnocena jako velmi dobrá (42 %) a dobrá (33 %).

Plány neziskových organizací do budoucna

Většina zúčastněných neziskových organizací (64 %) by chtěla v následujících sedmi letech rozšířit své aktivity a pořídit vybavení pro činnost neziskové organizace. Velmi často zmiňovanými plány je rozšíření členské základny, zlepšení propagace aktivit, rekonstrukce objektu, kde neziskovka působí a navázání spolupráce s dalšími subjekty v regionu.

Nejvíce zastoupenými odpověďmi v otázce směru rozvoje při rozšíření činnosti je zvýšení počtu kulturních, společenských či sportovních akcí (64 %) a rozšíření nabídky pro děti (60 %).

Projektové záměry neziskových organizací

Necelá polovina zúčastněných respondentů plánuje investiční akce v následujících letech. Mezi zmiňované projekty patří vybudování sociálního zařízení, vybudování nové hasičské zbrojnice, rekonstrukce fary a kostela, herna pro děti, rekonstrukce komunitního prostoru, výstavba nového hřiště, zřízení klubovny, zřízení komunitního centra, orientace na sociální podnikání, nákup techniky pro děti, vybudování nádrže na vodu pro zavlažování, úprava rybníku vybagrováním, založit Dny medu a včelařský kroužek pro děti a mládež.

B.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI PODNIKATELSKÝMI SUBJEKTY

Nejvyšší podíl zastoupení zúčastněných respondentů je v oblastech obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (26 %) a ubytování a stravování (14 %).

Nejvíce zúčastněných respondentů bylo z kategorie mikropodniků - kategorie 1-9 zaměstnanců je zastoupena nadpoloviční většinou (51 %) a kategorie bez zaměstnanců (OSVČ) je zastoupena v jedné třetině došlých odpovědí (29 %).

Zúčastněné subjekty očekávají stabilní počet zaměstnanců (60 %) nebo nárůst počtu zaměstnanců (31 %). Pokles zaměstnanců neočekává žádný subjekt, příp. 8,5% uvedlo, že vývoj v tuto chvíli není možné odhadnout.

Bariéry v činnosti

Nejvýznamnější bariérami v činnosti jsou nedostatek financí, administrativní bariéry a legislativa, vysoká konkurence a nedostatek zaměstnanců. Dále respondenti uvedli nedostatek prostoru příp nedostupné technologie.

Plány v následujících 7mi letech

Podniky/OSVČ plánují zejména rozšíření výroby/služeb v rámci stávající činnosti (47 % odpovědí), rozšíření výroby/služeb zasahující do jiné oblasti. Jedna třetina zúčastněných respondentů by ráda udržela stávající stav své činnosti.

Z odpovědí jednoznačně vyplývá záměr podnikatelských subjektů investovat v následujících letech do inovací (62% odpovědí). Část zúčastněných není rozhodnuta (18 %) a část o investici do inovací uvažuje v případě vhodného dotačního titulu (18 %).

Investice do robotizace plánuje 24 % zúčastněných respondentů. Investice v této oblasti naopak vůbec nezvažuje více než polovina zúčastněných podnikatelských subjektů (56 %).

Projektové záměry

Projektové záměry podnikatelských subjektů jsou velmi pestré, převažuje pořízení vybavení do provozovny, rekonstrukce stávajícího sídla/provozovny, zavádění nových technologií ve výrobě, lepší propagace a marketing, nákup pozemků, budov, výstavba a instalace obnovitelných zdrojů energie.

Pracovní síla

30 % zúčastněných nezaměstnává osoby znevýhodněné na trhu práce, ale měli by zájem tyto osoby zaměstnávat. 24 % zúčastněných podnikatelských subjektů již osoby znevýhodněné na trhu práce zaměstnává. Z výše uvedeného vyplývá, že více než polovina zúčastněných podnikatelských subjektů buď zvažuje pracovat se skupinou znevýhodněných na trhu práce nebo s nimi již pracuje. 46 % zúčastněných nezaměstnává osoby znevýhodněné na trhu práce a ani nemá zájem tyto osoby zaměstnávat.

Více jak 45 % dotazovaných subjektů v otázce dostatečné podpory státu spojené se zaměstnáváním znevýhodněných osob odpovědělo, že se o tuto problematiku nezajímá. Z druhé poloviny dotazovaných se pouhým 9% zdá podpora od státu jako dostatečná. Více jak 42 % dotazovaných se zdá výše podpory na zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce nedostačující a měla by být vyšší. Pravděpodobně by tedy navýšení finanční podpory sloužilo jako motivace zaměstnávat častěji znevýhodněné osoby.

Dostupnost pracovní síly hodnotili zúčastnění respondenti „známkami jako ve škole“ v rozmezí 1-5. U hodnocení dostupnosti převažuje průměrné hodnocení, tj. známka 3 (dobrá) – 41 %. Jako dostatečnou (známka 4) hodnotí dostupnost pracovní síly 25 % zúčastněných a nedostatečnou (známka 5) 19 %.

Kvalifikovanost pracovní síly byla hodnocena zúčastněnými respondenty podobně jako dostupnost pracovní síly. U hodnocení dostupnosti převažuje průměrné hodnocení, tj. známka 3 (dobrá) – 41 %. Jako dostatečnou (známka 4) hodnotí kvalifikovanost pracovní síly 22 % zúčastněných a nedostatečnou (známka 5) 19 %.

Vztahy v regionu

Nadpoloviční většina respondentů uvádí, že má odbyt své produkce menší než 30 % v rámci území do 30 km.

Spolupráci s obcí průměrně hodnotí 30 % zúčastněných, jako velmi dobrou 27 % zúčastněných a známkou výborně hodnotí 18 % zúčastněných. 18 % zúčastněných vnímá spolupráci s obcí na nedostatečné úrovni.

Se vzdělávacími institucemi spolupracuje 32 % zúčastněných respondentů a většina z nich (55 %) hodnotí tuto spolupráci jako dobrou (známka 3).

Organizace, které nespolupracují se vzdělávacími institucemi (31 % zúčastněných) měly možnost vyjádřit svůj zájem, se kterou školou/vzdělávací institucí by měly zájem spolupracovat. Mezi jmenovanými subjekty byly tyto: střední zemědělské školy a učiliště a střední průmyslové školy a učiliště technického zaměření

Spolupráce s ostatními podnikatelskými nebo zemědělskými subjekty je hodnocena velmi dobře (známka 1 a 2 zaujímá dohromady 57 %) nebo průměrně (39 %).

V dalších sděleních je upozorňováno na nesoulad mezi nově přistěhovanými obyvateli v obcích a zemědělskými subjekty. Dále je upozorňováno na potřebu lepší komunikace s veřejnými institucemi, aby mohlo docházet k rozvoji.

B.4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ MEZI VZDĚLÁVACÍMI ZAŘÍZENÍMI

Vyhodnocení části dotazníku pro mateřské školy

Nejvíce mateřských škol vnímá jako problémovou oblast špatný stav zahrady a zahradního mobiliáře (5 z 9). Vyšší počet zastoupení odpovědí (4 z 9) má také špatný technický stav budovy MŠ. Jako problémové jsou vedením mateřských škol vnímány oblasti nedostatek finančních prostředků na investice a nedostatečné nebo nekvalitní vybavení tříd MŠ (4 z 9). Nedostatečná kapacita MŠ byla identifikována u dvou MŠ.

Nad rámec předdefinovaných odpovědí zmiňovaly MŠ následující problémové oblasti: špatný technický stav zahradního domečku a altánku na zahradě MŠ, nedostatečné vybavení tříd ICT-technikou (PC, multifunkční tiskárna), vysoké teploty v jedné z tříd MŠ v letním období (jižní strana).

Z dotazníku vyplývá, že MŠ disponují dostatečnými finančními prostředky na běžný provoz a nemají obtíže s nedostupností kvalifikovaného personálu MŠ. Jedna MŠ nepociťuje žádné problémové oblasti z výše uvedených.

V souladu s problémovými oblastmi převažují i u plánovaných investic MŠ investice do pořízení a instalace venkovního mobiliáře a herních prvků, revitalizace školní zahrady a výsadba zeleně v okolí MŠ. Několik škol plánuje rekonstrukci budovy školy a výstavbu nebo rekonstrukci stravovacího nebo hygienického zařízení. Mezi další plánované investice patří navýšení kapacity MŠ, vybudování bezbariérovosti v MŠ, úprava povrchů v okolí MŠ, odstavných ploch a parkovacích stání, rekonstrukce tříd/y MŠ a zázemí pro personál a pořízení vybavení MŠ.

Vyhodnocení části dotazníku pro základní školy

Mezi velmi časté problémové oblasti, které zmiňuje většina ZŠ z území MAS, jsou špatný stav venkovního sportoviště, chybějící bezbariérovost škol a nedostatečné vybavení pro vzdělávání žáků se SVP. Mezi další zmiňované oblasti patří nevyhovující zázemí pro provoz školní družiny, špatný technický stav tělocvičny a vybavení, nedostatečné nebo nekvalitní vybavení kmenových nebo odborných učeben ZŠ. Mezi méně časté problémové oblasti se řadí nedostatečná kapacita školní sítě - konektivita školy, nedostupnost kvalifikovaného personálu ZŠ nebo nedostačující hygienické zázemí školy. Mezi další zmiňované oblasti patří špatný technický stav vytápění a osvětlení ve škole.

Z dotazníku vyplývá, že všechny oslovené ZŠ disponují dostatečnými finančními prostředky na běžný provoz.

Mezi nejčastěji zmiňované investiční projekty ZŠ, které školy plánují v následujících letech, se řadí venkovní úpravy bezprostředního okolí školy a venkovního zázemí ZŠ, tj. revitalizace/vytvoření školní zahrady, herní prvky a venkovní mobiliář v areálu školy (venkovní posezení, altán, odpadkové koše atp.), venkovní učebna a výsadba zeleně v okolí ZŠ a úprava povrchů v okolí školy, odstavné plochy, parkovací stání a parkoviště.

Dále jsou zmiňovány investiční záměry spojené zejm. s budovou školy, tj. rekonstrukce budovy školy, rekonstrukce a vybavení odborných i kmenových učeben, vybavení nebo dobudování bezbariérovosti školy, vybudování/zkvalitnění zázemí pro pracovníky škol (např. kabinety), výstavba/rekonstrukce stravovacího a/nebo hygienického zařízení, rekonstrukce zázemí pro školní družiny a školní kluby, Posílení internetového připojení

Všechny školy, které provozují i druhý stupeň ZŠ, projevily zájem o některou z vyjmenovaných forem spolupráce (exkurze na SŠ pro žáky 8. nebo 9. tříd, sdílení pedagogů odborných předmětů a využití odborných učeben SŠ).

Většina oslovených škol má zájem o spolupráci s jedním nebo více místními podniky na organizaci exkurze pro žáky 2. stupně ZŠ. Nejvyšší zájem je o exkurze do místních nebo blízkých průmyslových podniků nebo do řemeslné dílny (truhlář, kovář atp.). Některé školy vyjádřily zájem o spolupráci s dobrovolníky při doučování žáků, v IT oblasti, při vedení kroužků a organizaci akcí školy.

Vyhodnocení části dotazníku pro další formy předškolního vzdělávání

2 obce vyplnily dotazník pro další formy předškolního vzdělávání se zájmem zřízení nové dětské skupiny. V jedné z nich se jedná o DS pro 12 dětí s předpokládanými investičními výdaji ve výši cca 1,8 mil. Kč. Ve druhé obci je třeba opravit stávající budovu, rekonstruovat sociální zařízení a vybavit třídy. Obce rovněž řeší problematiku financování provozu DS.

C. ANALÝZA PROBLÉMŮ A POTŘEB ÚZEMÍ PŮSOBNOSTI MAS

Analýza problémů a potřeb vychází obsahově z provedené socioekonomické analýzy (z analýzy dat a z analýzy názorů aktérů území), odráží se v ní identifikované problémové a rozvojové oblasti.

Každý tematický celek je vytvořen dle souvislostí a logických vazeb příslušné problémové/rozvojové oblasti. Cílem těchto spojení bylo vyloučit některé překryvy a upozornit na určité souvislosti, které mezi problémovými/rozvojovými celky existují.

Jako problémy území byly zařazeny veškeré slabé stránky, které vycházejí z analýzy dat a dále ty oblasti, které byly označeny aktéry území jako problematické. Potřeby území jsou skutečné potřeby vnímané všemi skupinami aktérů v území. U celé řady oblastí, se pojmenovaný problém kryje i s reálnou potřebou vnímanou aktéry území MAS Bohdanečsko.

Tabulka 36 Analýza rozvojových potřeb

A. INFRASTRUKTURA A VYBAVENOST OBCÍ
<p>Zkvalitnění dopravní infrastruktury a zvýšení bezpečnosti dopravy: V průběhu celého programového období 2014–2020 se část území MAS potýkala s nadměrnou zátěží tranzitní nákladní dopravy zejm. na komunikaci I/36, dnes II/211 (Pardubice - Rybitví - Lázně Bohdaneč - Bukovka - Rohovládova Bělá - Voleč - Chýšť). Tu se podařilo díky koordinovanému a systematickému přístupu několika dotčených obcí částečně eliminovat a těžkou nákladní dopravu nad 12 tun z tohoto úseku odklonit. Nicméně i další část území se potýká s problémy tranzitující nákladní dopravy (zejména komunikace II/333, II/323 III/3227), které s sebou nesou především nadměrný hluk, znečištění ovzduší, ale i významné riziko při pohybu chodců a cyklistů. V obcích je potřeba pokračovat v realizaci opatření pro zvýšení bezpečnosti v dopravě, zejm. instalací radarů, zpomalovacích prvků, osvětlením, změnou dopravního značení, odklonem cyklistů z dopravně zatížených komunikací atp. V některých částech území MAS je nízká prostupnost území. Jako zásadní se jeví realizovat opatření, která povedou k jejímu zvýšení, zejména pro jízdu na kole či chůzi. Úprava polních cest a pěšin a výstavba stezek a mostků je limitována vlastníky pozemků. Ke zlepšení situace by napomohly vhodné pozemkové úpravy.</p> <p>Dále se bude v území MAS pokračovat v rekonstrukci a výstavbě místních a účelových komunikací, chodníků a autobusových zastávek. Zejména větší obce se potýkají s nedostatkem parkovacích ploch, příp. je potřebné stávající parkoviště rekonstruovat. V území je třeba rekonstruovat některé silniční mostky a v souvislosti s novou výstavbou vybudovat dopravní infrastrukturu k nové výstavbě v obcích.</p> <p>Modernizace a dobudování technické infrastruktury: Technická infrastruktura v obcích se postupně modernizuje. Ve třetině obcí chybí splašková kanalizace. To však dané obce plánují v následujících letech řešit (výstavba/rekonstrukce kanalizace, obecní čističky odpadních vod, domovní čističky odpadních vod). Dále je potřeba v obcích rekonstruovat rozhlas, vodovod a veřejné osvětlení (výměna za úsporné LED osvětlení, výměna sloupů veřejného osvětlení), příp. vybudovat veřejné osvětlení (zejm. k nové zástavbě). Je potřebné se zaměřit na postupné zavádění vysokorychlostního internetu do obcí. V obcích je rovněž potřeba pořídit nebo obnovit komunální techniku na údržbu veřejných prostranství a veřejné zeleně a vystavět nebo rekonstruovat zázemí pro umístění obecní techniky.</p> <p>Revitalizace veřejných budov a prostranství: Vzhledem ke špatnému stavu obecních budov, je třeba počítat s velkými investicemi do rekonstrukce obecních budov (obecních úřadů, kulturně-společenských či komunitních center, obecních knihoven atp.). Ve velké části obcí chybí koncept úpravy a jasně definovaná představa využití plochy veřejného prostranství. Obcím chybí finanční prostředky na revitalizaci veřejných prostranství vč. obnovy či výsadby zeleně, realizaci zelené infrastruktury, revitalizaci vodních ploch v intravilánech obcí, vybudování odpočinkových zón nebo bezbariérových prvků v budovách i na veřejných prostranstvích.</p> <p>Rekonstrukce a zpřístupnění místních památek: V území je řada drobných kulturních památek, zejm.</p>

sakrálních staveb – kostely, kaple, zvonice, kapličky, křížky. Některé z nich jsou vzhledem ke svému stáří v neutěšeném stavu a je potřeba iniciovat jejich rekonstrukci. V území se nacházejí vhodné objekty, ke kterým se váže specifické kulturně-historické téma. Tyto objekty je potřeba citlivě zrekonstruovat a najít pro ně vhodné využití (např. zřízení muzea, výstavních prostor atp.). Rovněž řada místních hřbitovů vyžaduje péči v podobě rekonstrukce cest, oplocení či osvětlení.

Rozvoj cyklotopravy: Území MAS Bohdanečsko je díky reliéfu krajiny, značnému přírodnímu bohatství, velkému množství vodních ploch a existenci Opatovického kanálu předurčeno pro rozvoj cykloturistiky. Cyklotoprava je v území také hojně využívána i pro dopravu do škol, za prací, za službami. V území je pouze několik kilometrů vyhrazených cyklistických stezek zejm. v bezprostředním okolí Lázní Bohdanče. Vyznačené cyklotrasy v území často vedou po dopravně zatížených komunikacích. Nedostatečná infrastruktura pro cyklotopravu vyplynula i jako jedna z nejnvýraznějších potřeb obyvatel území MAS. Pro vytvoření kvalitního zázemí pro cyklotopravu (revitalizace stávajících lesních či polních cest, odklon od dopravně zatížených komunikací, odpočívadla, informační cedule atp.) bude zapotřebí koordinovaný a společný přístup obcí a dalších zájmových subjektů, dále využití odpovídajících dotačních titulů a zajištění veřejných prostředků na spolufinancování projektů.

Zkvalitnění zázemí pro sportovní aktivity a komunitní aktivity občanů: Kvalitní zázemí pro sport a ostatní volnočasové aktivity je jedním z důležitých aspektů toho, zda občané v obcích skutečně žijí nebo zda v nich pouze „přespávají“. Území MAS Bohdanečsko využívá výhod i nevýhod své polohy mezi plně vybavenými krajskými městy Pardubicemi a Hradcem Králové, kdy občané často využívají (nejen) kvalitně vybavené sportovní zázemí a širokou nabídku kulturních a jiných volnočasových aktivit v těchto městech. V následujícím programovém období bude nutné se nadále zaměřovat na údržbu a obnovu/rekonstrukci stávajících hřišť (sportovních, dětských, multifunkčních, workoutových aj.), ale i na budování nového zázemí pro sport a volnočasové aktivity (sportovní hala, fitness, workoutová a dětská hřiště aj.). Vhodné je respektovat nové trendy ve sportovním vyžití dětí a mládeže (in-line dráhy, skate-park, parkur, koloběžková hřiště atp.), o které je v území zájem, zejména z řad mladší generace. Na území MAS Bohdanečsko působí celkem 10 farností Římskokatolické církve a 1 evangelický sbor v Bukovce. Farnosti i sbor se potýkají se špatným technickým stavem budov, nevyužitým potenciálem farních zahrad a nevyhovujícím vybavením prostor určených pro komunitní setkávání občanů. V území je potřeba se zaměřit na rekonstrukci a pořízení vybavení dalších prostor určených pro kulturně-společenské vyžití, spolkové a zájmové aktivity občanů, tj. kulturní a společenské domy, sokolovny, spolkové klubovny a knihovny.

Vytváření podmínek a zkvalitňování zázemí pro služby v obcích: V posledních letech výrazně ubývá služeb na venkově v důsledku jejich malého využití a neekonomičnosti jejich provozu. V řadě obcí není k dispozici obchod se základními potravinami, postupně se ruší pobočky České pošty, bankovní služby se s výjimkou služeb České pošty v území nenacházejí, bankomat je umístěn pouze v Lázních Bohdanči. Celé spektrum služeb je k dispozici v nedalekých krajských městech a regionálních centrech a občané za těmito službami dojíždějí. Problém nastává u starší generace občanů, pro které je dojíždění za službami a nákupy problematické. Řešením je vytváření vhodných podmínek pro maloobchodní prodej a ostatní drobné služby na obcích ze strany obcí, příp. započít dialog o zřízení pojízdne prodejny a příp. i mobilních služeb (pedikúra, manikúra, kadeřnictví, kosmetika, masáže aj.), zřízení senior-taxi. Dalším vhodným řešením je posílení sociální práce a dobrovolnické činnosti na obcích (např. zajišťování nákupů seniorům atp.).

Modernizace zázemí jednotek požární ochrany: Jednotky požární ochrany jsou činné ve většině obcí MAS Bohdanečsko (JPO III v 5 obcích, JPO V v 18 obcích). Sbor dobrovolných hasičů vykazuje činnost ve 26 obcích území MAS Bohdanečsko. Hasičské jednotky v obcích shodně vykazují potřebu investic do zázemí pro svou činnost, tj. do rekonstrukce hasičských zbrojnic, kluboven, požární techniky a vybavení. V řadě obcí je potřeba rovněž revitalizovat požární nádrže.

Bezpečné a chytré obce: V území MAS Bohdanečsko je velké zastoupení velmi malých obcí a tím pádem i velký podíl starostů neuvolněných pro výkon funkce. V kombinaci s narůstající agendou, vysokou administrativní zátěží obecních úřadů, je velmi důležité kontinuální vzdělávání, sdílení zkušeností a výměna dobré praxe mezi představiteli obcí, digitalizace a instalace moderních informačních systémů pro obecní úřady. Je velmi důležité, aby obce ve svých rozhodováních o dílčích oblastech, postupovaly koncepčně v souladu s rozvojovými dokumenty dané obce (Program rozvoje obce, Územní plán atp.), ale i v souladu s regionálními rozvojovými dokumenty a s myšlenkou přesahující katastr obce. V jednotlivých obcích je také třeba klást důraz na zlepšení komunikační platformy vůči občanů a prezentace obce navenek. V souvislosti s řešením náročných situací v průběhu několika posledních let (pandemie COVID-19, nenadálé situace vlivem extrémních výkyvů počasí), by byla potřeba ve všech obcích zpracovat postupy pro krizové situace a krizový plán činností.

B. SOCIÁLNÍ SLUŽBY A INFRASTRUKTURA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Rozšíření nabídky sociálních služeb a posílení sociální práce na obcích: Nabídka sociálních služeb na Bohdanečsku je omezená. Celé spektrum sociálních služeb nabízejí nedaleká krajská města (Pardubice, Hradec Králové) a dobrou vybavenost v této oblasti má i město Přelouč, které je pro některé obce spádové. Dostupnost sociálních služeb spojená s nutnou dojížděkou se jeví jako problematická. Terénní sociální služby v obcích zajišťují 3 organizace se sídlem mimo MAS. Organizace zajišťující terénní sociální služby se potýkají s nedostatkem finančních prostředků na provoz a na investice do budov a zařízení. Sociální pracovník pro část území sídlí v Lázních Bohdanči, pro další část území je vyhrazený sociální pracovník v Přelouči. Zajistit stejnou dostupnost odborného sociálního poradenství ve všech obcích regionu je však obtížná. Jedná se především o ty obce s nižší dopravní obslužností. Jako vhodné řešení se jeví zřízení místa sdíleného terénního sociálního pracovníka. Využití by se našlo i pro sdíleného terénního pracovníka v oblasti psychologie/psychiatrie, který by pomáhal potřebným občanům v řešení krizových situací. Přínosem by bylo zahájení spolupráce s farářem a kazateli církví, jejichž kompetence jsou blízké sociální práci. V rámci meziobecní spolupráce bude vhodné zavést dialog o potřebnosti zpracování komunitního plánu sociálních služeb pro celý region, příp. pro jeho část a jeho následnou realizaci.

Vznik infrastruktury pro znevýhodněné skupiny občanů a podpora pečujících: V souvislosti s trendem stárnoucí populace bude nutné se intenzivně zabývat rozvojem služeb zaměřených na péči o seniory, stejně tak i o a další potřebné občany. Pouze ve 4 obcích MAS Bohdanečsko jsou k dispozici byty pro soběstačné seniory. V území také zcela chybí domy pro seniory s pečovatelskou službou, pobytové odlehčovací služby a byty pro znevýhodněné sociální skupiny (startovací byty pro mladé, rodiče samoživitele, pečující osoby atp.). V regionu je potřeba výstavba seniorských domů s pečovatelskou službou a zajistit odlehčovací služby. Kromě pobytových služeb je vhodné se zaměřit i na podporu pečujících v domácím prostředí (poradenství, sdílení, výměna zkušeností), odlehčovací služby v domácnostech a využití neformálních aktivit jako je sousedská výpomoc a vzájemná pomoc mezi občany obcí (odpolední hlídání dětí, seniorů), využití dobrovolníků v obcích při péči o seniory a další potřebné atp. Nedílnou součástí vzniku infrastruktury pro osoby s pohybovým omezením a handicapované osoby je i zavádění bezbariérových prvků, přístupů do budov apod.

Podpora sociální prevence: V oblasti sociální problematiky je rovněž důležité předcházet nebezpečným situacím formou prevence u potenciálně ohrožených skupin. V území je potřeba s těmito skupinami pracovat a informovat je o možných rizicích formou vzdělávacích akcí, přednášek či preventivních programů v problematice bezpečného chování dětí, mladistvých a seniorů na internetu, drogové problematiky, finanční gramotnosti a dluhového poradenství atp. Dále je také potřeba informovat občany o nabídce sociálních služeb a o možnostech, na koho se obrátit ve chvíli potřeby (letáky, webový rozcestník sociálních služeb v regionu atp.).

C. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, ODPOVĚDNÉ NAKLÁDÁNÍ SE ZDROJI A OBNOVA KRAJINY

Zlepšení stavu ovzduší: Velká část území MAS (zejm. území MAS náležející do ORP Pardubice) se potýká se zhoršenou kvalitou ovzduší (průmyslová činnost, spalování paliv, automobilová doprava, prach). Ke zhoršení kvality ovzduší by mohlo dojít v případě výstavby spalovny nebezpečného odpadu v Rybitví a těžbou manganu v blízkosti Řečan nad Labem či těžbou štěrkopísku na Přeloučsku. Zástupci obcí MAS participovali na omezení těžké nákladní dopravy v některých oblastech území MAS, vyjednáváním o výstavbě spalovny, těžbě štěrkopísku či manganu. Ze strany obcí je potřebné i nadále sledovat a připomínkovat potenciálně ohrožující aktivity v regionu a podporovat ekologické formy dopravy (elektromobilita, cyklodoprava). V souvislosti s kvalitou ovzduší v jednotlivých obcích zejména v zimních obdobích, kdy někteří občané topí v kamnech na tuhá paliva, je i nadále potřeba podporovat vytápění na plyn, elektřinu, příp. na alternativní zdroje vytápění.

Odpovědné nakládání s vodou a zadržování vody v krajině: Území MAS Bohdanečsko má relativně příznivou míru akumulace a retence vody. Část území, severně podél toku Labe, je ohroženo záplavami při stoleté vodě. Část obcí je ohrožena lokálními záplavami při přívalových deštích. V území se nachází umělá odvodňovací a zavlažovací zařízení. Jakost povrchových vod se celkově mírně zlepšuje, neuspokojivý stav je na menších vodotečích protékajících malými obcemi, a to v důsledku chybějící splaškové kanalizace a v důsledku jejich zarůstání a usazováním nečistot. Na některých místech tyto vodoteče přestávají plnit svou funkci a je potřebné je pravidelně udržovat a pročišťovat (např. Opatovický kanál, struhy). V důsledku klimatické změny dochází v posledních letech k extrémním výkyvům počasí. Střídají se období extrémního sucha s obdobími nadměrných srážek. V území je třeba se soustředit na důslednou adaptaci na změnu klimatu a přijmout protipovodňová opatření i opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody. V intravilánech obcí bude potřebné se soustředit na hospodaření s dešťovou, odpadní nebo tzv. šedou vodou a na opatření na podporu zasakování a výparu srážkových vod. V extravilánech obcí bude potřebné se zaměřit na realizaci opatření ke zvýšení retenční schopnosti krajiny, tj. tvorbu a obnovu přirozených vodních prvků v krajině (tůňe, mokřady, prameniště aj.), obnovu a péči o meliorace aj.

Péče o krajinu a zemědělskou půdu: V území hospodaří několik zemědělských podniků, které obhospodařují většinu zemědělské půdy v území. Při obhospodařování půdních bloků dochází k degradaci půdy, kdy je půda ohrožena utužováním spodních vrstev a acidifikací, dále dochází ke snižování úrovně biodiverzity. Je proto nutné se zaměřit na zavádění takových opatření, která budou těmto problémům zamezovat. Dále je třeba realizovat opatření pro zadržování vody v krajině, obnovovat a vytvářet přirozené krajinné prvky (meze, remízky, biopásy) a vysazovat stromy v krajině pod odborným dohledem (sady, aleje), pečovat o lesy a louky, čímž selepší prostupnost území pro zvěř a zároveň dojde k podpoře biodiverzity území. Velmi důležitá je realizace protierozních opatření (např. výsadba větrolamů aj.). V této oblasti je třeba zavést dialog a hledat řešení mezi zemědělskými podniky, menšími zemědělskými podnikateli, obcemi, případně dalšími subjekty. Z důvodu výskytu starých stromů, stromořadí a památných stromů, je potřeba zajistit arboristickou odbornou péči o tyto stromy jak ve volné krajině, tak v intravilánech obcí a zajistit tím jejich dobrý zdravotní stav a provozní bezpečnost. V území se nacházejí četné brownfieldy, skládky a kontaminované plochy, které je potřeba postupně sanovat a najít vhodné využití sanovaných ploch.

Zvýšení efektivity odpadového hospodářství: Oblast odpadového hospodářství je ze strany obecních samospráv jedna z velmi intenzivně řešených oblastí. Přístup obcí a občanů doznal za posledních roků výrazně pozitivní změny. Je potřeba i nadále pokračovat v tomto trendu a podporovat opatření ke zvýšení efektivity odpadového hospodářství v obcích, motivovat občany ke snížení produkce odpadů a důslednému třídění odpadů, zamezovat vzniku černých skládek. Je třeba pokračovat v trendu budování nebo rekonstrukci sběrných dvorů, budování nových sběrných míst na tříděný odpad a zřizování kompostáren. Jako vhodné se jeví šíření osvěty (mezi zástupci samospráv a místních podniků, začlenění do osnov ZŠ a hledání forem osvěty pro občany obcí) o předcházení vzniku odpadů, využívání bezobalových technologií, principech cirkulační ekonomiky a dalších tématech spojených s problematikou odpadového hospodářství atp.

Přechod na obnovitelné zdroje energie a udržitelnou energetiku: Území MAS Bohdanečsko ve velmi malé míře využívá obnovitelných zdrojů energie. V Břehách a Semíně jsou na Opatovickém kanálu v provozu malé vodní elektrárny. Větrné elektrárny, fotovoltaické elektrárny nad 100 kW ani bioplynové stanice se v území nenacházejí. Mezi nezbytná opatření patří optimalizace spotřeby energie a zavádění nízkenergetických technologií ve veřejném (obecní budovy, osvětlení atp.), ale i soukromém sektoru (soukromé bydlení, podniky). Dále je nutné v území MAS postupně připravovat infrastrukturu pro přechod na obnovitelné zdroje energie (využití střech pro instalaci fotovoltaických panelů, využití odpadů ze zemědělské činnosti a z hospodaření v lesích, využití potenciálu Opatovického kanálu pro provoz malých vodních elektráren aj.). Jako nezbytné pro koordinaci energetických úspor a efektivní využití obnovitelných zdrojů energie se jeví kvalitně navržený energetický management, bez kterého se zejména větší obce do budoucna neobejdou. Budoucnost je spatřována i ve vzniku tzv. energetických komunit, které by měly zajistit efektivní využití vyrobené elektrické energie, optimalizaci distribuce a zejména snížení nákladů účastníkům energetické komunity. Výše uvedená opatření mohou vést nejen k významným úsporám v obecních a soukromých rozpočtech, ale i přispět ke zmírnění klimatické krize.

Obnova, ochrana lesa a posílení rekreační funkce lesa: Kůrovcová kalamita a sucho se nevyhnuly ani území MAS Bohdanečsko. Postupně dochází k těžbě souší a v důsledku toho i k částečnému odlesňování lesních pozemků či jejich silnému proředění. Pro zvýšení odolnosti lesů je důležitá včasná výchovná péče (prořezávky, probírky atp.) a také promyšlená obnova lesních pozemků, v rámci které se budou zakládat druhově pestré lesy s původní skladbou dřevin. Pěstování lesů by pak mělo vést k výškové a věkové rozrůzněnosti s maximálním využíváním dynamických sil přírody s důrazem na plnění rekreačních funkcí lesa. Lesy je potřeba udržovat přístupné, jak pro člověka, tak pro zvěř a nezarůstající křovinami.

Mezi obcemi Čeperka, Lázně Bohdaneč a Kladruby nad Labem, podél Opatovického kanálu, se nachází pás lesů, který má velký potenciál pro příměstskou rekreaci a rozvoj cestovního ruchu s možnou návazností na Hradecké městské lesy. V tomto území se nacházejí i četná chráněná území (NPR Bohdanečský rybník a rybník Matka, NPR Semínský přesyp, PP Černý Nadýmač) a vytěžené písňiky s možností koupání. Zmíněné území by bylo vhodné šetrným způsobem zpřístupnit a zatraktivnit pro veřejnost a využít tak jeho potenciál pro rozvoj příměstské rekreace se současným zachováním přirozených funkcí lesa a s ohledem na stupeň ochrany částí území. V oblasti lesního hospodaření bude potřebné se zaměřit na obnovu strojů a technologií pro lesní hospodaření.

D. ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Navýšení kapacit a rozvoj MŠ a dalších forem předškolního vzdělávání: Problémovou oblastí celého území MAS Bohdanečsko je nízká kapacita mateřských škol. Současné kapacity MŠ jsou zcela naplněné a již nyní jsou nedostatečné vzhledem k poptávce. V následujících letech bude probíhat nová výstavba rodinných a bytových domů v několika obcích, dá se tak předpokládat navýšení poptávky po MŠ. V obcích jsou evidovány projektové záměry na výstavbu nové MŠ, v území se i zvažuje zřízení dětské skupiny, příp. navýšení kapacity u stávajících MŠ. Bude tedy potřeba hledat řešení nastalé situace. Jako vhodné se jeví koordinované řešení této problematiky na platformě MAS a svazku obcí, příp. jiného uskupení.

Mateřské školy v území se potýkají s řadou problémových oblastí spojených zejména se špatným technickým stavem budov MŠ a školních zahrad. Bude potřeba investovat do rekonstrukcí budov MŠ vč. stravovacího nebo hygienického zařízení, rekonstrukce tříd a zázemí pro personál, revitalizací zahrad a pořízení souvisejícího zahradního mobiliáře. Mezi další plánované investice patří vybudování bezbariérovosti v MŠ, úprava povrchů v okolí MŠ, odstavných ploch a parkovacích stání.

Zkvalitnit vzdělávání a zázemí základních škol: V území MAS Bohdanečsko se nachází 8 základních škol, v polovině z nich se nachází pouze první stupeň ZŠ. Část prvostupňových škol je vedena jako

malotřídní s malým počtem žáků. Tyto školy se potýkají s velmi omezenými finančními prostředky a také nedostatečnými personálními kapacitami potřebnými k realizaci investičních projektů. Modernizace a pořízení kvalitního vybavení pro výuku v kmenových učebnách malotřídních škol, které jsou využívány k výuce dvou a více ročníků najednou, mnohdy i odborných předmětů, se jeví jako zásadní. Ve všech ZŠ je potřeba průběžně modernizovat a vybavovat kmenové a odborné učebny (vč. IT technologií) a zaměřovat se i na nové způsoby výuky (např. venkovní učebny). Dále je potřeba rekonstruovat budovy škol, rekonstruovat/budovat/vybavit hygienická a stravovací zařízení, venkovní sportoviště a tělocvičny, revitalizovat školní zahrady, parkoviště, odstavné plochy a bezprostřední okolí školy vč. souvisejícího mobiliáře, dobudovat chybějící bezbariérovost škol a vybavit školy pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Mezi další problémové oblasti patří nevyhovující zázemí pro provoz školních družin nebo klubů, vybudování/zkvalitnění zázemí pro pracovníky škol, zavedení bezpečnostního systému a nutnost posílení internetového připojení.

Zkvalitnění podmínek středoškolského vzdělávání, propagace odborného vzdělávání a podpora spolupráce: V území MAS Bohdanečsko se nacházejí dvě odborné střední školy. Obě střední školy mají navázanou spolupráci s místními podniky a propojují tak učně a studenty do praxe. Vzhledem k rychlému vývoji technologií a jejich postupnému zastarávání, bude nutné pokračovat v modernizaci zázemí pro odbornou výuku. Jako problémové oblasti středních škol v území MAS Bohdanečsko se jeví v souladu s celorepublikovým trendem snižující se zájem žáků o studium odborných oborů, zejm. pak učňovských oborů. S nedostatkem kvalitních řemeslníků se trh práce potýká již řadu let a z pozice škol je mj. důležitá důsledná propagace řemeslných oborů, ale i dalších odborných oborů středních škol. Jednou z možností se jeví spolupráce se základními školami, tj. organizace dnů otevřených dveří a specializovaných programů pro vyšší ročníky základních škol, pořádání příměstských táborů s odbornějším zaměřením pro starší školní děti. U středních škol jsou rovněž evidovány projektové záměry např. na zřízení tzv. „školní firmy“, jejímž záměrem je zdokonalení praktických dovedností učňů a studentů a posílení jejich pozice na trhu práce, zlepšení finanční situace a prestiže školy.

Zkvalitnění podmínek pro zájmové vzdělávání a celoživotní vzdělávání: Oblast zájmového vzdělávání v území zajišťují spolky, základní a mateřské školy, příp. externí firmy poskytující zájmové vzdělávání. Základní umělecká škola v území není zřízena, nicméně výuku hry na hudební nástroj poskytují externě v rámci některých základních škol ZUŠ Pardubice-Polabiny a ZUŠ Přelouč. Celoživotní vzdělávání probíhá v některých obcích formou programů Univerzity třetího věku, kterou organizuje Provozně ekonomická fakulta ČZU ve spolupráci s danou obcí a dále formou vzdělávacích programů/přednášek v rámci spolků v obcích, zejm. v klubech důchodců. V oblasti zájmového a celoživotního vzdělávání je třeba pokračovat ve zkvalitňování podmínek pro rozvoj činnosti, tj. rekonstruovat/obnovovat prostory pro činnosti a vybavovat tyto prostory vybavením a pomůckami. U celoživotního vzdělávání je rovněž třeba průběžně zjišťovat aktuální zájem a rozšiřovat portfolio témat (např. počítačová gramotnost, bezpečnost na sítích, ekologická problematika, sociální prevence atp.).

E. REGIONÁLNÍ PODNIKÁNÍ

Stabilizace trhu práce: V území je ve srovnání s celorepublikovým průměrem nižší podíl nezaměstnaných osob. Jedním z důvodů nízkého podílu nezaměstnaných osob je bohatá a pestrá nabídka pracovních příležitostí v blízkých regionálních centrech (Pardubice, Hradec Králové) a existence několika velkých zaměstnavatelů v Lázních Bohdanči a Přelouči. Nízká míra nezaměstnanosti s sebou kromě ekonomických pozitiv nese negativa v podobě dlouhodobého nedostatku kvalifikované odborné síly v menších podnicích, kde je vyžadováno odborné technické vzdělání. V této oblasti je potřeba navázat spolupráci se vzdělávacími institucemi, zejm. s blízkými středními odbornými školami a poskytovat studentům prostor pro praxi, letní brigády aj. Vhodná je i spolupráce s druhostupňovými základními školami v oblasti polytechnického vzdělávání a poskytování prostoru pro exkurze v místních podnicích.

Podpora konkurenceschopnosti a inovací v podnikání: Pro zvýšení konkurenceschopnosti místních podniků je třeba investovat do zázemí místních podniků, tj. do rekonstrukcí nebo rozšiřování budov, pořízování strojů, vybavení a technologií, vč. odpovídajícího SW. Zásadní je ovšem orientace podnikatelů na inovace v oblasti podnikání, tj. na digitalizaci procesů a služeb a s ním související zavedení vysokorychlostního internetu do provozů, dále také na automatizaci a robotizaci. Podniky by se rovněž měly orientovat na investice do úspor energií ve svých provozech, tj. zavedení energetického managementu a postupné přecházení na obnovitelné zdroje energie. Pro podporu začínajících i zkušených podnikatelů je vhodné pokračovat ve spolupráci s platformami P-PINK a Podnikavé ženy Pardubického kraje, příp. s dalšími organizacemi s obdobným zaměřením a organizovat vzdělávací akce pro podnikatele v území MAS.

Konkurenceschopnost zemědělských podniků: Území MAS je intenzivně zemědělsky využíváno, zemědělství je významnou hospodářskou oblastí v regionu. Zemědělství postupně prochází transformací svých postupů a zavádění moderních a ekologických technologií. Nadále je potřeba pokračovat v trendu zavádění inovací a ekologických a šetrných postupů v zemědělské výrobě, potravinové soběstačnosti regionu, diverzifikaci činností zemědělských podniků a přispívat tak ke zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských podniků. V území je evidována celá řada potřeb rekonstrukce nebo rozšiřování zázemí zemědělských podniků, pořízování strojů, vybavení a inovativních technologií, vč. odpovídajícího SW. Zemědělské podniky by se rovněž měly orientovat na investice do úspor energií ve svých provozech, tj. zavedení energetického managementu a postupné přecházení na obnovitelné zdroje energie.

Podpora regionální produkce: Masivní rozvoj internetových obchodů a obchodních řetězců, nenahrává rozvoji lokální produkci a lokální ekonomice. Snadná dostupnost levných výrobků a služeb postupně vytlačuje venkovské maloobchody a území tak není ideálním prostředím pro lokální služby a producenty. Jedním z nástrojů podpory lokální produkce je regionální značka KRAJ PERNŠTEJNŮ regionální produkt[®], na které se území MAS Bohdanečsko podílí spolu se sousedními MAS Region Kunětické hory a MAS Holicko. MAS Bohdanečsko bude nadále spolupracovat na regionálním značení a hledání nových forem propagace, podpory lokálních producentů a nových forem dodavatelsko-odběratelských vztahů (prodej ze dvora, prodej místních produktů v rámci stávajících provozoven obchodů a služeb atp.), propojování a navazování spolupráce regionálních producentů a odběratelů (školní jídelny, restaurace, lokální pivovary, internetový prodej atp.).

Podpora cestovního ruchu v území: Území MAS Bohdanečsko je součástí turistické oblasti Pardubicko. Pardubicko nepatří v rámci ČR k turisticky navštěvovaným oblastem. Část území Bohdanečska je atraktivní zejména díky jedinému lázeňskému místu v Pardubickém kraji v Lázních Bohdanči, které se zaměřují zejména na léčbu pohybového aparátu. Okolí Lázní Bohdanče nabízí dobré napojení na Pardubice, léčebné lázně, kulturně-přírodní bohatství a velký potenciál pro cykloturistiku a turistiku v místních lesích. Pro zatraktivnění oblasti a přilákání nových návštěvníků do celého území bude třeba pokračovat ve spolupráci subjektů v území, společně definovat strategii udržitelného rozvoje cestovního ruchu napříč celým regionem a postupně podnikat uvážlivě a koordinovaně kroky k jejímu naplnění (spolupráce a koordinovaná nabídka subjektů v CR, důsledná a koordinovaná propagace území, koordinované budování infrastruktury pro CR, zpřístupnění lesů pro rekreační využití atp.). Dále je třeba se v celém regionu MAS zaměřit na obnovu stávajícího a nového turistického značení a značení cyklotras, infrastrukturu pro turisty, handicapované turisty a cyklisty, zvýšení prostupnosti krajiny, na využití rekreačního potenciálu Opatovického kanálu, rozvíjet hipoturistiku a to vše v návaznosti na strategii rozvoje cestovního ruchu na Pardubicku, zpřístupňování nových turistických cílů a hledání příležitostí a skrytého potenciálu v oblasti cestovního ruchu (gastronomie, tradice atp.).

F. SPOLUPRÁCE A POSÍLENÍ KOMUNITNÍHO ŽIVOTA

Rozvoj spolupráce: Jedním z nejdůležitějších pilířů fungování místní akční skupiny je spolupráce s velkým spektrem subjektů a hledání společného řešení různých problémových a rozvojových oblastí regionu. MAS bude nadále pokračovat navazování kontaktů, propojování subjektů a vytváření efektivní platformy pro komunikaci, diskuzi a hledání řešení (nejen) v území MAS Bohdanečsko. Mezi hlavní témata, která se nabízí k řešení formou spolupráce mezi subjekty, patří udržitelný rozvoj území v oblasti cestovního ruchu, řešení kapacit předškolního vzdělávání, spolupráce středních a základních škol, spolupráce firem a středních škol, problematika životního prostředí, cyklistická infrastruktura v území MAS, sociální oblast, podpora regionální produkce a další témata dle aktuálních potřeb.

Dobrovolnictví a posílení komunitního života: Na neformální dobrovolnické činnosti je postavena celá řada činností na venkově počínaje spolkovou činností, činností církví, organizací kulturně-společenských a sportovních akcí, organizovanými úklidy, podílením se na obnově vzhledu obcí nebo např. nezištnou sousedskou výpomocí. V obcích fungují neziskové organizace (zejména spolky), kdy se tyto subjekty potýkají s celou řadou problémových oblastí, mezi které patří zejména klesající počet členů, nedostatečná propagace, nezájem mladé generace o činnost a pokračování vedení spolků, stárnoucí členská základna apod. Je třeba se zamyslet nad podporou a propagací spolkové činnosti a dobrovolnictví na venkově, aby byly nadále rozvíjeny. Tyto činnosti v lidech podporují sounáležitost s místem, kde žijí, upevňují vztahy v obci a celkově zlepšují atmosféru života na venkově. Jako velmi smysluplné se jeví pokračování spolupráce s Regionálním dobrovolnickým centrem Pardubického kraje, které zajišťuje jak zprostředkování dobrovolnictví pro různé typy poptávajících organizací, tak možnost uplatnění dobrovolníků z území v potřebných projektech.